

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (1561) 1980 SAUSIS - JANUARY 10

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel: (416) 275-4672

30 ct.

Iškilmės ir kalbos

Rengiamo daug ir įvairių iškilmių — visuomeninių, politinių, akademinių, šeimyninių... Jų programos planuojamos pagal atitinkamą pobūdį ir vietos sąlygas. Vieni jų būna daugiau kultūrinio atspalvio, kitur — visuomeninio, akademinio ir t.t. Bet beveik niekur neapsieinama be prakalbų. Ir tai natūralu. Juk kas nors surengtoje iškilmėje turi prabilti. Kitaip atrodytų, kad tai nebylių sueiga, kurioje niekas netaria nė žodžio. Kiekviena iškilmė turi savo prasmę, kuri turi būti išryškinta. Be kalbėtojų tai neįmanoma padaryti. Pvz. kaip atrodytų Vasario 16 iškilmė, jeigu jos programoje nebūtų tautiniai šokiai, dainos, deklamacijos, sportas... Tai nebūtų tikra prasmė iškilmės, atspindinti šventės turinį, o tik tautinė pramoga. Išjungimas iš mūsų iškilmių programos atitinkamo turinio kalbų, apeigų, vėliavų, himnų sumenkintų mūsų šventės ir paverstų jas pramoginiais šokių vakarais. Kaikur taip ir daroma. Bet ten nebūna nė iškilmių nuotaikos, neprisimamas šventės turinys, pasitenkinama vien pramoginiais dalykais, valgiais ir gėrimais. Juk tie dalykai mūsų gyvenime yra labai dažni, beveik kasdieniniai ir dėlto nesudaro šventės nuotaikos. Šventės prasmei pajusti reikia nekasdieninės programos ir neeilinio žodžio, kuris vestų mus giliau ir primintų esminius dalykus.

UZSIMINUS prakalbas, paskaitas, minėjimus, daugelio veidai apsiniaukia: ir vėl reikia klausyti nusibodusių kalbų... Toks padėjimas turi pagrindo: daugeliu atveju mūsų iškilmių kalbėtojai pertempia klausytojų kantrybės stygas. Dažniausiai jie nesilaiko nustatytų laiko, labai užtesia programos ir sujaukia numatytą tvarką. Tai atbaido klausytojus nuo iškilmių, ypač jaunuosius, kuriems prakalbų klausymas yra daug sunkesnis dėl nepakankamo kalbos mokėjimo ir temų svetimumo. Tai pasakytina ypač apie visuomeninio pobūdžio minėjimus iškilmėse, į kurias susirenka įvairaus amžiaus ir išsilavinimo tautiečiai. Negalima tikėtis, kad tokia publika galėtų klausytis valandinių prakalbų ar paskaitų. Kas kita akademinio pobūdžio iškilmės, į kurias renkasi akademikai. Jiems valandinė paskaita yra normalus dalykas. Bet tokios iškilmės būna retos, dėlto tenka taikytis prie vidurinio tautiečio, kuris eina į tautines iškilmės, nori išgirsti ką nors naujo, esmingo, pamatyti ką nors nekasdieniško. Iškilmių rengėjai paprastai stengiasi tinkamai išbalansuoti programą, nustatyti kiekvienam dalykui laiką, tačiau visas planas dažnai suyra scenoje, kurioje pasirodantieji programos dalyviai nesilaiko duotų nurodymų. Tai vieta, kur ir policija negali padėti...

SPECIALIAI iškilmių grupei sudaro šeimyninio pobūdžio renginiai — vestuvės, krikštynos, laidotuvės, vardiniai, gimtadieniai ir t.t. Tai progos, kuriose kultūringai visuomenei dera išryškinti iškilmės prasmę atitinkamomis prakalbomis. Jei bus pasitenkinama valgiais ir gėrimais, iškilmės nuotaikos nebus — tik tai kasdieniškas pobūvis. Bet ir čia prakalbų klausimas dažnai užkliūva — atsiranda daug norinčių kalbėti. Tuo atveju visi kartoją beveik tą patį, iškilmė padaro nuobodžią. Dažnai taip atsitinka vestuvių pokyliuose, kai išlinksminę kalbėtojai ima visokius niekus dėstyti. Vestuvės yra iškilni šeimos ar šeimų šventė, kurioje dažnai dalyvauja ir plačioji visuomenė. Dėlto ir kalbėtojai turėtų jausti jos nuotaiką — nesubanalinti netinkamu savo žodžiu. Nemažai tylaus erzelio tokiomis progomis įneša anglų kalbos vartojimas. Kai būna tautinių požiūriu mišrios vestuvės, savaime suprantama, anglų kalba neišvengiama, bet keista stebėti lietuviškas vestuves, kuriose ima vyrauti anglų kalba be jokio reikalo. Keisčiausia yra tai, kad taip uoliai griebsiasi anglų kalbos vyresnieji tautiečiai, net gerai jos nemokėdami. Tuo tarpu sąmoningieji jaunosios kartos atstovai ne kartą yra parodę, kad lietuviškos vestuvės galima apsieiti ir be anglų kalbos. Dėl vieno kito kitauro kito neturėtų nukentėti vestuvių lietuviškumas. Bravo tie jaunieji, kurie pamoko lietuviškumo ir vyresniuosius!

KANADOS ĮVYKIAI

Naujų Metų tragedija

Naujų Metų sutikimas baigėsi skaudžia tragedija Kvebeko provincijos Chapais mieste, kuris yra 315 mylių į šiaurės vakarus nuo Montrealo. Falconbridge kasyklos priklausantis salė tą vakarą su kaupu užpildė 350 žmonių. Virš pagrindinių įėjimo durų medinio pastato salė buvo papuošta pušų šakų arka dar gerokai prieš Kalėdas. Sutikus Naujuosius Metus, vienas pokštininkas nutarė "išbandyti" savo žiebtuvėlį, prikišdamas jį prie pušies šakos. Tuojau pat užsidegė visa pušų šakų arka. Panaudojus cheminius gesintuvus, gaisrą beveik pavyko užgesinti, tačiau tuo metu kažkas atidarė duris. Liepsnos, gėnamos skersvėjo, apėmė visą pastatą. Gaisre žuvo 41 N. Metų sutikėjas, ligoninėje mirė 3. Joje dar tebėra 47 gaisro ir panikos aukos, kurių 6 greičiausiai mirs, nes jų apdegimas siekia net 80%. Policija savo ap-

saugon paėmė ir į Kvebeko miestą išvežė 21 metų amžiaus miškakirtį F. Cantiną, kurį liudininkai laiko tuo žiebtuvėlio "bandytoju". Šiuo metu oficialiai jis dar nėra apkaltintas, bet kaltinimų turbūt susilauks sausio 14 d. prasidėsiančiame gaisro tyrime. Panašaus masto nelaimė Kvebeke buvo ištikusi 1969 m., kai senelių prieglaudoje Notre Dame du Lac sudėgė 39 asmenys. Sausio 1 d. įsigaliojo dar premjero P. E. Trudeau vyriausybės su Alberta sutartas statinės naftos pabranginimas vietiniams doleriui. Benzino ir alyvos vartotojų šis pabranginimas pasieks maždaug po poros mėnesių. Tada galonas kainuos maždaug trim cents daugiau. Palūginus su užsienine, albertiška nafta vietinėje rinkoje vis dar tebėra neįtikėtinai pigi: su pakutiniu kaina pakėlimu už statinę tenka mokėti tik \$14.75.

VLIKo seimo, įvykusio 1979 m. gruodžio 8-9 d.d. Baltimorėje, darbo prezidiumas. Iš dešinės: T. Blinstrubas, pirm. St. Lušys, KLB pirm. J. R. Simanavičius (kalba), J. Audėnas, sekretoriai — V. Bražėnas ir M. Prancevičius. Šio seimo aprašymas buvo išspausdintas "T2" 1979 m. 51-52 nr.

Amerika - už baltiečių laisvę

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

JAV senato 1979 m. gruodžio 20 d. sesijoje, užtrukusioje iki kitos dienos paryčio, vienbalsiai buvo priimta rezoliucija nr. 200 Baltijos valstybių klausimui. Tai rezoliucija jau anksčiau buvo priėmusi JAV kongreso atstovų rūmai. Šia rezoliucija JAV kongresas prašo vyriausybę, kad šiais metais įvyksiančioje Madrido konferencijoje būtų iškelta Baltijos valstybių klausimas, įgalinant jas pačias apsispręsti.

Įvadinis pareiškimas

Prezidentinis respublikonų kandidatas senatorius H. Bakeris, pateikdamas minėtąją rezoliuciją senatui, tarė: "Gerbiama pirmininke, kai Sov. Sąjunga ryžtingai ir pastoviai plečia savo įtakos sferas nuo pietryčių Azijos per Vidurinius Rytus iki Afriką ir net į šią hemisferą, — mes kartais pamirštame, kad turėjome pilną, platų perspėjimą dėl imperialistinio sovietų valstybės pobūdžio.

Toks perspėjimas atėjo ir 1940 m., kai Sov. Sąjunga aneksavo nepriklausomas valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją kaip laimikį derybų su Adolfu Hitleriu. Tų valstybių okupacija bei pavergimas yra gyvas rusiškojo imperializmo simbolis ir taip pat ironiška pasekmė karo, siekusio apsaugoti Europos laisvę nuo sunaikinimo.

JAV niekad nepripažino sovietų suverenumo Lietuvoje.

OPEC organizacijai priklausančys kraštai parduoda nuo \$26 iki \$35 už statinę. Prieš pat N. Metus paaikškėjo, kad Venecuela naftos tiekimą Kanadai sumažina pusiau iki 45.000 statinių dienai. Iš Venecuelos Kanada gaudavo 44% visos išvežamos naftos.

Maisto gaminiai Kanadoje 1979 m. pabrango 13,5%. Prie to pabrangimo daugiausia prisidėjo jautiena, kurios kainos šoktelėjo net 27,4%. Taip pat pabrango cukrus, visokie gėrimai, javainiai, pieniniai ir kėpyklų gaminiai. Pranašaujama, kad panašaus maisto pabrangimo bus susilaukta ir šiais metais. Už krepšelį su tuo pačiu maisto kiekiu 1971 m. reikėjo mokėti tik \$10, o dabar reikia mokėti \$26.99. Prisiminta, kad 1971 m. turėta perkamoji dolerio galia yra sumažėjusi pusiau.

Gallupo instituto viešosios nuomonės tyrimo duomenys, surinkti 1979 m. gruodžio pradžioje (Nukelta į 9-tą psl.)

Latvijoje ir Estijoje, saugodamos bent simbolinius ryšius su jomis. Ši rezoliucija kreipiasi į prezidentą, kad jis duotų instrukcijas JAV delegacijai, dalyvausiančiai 1980 m. Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje, pasiekti pilno įgyvendinimo Baigminio Helsinkio Akto aštuntojo principo, liečiančio lygias tautų teises ir jų apsisprendimą. Be to, ši rezoliucija kreipiasi į prezidentą, primindama laikyti Baltijos valstybių pavergimą gyvu klausimu pasaulio bendruomenėje ir stengtis gauti tarptautinę paramą šių trijų valstybių nepriklausomybei atstatyti" (Congressional Record — Senate, Dec. 28, 1979).

Kitų senatorių pareiškimai

Pirmuoju kalbėjo senato užsienio reikalų komisijos pirm. senatorius demokratas Frank Church, kuris pareiškė:

"Beveik jau keturi dešimtmečiai Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojai yra Sovietų Sąjungos piliečiai. Tai padėtis, kurios jie neįsivaizdavo, kuri jiems primesta jėga ir kurios JAV nepripažįsta nei legalia, nei teisinga. Šios rezoliucijos tikslas yra pakartoti seniau priimtą JAV politiką dėl Baltijos valstybių žmonių teisių ir laisvės apsisprendimą".

Senatorius Church taip pat pažymėjo: "Nuo šių metų liepos 1 d. naujasis Sovietų Sąjungos pilietybės įstatymas pratęsė tai nesavaronišką pilietybę ne vien į Baltijos valstybes, bet ir į tuos, kurie ten gimė anksčiau, negu tos šalys buvo jėga prijungtos prie Sovietų Sąjungos, ir net į tų asmenų vaikus... Tad rezoliucijos tikslas yra taip pat perspėti valdžios organus, kad jie neįtaikytų savo naujojo įstatymo JAV piliečiams jiems nenaudinga prasme.

Senatorius Church parėmė Niujorko senatorius respublikonas Jacob Javits. Sen. Charles Percy, respublikonas iš Illinois valstijos pareiškė: "Šiandien, primdami tą rezoliuciją, mes patvirtinsime savo krašto nenutrūkstamą išpareigojimą Baltijos valstybių tautoms... Gyvename laisvėje. Kaip laisvi žmonės, turime atsakomybę kitoms svetimosiose šalyse, kur laisvė yra paneigta. Tegu visi žino, jog mes ir toliau pasisakysime už laisvę visur".

Senatoriaus Dole kalba

Šių metų vienas respublikonų prezidentinių kandidatų — senatorius Robertas Dole priminė, jog prabėgo ketveri metai

nuo Helsinkio akto priėmimo, kuriuo buvo siekiama skatinti tarp tautų susipratimą bei įtampos atpalaidavimą, gerbti žmogaus teises, religijos laisvę bei visų tautų laisvą apsisprendimą. Be to, jis pažymėjo: "Europos saugumo konferencija nepakeitė JAV pozicijos nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimo į Sovietų Sąjungą".

Savo žodyje sen. Dole taip pat priminė: "Baltijos valstybių aneksija buvo pasekmė slapto protokolo, prijungtų prie nepuolimo paktą, kurį 1939 m. sudarė Hitlerio Vokietija su Sovietų Sąjunga, tuomet valdytą negarbingojo Stalino. Nelegali Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija nėra nutraukta ir iki šiol, praėjus 40 metų. Todėl būtina, kad mes parodytume savo rimtą nusistatymą dėl žmogaus teisių ginčios politikos, kurią JAV vyriausybė pastoviai skelbia. 1980 m. Madrido konferencija saugumo ir bendradarbiavimo klausimu Europoje sudarys retą forumą šiems tikslams puoselėti. Todėl ir aš remiu siūlomąją rezoliuciją, įpareigojantią JAV delegaciją Madride siekti, kad būtų pilnai įvykdytas Helsinkio akto aštuntasis principas, liečiantis lygias tautų teises ir laisvą apsisprendimą".

Cia cituojamų ir kitų senatorių pareiškimai yra paskelbti dokumentiniame JAV kongreso leidinyje "Congressional Records" 1979 m. gruodžio 20 d. laidoje.

Zinios iš Latvijos

Iš Rygos pranešama, kad 1979 m. lapkričio 30 d. sovietų saugumas buvo pasikvietęs apklausinėjamui keturis latvių ryšius su 45 baltiečių memorandumu, kuris buvo paskelbtas Maskvoje 1979 m. rugpjūčio 23 d., Molotovo ir Ribbentropo sutarties 40 m. sukakties proga. Savo memorandumu šie 45 baltiečiai reikalavo, kad slapsti Molotovo - Ribbentropo sutarties protokolai būtų paskelbti negaliojančiais ir kad būtų leista Lietuvai, Latvijai ir Estijai pačioms apsispręsti. Buvo apklausi šie latviai: Ints Calitis, Juris Ziemeļis, Ivars Zukovskis ir Maris Strupulis. Rygoje buvo žinių, kad panašūs apklausinėjamai vyko ir Vilniuje. Šis pranešimas Vašingtoną pasiekė gruodžio 15 dieną.

Iš Talino per Švediją pranešama, kad iš kalėjimo paleisti estai laisvės kovotojai Mati Kiirand ir Atjom Juskevich, kurie buvo suimti 1974 m. pabaigoje.

Pasaulio įvykiai

SOVIETŲ SĄJUNGOS SUREŽISUOTAS VALDŽIOS PAKEITIMAS Pakistane baigėsi pilna invazija, primenančia 1968 m. įvykius Čekoslovakijoje. Oficialiai buvo pareikšta, kad Raudonąją armiją pakvietė naujasis prez. B. Kermalis apsaugoti Afganistanui nuo išorinės grėsmės. Iš tikrųjų betgi buvusią prez. H. Amino valdžią nuvertė sovietų daliniai. Jis buvo apkaltintas Afganistano išdavimu ir sušaudytas kartu su visa šeima. Jo vieton Sovietų Sąjungą pasodino Kremliui ištikimesnį B. Kermalį ir tik po kelių dienų gavo propagandinį pagalbos šauksmą. Niekas šiandien tiksliai nežino sovietų karių skaičiaus Afganistane. Vakariečių diplomatų nuomone, jų gali būti apie 50.000, afganistaniečių partizanų — apie 100.000. Sovietų kariuomenės daliniai yra įsitvirtinę bunkeriuose aplink sostinę Kabulą.

Pasiūsti į Afganistano pasienį prieš Irano ir Pakistano, kur yra strateginis Chyberio tarpeklius. Atrodo, Kremlius vadai yra pasiryžę susidoroti su komunizmo nekenčiančiais mahometonais, vedančiais partizaninį karą prieš komunistinį Afganistano režimą. Kremliui, matyt, labiausiai rūpėjo tų mahometonų įtaka jų tikėjimo broliams pačioje Sovietų Sąjungoje. Didžiausią pavojų pasauliui sudaro galimas Sovietų Sąjungos išsiveržimas į kaimyninį Pakistaną ar Iraną. L. Brežnevą gali sugundyti sena Rusijos carų svajonė turėti savo uostus Arabijos jūros pakrantėje.

Carterio reakcija

JAV prez. J. Carteris, turėjęs tiesioginį pasikalbėjimą su L. Brežnevu, pastarąjį vėlai pavadino melagiu dėl šios invazijos pateiktų fiktyvių priežasčių. Jokios išorinės grėsmės Afganistanui nebuvo, niekas prieš jį nesikėsino, išskyrus pačią Sovietų Sąjungą. Dėl šios akiplėškos invazijos prez. J. Carteris paprašė JAV senatą atidėti strateginių ginklų SALT II sutarties ratifikavimą. Jis taipgi sustabdė technologinių bei strateginių gaminių pardavimą Sovietų Sąjungai, suvaržė žvejybą sovietų laivams JAV vandenynse, atsisakė parduoti Sovietų Sąjungai 17 milijonų tonų grūdų, kurie buvo numatyti gyvuliams šerti. Šią savaitę Vašingtone bus sušaukta JAV, Kanados, Australijos, Argentinos ir Europos Bendrosios Rinkos šalių atstovų konferencija, kuria norima sustabdyti grūdų pardavimą Sovietų Sąjungai, kad ji tų 17 milijonų tonų negalėtų nusipirkti kitoje valstybėje. Kartu buvo priminta, kad JAV gali atsisakyti JAV sportininkų ir turistų dalyvavimo Maskvos olimpiadoje sekančią vasarą, nors asmeniškai tokio žingsnio prez. J. Carteris šiuo metu dar nenori. Pakistanui jis pažadėjo paspartinti ginklų tiekimą. Krašto apsaugos sekr. H. Brownas išskrido į Pekingą, kur su komunistinės Kinijos vadais aptars artimesnį karinį JAV ir Kinijos bendradarbiavimą. Afganistano invazijos klausimas buvo iškeltas Jungtinių Tautų saugumo taryboje, bet rezoliucijas Sovietų Sąjungai ten gali sustabdyti savo veto teise. Tokiu atveju tektų kreiptis į Jungtinių

Nieko nepesė

Jungtinių Tautų saugumo taryba, svarsčiusi ekonomines sankcijas prieš Iraną, priėmė rezoliuciją balsavimą atidėti vienai savaitei, tikėdamasi įkelti paleidimo. Teherane lankėsi Jungtinių Tautų gen. sekr. K. Waldheimas, bet su juo atsiskaitė susitikti ajatola R. Chomeinis. Nors buvo priimtas užsienio reikalų min. S. Ghotbzadeho, amerikiečių įkaltų neįstengė išlaisvinti. Jų likimas vis dar tebėra maistaujantių studentų rankose. Grįžęs į Niujorką, K. Waldheimas pradėjo šnekėti apie galimą šacho M. R. Pahlavio nusikaltimų tyrimą Jungtinėse Tautose, jeigu būtų paleisti įkaitai. Pačiame Irane pastaruoju metu vis gausėja susikirtimų tarp dviejų ajatolų šalininkų — R. Chomeinio ir K. Sariat-Madario. Pastarasis pasisako prieš naująją konstituciją, kuri praktiškai ajatolą R. Chomeinį padarė diktatoriumi. Abu tie ajatolos gyvena "šventajame" Qomo mieste. Jų šalininkų susikirtime ten žuvo 26 demonstrantai, apie 200 buvo sužeista.

Žymiausias vyras

Amerikiečių žurnalas "Time", laikydamasis ligšiolinės tradicijos, žymiausiu 1978 metų vyru paskelbė ajatolą R. Chomeinį ir dėlto susilaukė daugelio skaitytojų protesto. Redakcija teisingai, kad ji neturėjo kito pasirinkimo. R. Chomeinis su savo revoliucija tikrai sukrėtė pasaulį. Nemažesnis įtakos pasauliui 1979 m. turėjo pop. Jonas-Paulius II, Britanijos premjerė M. Thatcher, pabėgėliai vaikai Pietryčių Azijoje. Juos betgi užtemdė nauja grėsmė pasauliui atnešęs R. Chomeinis.

Šiame numeryje:

- Iškilmių ir kalbos
- Reikalingas tinkamas žodis, bet būtinas ir saikas
- Amerika — už baltiečių laisvę
- Kongresas priėmė rezoliuciją Baltijos valstybių klausimu
- Nuo komunizmo iki kunigystės
- Laisvę pasiekusio rusų ortodokso pergyvenimai
- Balandžiai iš anapus
- Propagandiniai svečiai iš sovietų okupuotos Lietuvos
- Važiuojantiems į Lietuvą
- Samprotavimai neseniai emigravusio iš pavergtos Lietuvos
- Vietoje kraštytyros — partotyra
- Tikrąją būklę atskleidžia Lietuvos pogrindžio "Aušra"
- Lietuvių gimnazija — veiklos centras
- Mūsų bendradarbio pranešimas iš Vakarų Vokietijos
- Laimėti galima ir taikiu būdu
- Santykiai su lenkais ir laimėjimo galimybės
- Poeto žmonos profilis atsiminimuose
- Atsiliepiant į M. Dainiaus atsiminimus "T. Žiburiuose"
- Menas ir moralė
- Dr. Jono Griniaus svarstymai aktualiuoju klausimu

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

* KARDINOLAS ALFRED BENGSCHE, 58 m., Berlyno arkivyskupas, mirė 1979 m. pabaigoje. Prieš II D. karą jis buvo išvystęs kunigų seminariją Fuldoje, tačiau karo metu buvo mobilizuotas, kovose Normandijoje sunkiai sužeistas ir 1944 m. paimitas amerikiečių nelaisvėn. Po karo tęsė mokyklą seminarijoje ir 1950 m. buvo išvystintas kunigu. Profesoriavo Erfurto ir Neuzelle kunigų seminarijose; 1959 m. tapo Berlyno vyskupu - pagalbininku, 1961 m. vyskupu, o 1962 m. popiežius Jonas XXIII jam suteikė arkivyskupo titulą. Pauliaus VI 1967 m. jį pakėlė į kardinolus. Lietuvių istorijai jis paliks svarbų tų, kad buvo pirmasis kardinolas, applanęs komunistų pavergtąją Lietuvą 1975 m. Pastaruoju metu Lietuvą jau applanė ir kitas kardinolas — Laszlo Lekai, vengras.

* ORTODOKSU — KATALIKŲ TEOLOGINĖ KOMISIJA įsteigta ir paskelbta popiežius Jonui Pauliui II lankantis pas Konstantinopolio ortodoksų patriarchą Dimitrijų I. Katalikiškąją komisiją dalį sudaro: kard. William Wakefield Baum iš Vašingtono, kard. George Basil Hume iš Westminsterio, kard. Josef Ratzinger iš Muencheno, kard. Roger Etchegaray iš Marseilles, Rytų apeigų kongregacijos sekretorius arkiv. Mario Brini, arkiv. Nicolas Foscolos iš Atėnų, melkitų apeigų arkiv. Habib Bacha iš Beirut, arkiv. Mariano Magrassi iš Bari, vysk. Alfred Pichler iš Banjaluka, Krikščionių Vienybės sekretoriato vicepirms. vyks. Torrella Cascatone, vysk. Antal Jakab iš Alba Julia, Rytų apeigų įstatų peržiūrėjimo komisijos vicepirms. vyks. Miroslav Marusyn, maronitų apeigų vysk. Georges Abi-Sader iš Lataguie, vysk. Alfons Nessel iš Opole, istorinių mokslų komisijos pirm. mons. Michele Maccarone, Ekleumenės Patriarchų ir Katalikų Vyskypų Sąjungos sek. kun. Jean Corbon, Amerikos universiteto K. Bendrijos teisių prof. kun. Frederic McManus, Atėnų Sv. Tomo Akviničio universiteto K. Bendrijos teisių prof. Dimitri Salachas ir dar keliolika kitų teologų iš įvairių universitetų.

Ortodoksiškąją komisiją dalį sudaro: iš Konstantinopolio visuotinio patriarchyto — arkiv. Stylianos ir prof. Jean Zizioulas; iš Aleksandrijos patriarchyto — Kartagos metropolitas Parthenios, Vidurinės Afrikos metropolitas Theomotes ir prof. Stylianos Papadopoulos; iš Antiocho patriarchyto — Mont Liban metropolitas Georges Khodir; iš Jeruzalės patriarchyto — Petra metropolitas Germanos, prof. Georges Galitis ir prof. Vlassios Pheidias; iš Maskvos patriarchyto — arkiv. Kyril ir arkikunigas Livery Voronos; iš Serbijos patriarchyto — vysk. Savvas ir dijakonas Radomir Rakić; iš Rumunijos patriarchyto — Banat metropolitas Nicolas; iš Bulgarijos patriarchyto — vysk. Joan; iš Kipro Ortodoksų Bendrijos — Peristerio metropolitas Chrysostomos, prof. Jean Karmiris ir prof. Megas Farantos; iš gruzinų O. Bendrijos — vysk. Nicolai; iš suomių O. Bendrijos — kun. Matti Sidorof ir Hieremoine Ambroise. Sudarytosios komisijos narių užimamos svarbios vietos hierarchijoje aiškiai byloja, kad komisijos pokalbiai bus labai rimti ir reikšės vien teologinę, bet ir abiejų Bendrijų vadovybių nuomonę.

* KUN. HANS KUENG nebegali būti laikomas kataliku teologu ir todėl negali būti katalikiškosios teologijos dėstytoju. Tai paskelbė Vatikano tikėjimo ir doktrinos kongregacija, vadovaujama kard. Franjo Seper, su popiežiaus Jono-Pauliaus II pritarimu. Tokiu būdu pagaliau padarytas sprendimas po maždaug 10 metų trukusių bandymų grąžinti prikalbinti kun. prof. Kuengą atsisakyti savo nuomoniių dėstyto katalikiškųjų varden. Kongregacija savo 1.200 žodžių pareiškimu nurodė, kad "savo tyrinėjimuose teologi, kaip ir kitų sričių mokslininkai, turi mokslinę laisvę savojo teologinio metodo ribose. Kadangi katalikiškoji teologija siekia tų paties tikslo, kaip ir mokomoji Bendrija, tai teologijai pareiga "saugoti, nuolat giliau įvelgti, aiškinti, mokyti bei ginti šventąjį Apreiškimo palikimą ir tokiu būdu apsvieti Bendrijos gyvenimą bei visą žmonių dieviškosios šviesos tiesa". To esą nesilaikęs kun. Kuengas. Jis savo mokykme skyrėsi

nuo K. Bendrijos mokykmo apie popiežiaus neklaidingumą, apie Svč. Mergele Mariją ir apie Kristaus lygį su savo dangiškuoju Tėvu dieviškoje primigtvyje. Kun. Kuengas išgirdęs minėtąjį kongregacijos sprendimą, pareiškė, kad jis gėdijasi savosios Bendrijos ir jos inkvizicinių elgesio. Jis taipgi skatino katalikus ir nekatalikus solidarizuoti su juo kovoje už krikščioniškesnę Bendrija.

* KUN. KARL RAHNER, SJ, 75 m. amžiaus pensijon išėjęs žymus teologas, kritikavo savo kadaise buvusį bendradarbį kardinolą Ratzingerį, kad jis pasinaudojęs Bavarijos konkordato su Vatikanu galia ir neleidęs Muencheno universitete teologijos katedrą užimti kun. Johannes Baptist Metz. Kun. Rahneris spėja, kad kard. Ratzingeris taip pasielgęs, nes yra nepatenkintas kun. Metz prisidėjimu prie P. Amerikos išsilaisvinimo teologijos puoselėjimo. Vadinamoji išsilaisvinimo teologija remiasi marksizmo principais ir tvirtina, kad krikščionybės žmonėms neįmanoma skelbti, kol iš jų tarpo nėra pašalintos socialinio neteislingumo šaknys.

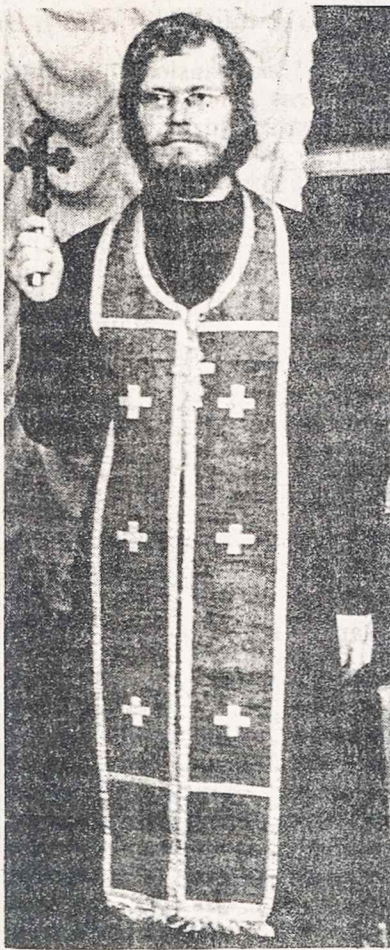
* KUN. EDWARD SCHILLE-BEECKX, OP, žymus belgų teologas, buvo iškviestas tikėjimo ir doktrinių kongregacijos į Romą pasiiaikinti dėl eilės savo dėstomų minčių apie Kristų, apie Jo dievybę, iš numirusių prisikėlimą ir apie Jo savimone, kad Jis yra Išgelbėtojas ir Dievo Sūnus. Šio kongregacijos apklausinėjimo pirmininku buvo tikėjimo ir doktrinių kongregacijos pasekretoris mons. Alberto Bovone, o apklausinėtojai — Liuveno universiteto garbės rektorius ir popiežiškosios biblinės komisijos sek. vysk. Albert Descamps, Angelicum universiteto prof. kun. Albert Patfoort, OP, ir gregorinio universiteto prof. kun. Jean Galot, SJ. Po apklausinėjimo kun. Schillebeeckx pareiškė nematęs reikalo ką nors savo dėstomose teologinėse mintyse keisti. Jis taipgi pridūrė, kad jo apklausinėjimas praėjo labai malonioje nuotaikoje. Žurnalistas paklaustas, ar nesijautė pažemintas tokių kongregacijos elgesiu, kun. Schillebeeckx atsakė, kad jam nepatinka iki šiol kongregacijos naudojamas procesas, tačiau kaip krikščionis teologas jis pilnai pripažįsta savo pavaldumą K. Bendrijos mokomajam autoritetui ir jaučias pareigą atsiliepti į kvietimą pasiiaikinti.

* KOMUNISTINIS DIENRASTIS "TIESA" viename savo straipsnyje apkaltino du Katalikų Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komiteto narius — kun. Alfonsa Svarinską ir kun. Sigitą Tamkevičių, kad pasinaudodami savo kunigiškąja padėtimi skleidžia melagingas žinias apie sovietinę valdžią. Keston College žinių agentūra praneša, jog prokuroras Bakucienis 1979 m. rugsėjo 5 d. pasiūkė juodu pas save ir persėdėjo, jog bus priverstas imtis griežtesnių priemonių, jeigu jiedu neatsisakys savo veiklos. Kun. Svarinkas buvo puolamas, kad pamokslų metu kritikuoją sovietinę valdžią, prisidėdamas ateizmo kritika, ir kad priklauso Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komitetui, kurio dokumentai pasiekia Vakarų ir daro didelę žalą sovietų prestižui. Kun. Svarinkas atmetė kaltinimus kaip nepagrįstus. Jis nurodė, kad kaip katalikų kunigas turįs ginti savo tikinčiuosius, kurie sovietinės valdžios laikomi antrajais piliečiais, o jų religinijai ištinkinimai — antisovietiniai. Jis taipgi nurodė, kad valdžia skelbia valstybės nuo K. Bendrijos atskyrimą, o paskui kišasi į Bendrijos reikalus, neleidžiam tikintisiesiems turėti savo spausdintų ir persekiodama tikinčiuosius pamaldose, laidotuose bei šventkeliuose į šiluvą.

* BRITANIJOS KATALIKŲ LAIKRASTIS "Scottish Catholic Observer" 1979. XI. 16 išspausdino ilgą rašinį apie Lietuvos katalikus "Lithuania's Catholics in Appeal to Pope John Paul". Jame Janice A. Broun aptasakoja "LKB Kronikas" 36 nr. straipsnį, kuriame atskleisti faktai apie religijos persekiojimą Lietuvoje. Esą 90.000 saugumiečių dirba jos persekiojimo tarnyboje, gaudo kiekvieną religinę knygą ir ją atima. Lietuvoje nesą vieno religinio laikraščio, nors ateistinės spaudos gaminama krūvomis. Vien tik ateistinių knygų kasmet išleidžiama apie 70. Ateistai esą stengiasi tyliai užduosinti tikinčiuosius, juos demoralizuoti. KUN. J. STS.

Nuo komunizmo iki kunigystės

Pasakoja ortodoksų kunigas Levas Koninas, buvęs ateistas, neseniai atvykęs į Vakarų

Ortodoksų kunigas LEVAS KONINAS, išauklėtas komunistinėje sistemoje, bet radęs kelią į krikščionybę ir kunigystę, ištremtas iš Sov. Sąjungos

Sv. Rašto kontrabanda

Vien tik sovietinė propaganda ir oficiali ortodoksų Bažnyčia neigia, kad Sov. Sąjungoje esąs religijos persekiojimas.

Kaikuriais atžvilgiais yra dalis tiesos. Priespaudos metodai dabar nėra tokie kruvini, kaip Lenino ir Stalino laikais. Tačiau netiesa, kad persekiojimai būtų pasibaigę. Šiandien tik metodai yra rafinuotesni, bet tikslas pasilikęs tas pats, būtent, pamažu sunaikinti betkokį religinės praktikos ženklą arba pakelti religiją kaip folklorinę senieną, be jokios įtakos į tautos samonę ir gyvenimą. Bandoma Bažnyčią numarinti, apribojant jos veiklos ir augimo būdus.

Galima pasakyti, kad religijos persekiojimas yra įteisintas įstatymais. Naujoji konstitucija nėra geresnė už stalininę. Ir dabartinėje konstitucijoje įrašyta: "Sov. Sąjungoje yra kulto laisvė, tačiau draudžiama betkokia religinė propaganda". Žodis "propaganda" apima betkokią religinę veiklą, būtina religijos ugdymui. Jon įeina laisvas spausdinimas religinio turinio knygų ir laikraščių, religinės organizacijos su misijinėmis ir karitatyviniais tikslais, ugdymas jaunuolių tikėjimo, viešos religinės manifestacijos bei maldos, studijų sambūriai šalia religinių apeigų, maldingos kelionės, religijos mokymas mokyklose ir pan. Betkokia religinė konferencija ar diskusijos religiniais klausimais už bažnyčios sienų yra laikoma nusikaltimu įstatymams. Sov. Sąjungoje negalima teisėtai susirinkti Sv. Rašto studijoms šeimos arba draugų grupėje, pasimokyti religinių giesmių.

Siaučiant stipriai antireliginei propagandai, valstybės finansuojamai, yra draudžiama duoti betkokį religinį auklėjimą mažamečiams netgi bažnyčiose, spausdinti ir platinti religinio turinio knygas. Vakaruose neturima supratimo, kaip pas mus (Sov. Sąjungoje) yra įreikšomos religinės knygos: Sv. Raštas, Evangelijos, apaštalo Pauliaus laišakai. Tai labiausiai įjieskomi dalykai juodojoje rinkoje ir užima pirmą vietą tarp slapta įvežtų daiktų. Reikia žinoti, kad valstybinės mokyklų, fabriky, kolchozų bibliotekose pilnos lentynos apdulkėjusiu Markso, Lenino, Stalino ir kitų ateizmo ideologų raštų, kurių niekas neskaito, o tuo tarpu spausdintų (irgi valstybinės) kasmet išleidžiama tokių raštų naujas laidas vis didesniais kiekiais. Spausdinama daug marksizmo-leninizmo komentaru, bet ir jų niekas nenori skaityti, nes jau praktikoje patyrė, ką reiškia marksizmas ir leninizmas. O tuo tarpu religinių knygų niekur negalima gauti. Kas turi Evangeliją ar jos dalį, paskolinti draugams, kad tie ranka nusirašytų, žinoma slapta, nes ir toks darbas yra draudžiamas.

Bažnyčiai lieka labai mažai vietos veikti: liturgija ir paskaitymas Sv. Rašto liturgijos metu su labai miglotu švento teksto komentaru, vis bijant susilaukti nemalonumų. Naujoji konstitucija paskelbė komunistų partijos primatą kaip vienintelį ideologinį krašto gyvenimo pagrindą su teise likviduoti visokias jėgas, kurios kuo nors skiriasi nuo partijos ideologijos. Taigi Sov. Sąjungoje galioja valstybinė teisė naikinti organizuotą religiją. Jei tai nedaroma viešai, tai nebent dėlto, kad šiandieninė organizuota religija nesudaro jokio nepatogumo, dargi rodo gražų komunizmo veidą užsieniui.

Ateistinis auklėjimas

Nepaisant to viso, Sov. Sąjungoje vystosi didelis religinis atbudimas: jauni ir seni susirenka į slaptus susirinkimus mels-

ko miestą Urale, kur esu gimęs, bent 100 kilometrų ratu nebuvo jokios cerkvės. Norint rasti cerkvę, reikia vykti į garsų istorinį rusų miestą Sverdlovską (čia buvo išudyta caro šeima). Dėlto aš iki 14 metų nebuvau matęs cerkvės, niekad nesimeldęs, nesikaitęs Sv. Rašto, niekad negalvojęs apie Dievo problemą. Kaip ir visi mano bendramokšiai, buvau mokykloje ir jaunimo organizacijoje išauklėtas ateistu.

Tikėjimo į marksizmą-leninizmą krizė

Mano kelias į Dievą ir religiją buvo labai sudėtingas ta prasme, kad nebuvo aiškios pradžios, apreiškimo ar žaibinės malonės. Visuomet man viskas rūpėjo, mėgau skaityti, pažinti, iširti naujus horizontus, rasti žmogaus gyvenimo ir paskirties išaiškinimą. Šalia Dievo malonės, kuri veikė manyje man neįsivaizduojant ir nežinant, man padėjo skaitymas filosofų ir religinių rašytojų raštų. Marksizmas ir leninizmas, kuriame buvau išauklėtas, manęs nepatenkino nei dvasiškai, nei intelektualiai. Nedavė man atsakymo į mano klausimus. Studijuodamas marksizmą arba dalyvaudamas šios naujos "religijos be Dievo" apeigose, jaučiau, kad viso to man nepakanka, kad turi būti kas kita, ką reikia atrasti, kad suprastų gyvenimo prasmę.

Bet daugiau, negu marksizmo nagrinėjimas, mane vedė į Dievą asmeninė krizė ideologiniame tikėjime, kurį platinio ir diegė valstybė. Apie 17-18-tus amžiaus metus visiškai praradau pasitikėjimą komunizmu ir jo pažadais, nes prieš akis vis buvo kasdieninis, akivaizdus skirtumas tarp žodžių ir darbų. Pvz. kai imta garbinti Chruščiovo programą, kuri žadėjo teisingumą, taiką ir visų lygybę, mačiau savo akimis, kaip Novočerkaske buvo šaudomi darbininkai dėlto, kad išdriso streikuoti. Daug buvo tokių faktų, priskirintų neatsiako asmens žiaurumui, o visai sistemai, kuri remiasi tik smurtu, veidmainyste ir sisteminėmis melu.

Tokia tikėjimo į marksizmą krizė yra bendra visiems jaunuoliams, išskyrus nebet tuos, kurie dėl karjeros ar baimės dedasi esą marksizmo-leninizmo išpažinėjais. Yra tiesiog prarasta tarp senesnės kartos (50-60 metų) ir jaunųjų (jaunesnių kaip 40 m.). Praeityje dar būta tam tikro tikėjimo marksizmu-leninizmu, nepaisant nusivylimų, o šiandien jaunimas marksizmą laiko niekam nereikalingu lavonu, kurį per prievartą dar rodo kaip gėdą. Kaip tai išaiškinti? Praeityje sovietinėje bendruomenėje buvo tam tikras griežtumas, žmonės gyveno nuolatiniame baimėje; griežti buvo tveai, griežti įstatymai, griežta disciplina jaunimo organizacijose. Reikėjo priimti tikėjimą marksizmu-leninizmu, nes nebuvo kito pasirinkimo. Buvo suduriams būklė išreikiama tokia taisykle: tu negalvok nieko, nes partija galvoja apie viską.

Kai pradėjau mokyti augstesniojo mokykloje, didžiulias studentų malonumas buvo pasigerti. Kiti ne iš reikalo, bet iš išdymimo vagiliaudavo. Buvo mada ateiti į mokyklą apsirėngus užsieniečių drabužiu, įsigyti juodojoje rinkoje arba gauti iš užsieniečių turistų. Tai buvo tuščias gyvenimas, be tikslo, be idealo, paremtas tik asmeniniais egoizmu.

Apie 1970 m. padėtis dar labiau pablogėjo: jaunimas ir nieką netikėjo, tapo cinikais ir alkoholikais. Asmeniniai interesai pirmoje vietoje. Didėsnė dalis skėnais sau kelią pirmyn, skųdami draugus, naudodamiesi valdininkų parama arba kildami gausiais tėvų kyšiais ten, kur reikia patepti. Visa tai — sudaryti karjerai, gauti gerą atlyginimą ir turėti visa, ko tik širdis geidžia. Namie jaunuoliai sakosi esą antikomunistais, pasakoja anekdotus ir faktus, nugalstami mieste apie korupciją, bet vistiek stoja į partiją ir kylo augštin. Manau, kad didesnė dalis jaunuolių, įsirašiusių į partiją, yra panašūs į blogiausią Vakarų jaunimo kategoriją: vartoja narkotikus, nori turėti brangų automobilį, gėrimų ir moterų linksmam vakarui praleisti. Tokie nesidomi jokia politika. Dažnai girdėti posakis: "Man vistiek ar valdo politbiuras, ar caras".

(Bus daugiau)

Toronto lietuvių vyrų choro "Aras" valdyba. Sėdi iš kairės: T. Stanulis, reikalų vedėjas ir iždininkas, solistas — muzikas V. Verikaitis, choro dirigentas, J. Karasiejus, valdybos pirmininkas; stovi iš kairės: P. Murauskas, vicepirmininkas, V. Pečiulis, sekretorius, M. Slapšys, meno vadovas, V. Melnykas, parengimų vadovas. Nuotr. J. Bukevičius

Balandžiai iš anapus

Kun. G. Blynas — sovietinės propagandos skleidėjas?

AURELIJA BALASAITIENE

Mūsų spaudoje dažnai keliama klausimas apie keliones ir pavergtą Lietuvą. Tuo klausimu tiek privačiai, tiek viešai yra įvairių nuomonių, tačiau neprieita bendros išvados. Neoficialiai vis dėlto sutinkame, kad būtina palaikyti ryšius su savo giminėmis, jiems padėti materialiai ir juos palaikyti moraliai. Iš kitos pusės smerktinas yra bendradarbiavimas tarp grupių ir organizacijų bei oficialus atstovų lankymasis betkokia proga, nes tuo pripažįstama okupanto politika ir griaujami principai, kurių vedami mes atsidūrėme laisvajame pasaulyje.

Paskutiniu metu mūsų susiduriame su nauja, jau giliau rafinuota problema, būtent, "svečių" kelionėmis pas mus iš okupuotos Lietuvos. Tai prasiūdėjo nežymiai prieš eilę metų, kai pirmosios "kregždės" lankėsi pas gimes. Viskas buvo daroma diskretiškai, tyliai. Svečiai buvo vežiojami, vaišinami, apdovanojami. Apie jų pasisakymą ir būvimą buvo vengta kalbėti. Vėliau prasidėjo menininkų, dainininkų vizitai, kurie kiek sudrumstė mūsų apnūdusią padangę. Vieni į jų koncertus nėjo iš principo, nepasitikėdami jų misijos nekalbėjimu. Ypatingai įtartinis gastrolių buvo tos, kai vyrai ir žmona drauge buvo išleisti į laisvą pasaulį. Ir repertuaras buvo pauštas pagroti ant mūsų jaunųjų stygų. Vieno tokio koncerto metu Klevelande beveik visa salė verkė, išgirdusi "Kur bakūžė samanota", nors mūsų solistai ją čia dažnokai dainuodavo, tačiau neišgaudavo tokių gaudžių "natų". Vėliau pradėjo lankyti ... inžinieriai, medikai, pagaliau ir ... kunigai.

Man ir daugeliui mūsų, kurie sekame "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", tokie vizitai visada sukelia abejonių. Mūsų kunigų lankymasis pavergtąją Lietuvoje, nežinint kokias pagrindais, visada man atrodo prieštaraujantis betkokiai logikai. 1979 m. gruodžio 9 d. Klevelando DMNP parapijos šventovėje įvykęs incidentas, o vėliau dar sustiprintai pakartotas katalikų moterų draugijos susirinkime tos pačios dienos popietėje, verčia giliau pasvarstyti mūsų lietuviško vaivšingumo ribas ir iš esmės panagrinėti mūsų naivumo priežastis.

Iš Lietuvos svečio teisėmis atvykęs kun. Gediminas Blynas, lankydamas savo seniai matytus artimuosius Klevelande, sugėbėjo išnaudoti parapijos šeiminių krikščionišką laikyseną vizituojančių kunigų atžvilgiu. Gavęs progą laikyti sekmadienio Mišias, nežiūrint įsaknių parapijos vadovybės instrukcijų pamokslą apriboti dienos Evangelijos aiškinimu, prabilo į mūsų bendruomenę komunistinės propagandos žodžiu, užtikrindamas, kad visiškai tikėjimo laisvė esanti Lietuvoje, kad si-biriniai išvežimai išgelbėję tautos gyvybę, kad religinis apsnūdimas esąs pačių Lietuvos katalikų kaltė ir t.t. Jo prosovietinė propaganda nebuvo pritraukta jokių protesto mostu.

Negana to. Tos pačios dienos popietę įvyko Klevelando katalikų moterų draugijos susirinkimas, į kurį kun. Blynas buvo pakviestas kaip svečias. Ten jis dar "geriau" pasirodė, suniekindamas bei kaltindamas "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", kuri esanti melaginga, o jos leidėjai užsipelnę teismo baudmės. Ir niekas susirinkimo metu neprotestavo, niekas nereplikavo.

"Svečių" tikslas pasiektas. Jo misija pavyko. Nėra lietuvių pastogės Klevelande, kurioje nebūtinai pasidalinta nuomonėmis, įsiekiant kaltininkų. Sudaryta proga asmeninėms sąsajoms suvesti, apkalinti nekaltus asmenis, neįsiekiant pačių incidento šaknų. Iš patikimų šaltinių patirta, kad "misijonierius" planuoja lankytis ir kitose mūsų kolonijose. ...

Ar ne laikas persvarstyti mūsų beįsėjusio priežastis? Tiesa, "svečiai" čia naudojami toms laisvėms, kurių negali turėti joks mišiškis, nuvykęs į okupuotą Lietuvą, bet taip pat tiesa, kad mes savo laisvę ne mokame naudotis: pamirštame, kad, šalia laisvės, duodamos svečiam, turime protesto laisvę. Ir tikroji laisvė turi būti naudojama, jei norime apsiginti nuo tų, kurių tikslas yra mūsų visuomenės klaidinimas bei griovimas.

Laikas, kad mūsų svečiai iš okupuotos Lietuvos būtų primami tik kaip individai, kad jiems būtų sudarytos sąlygos pamatyti laisvės gyvenimo nuotakas. Nustokime vedę juos į viešumą. Uždarykime scenų uždangas ir sakykias. Mes turime pakankamai rūpesčių kovoję su mūsų visuomenės problemomis, ir mums tikrai nereikalingi žala nešantys talkininkai iš šalies, nežiūrint, kokių dabučių, kokio mokslo laipsnio, kokių žinojimų jie būtų prisidengę.

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbimosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai

- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Okupuotoje Lietuvoje neoficialiai buvo prisiminta kanauninko Felikso Martišiaus gimimo sukaktis

Važiuojantiems į Lietuvą

Nėra mūsų visuomenėje vie-ningos nuomonės dėl kelionių į Lietuvą. Vieni tvirtina, kad reikia važiuoti, nes tokiu būdu pa-remiame savo pavergtus tautie-čius materialiai bei dvasiškai, taip pat ir patys tautiškai su- stipriname. Kiti gi mano, kad tokiais kelionėmis tik oku- pantams ekonomiškai padeda- me, be to, politiškai stiprina- me jų okupacines pozicijas. O vis dėlto, mano nuomone, teisūs yra pirmieji, nes toms kelionė- mis daugiau laimima, negu pra- randama.

Dažniausiai žmonės važiuoja grupėmis penkiom dienom. Kai- kuriem pavyksta net ir porą sa- vaičių pabuvoti. Patogumų mė- gėjai veikiau važiuoja indivi- dualiai, apsisotą geresniuose viešbučiuose, bet užtat brangiau už savo malonumą ir mo- ka. Dar laimingesni, kurie va- žiuoja giminių pakviesti. Tada jie turi daugiau galimybių pa- matyti kraštą ir pabendrauti su žmonėmis. Be to, vienas kitas nuvažiuoja į Lietuvą ir tarny- bos reikais arba oficialių as- menų bei įstaigų pakviesti.

Dovanų pirkimas

Apsisprendus važiuoti, prasi- deda visokiausi vargai bei rū- pesčiai. Visų pirma dovanų pi- rkimasis. Čia reikia pasakyti, kad abiejose geležinės uždangos pusėse yra geriau ir blogiau ma- terialiai gyvenančių žmonių. Kartais atsitinka, kad čia sun- kiai dirbantis tautietis remia už save geriau gyvenantį giminaitį Lietuvoje. Reikia, žinoma, pa- dėti nepasiturintiems, bet kai- kurie tuo tik pasinaudoja, ma- nydami, jog pas mus doleriai ant medžių auga. Galbūt kaiku- rie lietuviai po daugelio rusiš- kos priespaudos metų perėmė bjaurų rusų charakterio bruožą — gobsumą. Malonu, kai gana daug tautiečių grįžta iš kelionės nusivylę, nes jų dovanomis bu- vo nepatenkinti gobštų giminai- čiai.

Dažnai perkame dovanas ne- galvodami, kam jos bus skirtos. Prisiperkame visko, kas tik į akis krinta, tikėdamiesi, kad viskas patiks. Prieš perkant rei- kėtų gerai pagalvoti, kam ir ką reikėtų nuvežti. Nebūtina, kad visi daiktai būtų brangūs, ver- čiau skoningi. Iš tikrųjų seną motiną, brolių ar jaunesnį gimi- naitį labiau nudžiugins pats ap- silankymo faktas, o ne atvežti nors ir brangūs mažmožiai. Jiems labiau reikia paprastų, bet šiltų drabužių, apavo ir kitų praktiškų daiktų, o ne praban- gos dalykų. Nereikėtų imti daug vienodų daiktų, nes gali tekti sumokėti gana didelius muito mokesčius.

Dvasinės dovanos

Čia pat dar pabrėžtinai tenka pasakyti, kad mūsų broliai Tė- vynėje labai ilgisi ir dvasinių dovanų. Materialinės gėrybės galima gana greitai prarasti — daugelis neteko beveik viso tur- to, bolševikams užėmus Lietu- vą. Bet dvasinių vertybių iš žmogaus dar nepavyko atimti jokiai valdžiai. Mūsų dvasinių dovanų negali sulaikyti jokios muitinės. Todėl važiuodami į Lietuvą, jų turėtume prisikrau- ti savo širdyje bei samonėje ir pasidalinti su tautiečiais.

Komunistų propaganda su- žlunga, kai nuvažiavę į Lietuvą papasakojame tautiečiams, kaip mes čia gyvename, dirbame, linksmimės. Pats faktas, kad

mes galime juos laisvai aplan- kyti, kai jie praktiškai tos gali- mybės neturi, labai daug ką jiems pasako. Iš mūsų lūpų iš- girsta informacija jiems padaro didesnę įspūdį, negu mes gal- vojame. Dėlto ir nereikėtų ap- siriboti vien buitinais reikalais ir į savo dovanų sąrašą įtraukti dvasinę paramą. Tarp kitko, ten nuvažiavusiems reikia būti objektyviems, nes tenyščiai tautiečiai gauna šiek tiek žinių iš užsienio ir dauguma moka atskirti aukšą nuo pelenų.

Planas ir vaikai

Pasiruošime kelionei iš anksto. Daug laiko ir pastangų sutauptysim susidare atitinkama planą. Pirmiausia reikia pagal- voti apie savo finansinius ištek- lius ir tik pagal tai pirkti dova- nas bei kitus kelionei reikaling- gus daiktus. Iš anksto apgalvo- kime, ką nuvažiavę norėtume pamatyti, susitikti, kaip norė- tume praleisti laiką. Apsirenki- me kiek galint geriau, bet pa- togiai. Mes gi atstovaujame lais- vajam pasauliui.

Labai svarbu tokiai kelionei gerai paruošti vaikus. Mūsų li- tuanistinės mokyklos neduoda pakankamai žinių apie dabarti- nę padėtį Lietuvoje. Šiam rei- kalui mokytojai turėtų skirti daugiau dėmesio bei pastangų. Daugelis tėvų piešia savo gim- tajį kraštą tik šviesiomis spal- vomis ir apie tokią jie pasakoja vaikams. Negerai. Reikia būti objektyviems. Priešingu atveju vaikai vėliau nusivilia. Nerei- kėtų siųsti vienų jaunų vaikų. Geriau jau juos vežtis kartu su savimi. Tokiu atveju tėvai vie- toje jiems galės teisingai atsa- kyti į iškilusius įvairius klausim- us.

Važiuojantiems į lituanisti- nius kursus reikia iš anksto ge- rai išaiškinti pagrindinius komu- nistinės sistemos bruožus, tikslus, paruošti juos būsimai komunistų propagandai. Stenki- mės iš anksto sugrįžti kiek gal- lint daugiau jų propagandos arklukų. Pavyzdžiui, jų taip iš- reklamuotas "nemokamas mo- kymas bei gydymas" iš tikrųjų toks nėra. Jie šiam tikslui skir- tas lėšas atitinkamu būdu su- renka iš dirbančiųjų. Propagan- dos pavyzdžių galima surasti gana daug. Tik nepatingėkime vaikus gerai paruošti, tada tik- rai nereikės bijoti, kad komu- nistai juos per trumpą laiką ga- li perauklėti. Susipratusių lie- tuvių jiems dar nepavyko per- auklėti... O naudos iš tokios kelionės mūsų vaikai tikrai tu- rės gana daug. Jie sustiprės tautiškai ir kartu morališkai su- stiprins savuosius pavergtoje Tėvynėje.

Laisvai kalbėti?

Gyvendami demokratinuose kraštuose, papratome laisvai kalbėti, bet būnant Lietuvoje reikia būti atsargiesiems. Partiečiams užtenka pinigų įrengti mikrofonus viešbučiuose, resto- ranuose ir dar jų lieka milžiniš- kai šnipų armijai išlaikyti. Bet- kokioje žmonių grupėje gali pasitaikyti saugumietis ar šiaip blogos valios žmogus, ir todėl pilnaburnis kalbėtojas ar net klausytojai gali labai nukentė- ti. Kadangi komunistai labai bi- jo į teisybę, todėl reikia žmo- nės jį atsargiai pasakyti. Iš- girsti aktualūs faktai daugeliui dar plačiau pravers akis. Kalbė- damiesi be liudininkų, galime

ne tik visa, ką norime, pasaky- ti, bet ir pasikeisti turima in- formacija.

Sovietinė biurokratija

Pirmą kartą važiuojantieji te- gul nenustemba pamatę daugy- bę iki dantų ginkluotų kareivių. Toliau seka gana nemalonus veido sarkastiški muitininkai. Aplamai, kur bebūtumėte, vi- sur rasite nemažai gana grubių, žiaurių, sistemos nužmogintų žmonių. Tiesa, pačioje Lietuvo- je yra kiek geriau, bet ir čia šypsenos pareigūno veide be- veik nepamatysi.

Tvarkydamas betkokį reika- lą, susidursi su didžiuliu pope- rizmu, vilkinimu ir pasijusi pa- žemintas, sunervintas, išvargin- tas. Todėl kiekviena proga rei- kia jiems pasakyti, kad tokių grubių ir nemandagių pareigū- nų niekur pasaulyje neteko su- tikti.

Su savaisiais

Na, bet pro visus sunkumus praėjus, galų gale, kaip atpildą, sutinkame tikrai nuosirdžius, vaišingus bei linksmus tautie- čius. Retas kuris pagalvojame, kiek jiems tas puikus, visokiu maistu bei gėrimais apkrautas stalas kainuoja. Dauguma sten- giasi, kad tik geriau svečią pri- mty, o kitas tam gal kelių mė- nesių algą išleidžia.

Taip ir praužia, prabėga dau- gelių prie vaišių stalo tos trum- pos penkos dienos, netgi už- miršus, kad yra daug kitų ver- tingų vietų, kurias tikrai vertė- tu aplankyti. Objektiviai žiū- rint, Vilniaus operos rūmai ne- padarytų gėdos jokiam S. Ame- rikos miestui. Yra malonu pa- vaikščioti po puikius muzėjus, nuostabią patrauklias se- namiečių gatves. Stebiesi modernių restoranų bei kavi- nių prabanga, bet būna liūd- niau, kai nori ką nors skaniau užvalgyti ar atsigeriti. Bet, jei- gu turi doleriukų, tai gali tur- būt ir gulbės pieno gauti. Tada ir aptarnavimas esti žymiai ge- resnis.

Taip, Lietuva graži, didelių kontrastų šalis, bet mes dažnai mėgstame ir pozityvuosius rei- šinius pakritikuoti. Tikrumoje mes patys, ten gyvendami jų są- lygomis, vargu būtume ką nors daugiau pasiekę...

Vietiniai pareigūnai

Nereikėtų nuvažiavus į Lie- tuvą bendradarbiauti su oficia- liais valdžios pareigūnais, tačiau privčiai su jais kalbantys daž- nai galima išgirsti ir antrąjį medalio pusę. Nors tikriausiai visi augštesnieji pareigūnai yra kompartijos nariai, tačiau did- žioji dauguma yra tik popieri- niai. Turime su tuo sutikti, jei- gu nenorime jų vietoje matyti vien tik rusus. Atskirkime juos nuo pardsavėlių bei išdavikų ir tada galėsime nebijodami su jais privčiai pabendrauti.

Tačiau patartina neužmiršti, kad KGB patikrina bei nuspen- džia kam leisti ar neleisti įva- žiuoti ir paskui išvažiuoti iš So- vietų Sąjungos. Tad prieš apsi- sprendžiant reikia būti tikram, kad nuvažiavus KGB nenorės prisikabinti...

R. Kylius

* Neturėkime dvejopos sąžinės: vienos katalikiškos asmens gyveni- mo, antros pagoniškos visuomen- niuose ir valstybiniuose reikaluose. Skaudu žiūrėti, kaip kartais tėvynės vaikai stoja vienas prieš kitą.

VYSK. K. PALTAROKAS

Vietoje kraštotyros - partotyra

"Jokios kultūros paminklų apsaugos kaip nebuvo iki šiolei, taip nebus ir toliau" — rašo pogrindžio "Aušra" penkioliktame nr.

1979 m. sausio 17 d. įvyko Lietuvos paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Vilniaus miesto skyriaus ataskaitinė rin- kininė konferencija.

Šikart tarp delegatų nebuvo matyti daugelio pagarsėjusių Vilniaus kraštotyrininkų, dirbu- sių nuo pat draugijos įsikūrimo, apvaikšiojusių toliausius gim- tojo krašto kampelius, surinku- sių nemažus įvairiausių tauto- sakos lobius, vertingų istorijos faktų, kalbos turtų ir kt. Už- stalėje sėdėjo daug nepažista- mų veidų, kooptuotų pastaruoju metu draugijon partijos paliepi- mu ir čia atvykusių tik panuo- bodžianti. Už prezidiumo stalo buvo pakviesta daugiau kaip 30 narių, kurių priekyje sėdėjo naujoji draugijos pirmininkė Leokadija Diržinskaitė-Piliušė- ko, šalia jos — Lietuvos KP CK propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas J. Kuodelis bei susirinkimui vadovavęs partijos istorijos instituto mokslinis bendradarbis Strumskis. Kiek atokiau sėdėjo minėto instituto direktorius R. Sarmaitis, moks- linis bendradarbis J. Jarmala- vičius, miesto partijos komiteto propagandos ir agitacijos sky- riaus vedėjas G. Tarvydas, parti- niai bei profsąjunginiai veikė- jai. Prezidiumo sudėtis labiau tiko kokiam nors partiniam ren- giniui, o ne kraštotyrininkų konferencijai. Turbūt per visą Vilniaus kraštotyrininkų veik- los istoriją niekad jų prezidiu- me nesėdėjo tiek daug abejin- gų šiai veiklai žmonių, kiek ši- kart.

Ataskaitinį pranešimą per- skaitė Vilniaus vykdomojo ko- miteto pirmininko pavaduotoja J. Balnytė, paskirta skyriaus pirmininke praėjusių metų ru- denį ir anksčiau taip pat nieko bendro neturėjusi su kraštoty- ra. J. Balnytė mėgino pavaiz- duoti kažkokius naujus krašto- tyros pasiekimus bei polinkius, nors iš tikrųjų ta veikla dėl partijos ir KGB įsikišimo be- veik merdi. Įprastiniu trafaretu ji tepabrėžė, kad miesto krašto- tyrininkų veikla žymiai suakty- vėjo ruošiantis paminėti Tary- bų valdžios paskelbimo ir Lie- tuvos komunistų partijos įkū- rimo 50-ąsias metines. Neįtiki- mi buvo ir kiti jos pranešimo teiginiai.

Diskusijose dalyvių kalbos to- lygiai buvo blankios ir trumpos. Be to, retas jų kalbėjo kiek taisyklingesne lietuvių kalba. Niekas nekėlė jokių problemų, nepareikšė ir jokios kritikos dėl aiškiai merdindos draugijos veiklos bei pastangų ta veikla visai sužlugdyti. Surežisuotas spektaklis vyko sklandžiai ir darniai. Pirmininkaujantis Strumskis nekrepė dėmesio ir į tai, kad nemažai konferen- cijos dalyvių visai nebuvo — nekeliu rankų. Visi, matyt, ir telaukė šio spektaklio greites- nės pabaigos. Ir tik tai vienas kalbėtojas išdrįsęs kreipėsi pa- galiau į prezidiumą, prašyda- mas nepamiršti ir leidybinių reikalų, nes, jo žodžiais, per septynerius metus teisėta vos viena plona "Kraštotyros" kny- gelė; nepasirodė, be to, ir "Liaudies kūrybos" trečiasis to- mas (antrasis tomas išėjo 1974 m.). Taip ši trumputė replika,

prasprūdusi pro konferencijos rengėjų cenzūrą, bene akivaiz- džiausiai parodė, kaip iš tiesų yra žlugdomas toks nepaprastai kraštui reikalingas kultūrinio darbo baras.

Be sutrikimų veikė ir balsa- vimo mašina. Pasiūlytas į nau- jąjį prezidiumą 31 asmuo buvo bematant išrinktas. Čia pat už- stalo pasiskirstyta ir pareigo- mis. Pirmininke vėl tapo J. Bal- nytė. Atsistojusi ji perskaitė iš lapelio, kas kokį darbą dirbs ir kam kas vadovaus. Kažkas iš salės pastebėjo: "Ar ne per di- delis prezidiumas? Nebus kam dirbti."

Tačiau — dirbti nereikės. Prezidiumas išrinktas ne dirb- ti, o kliudyti kur-ne-kur dir- bantiems dar kraštotyrinin- kams. Tad kliudytojų reikia kuo daugiau. Daugiausia, žino- ma, kraštotyrai trukdys parti- jos istorijos institutas, kuris įpareigotas nukreipti šį sąjūdį į beprasmiškus nūdienos tyrinėj- mus ir kur daugelis darbuotojų kaip tik ir skiriami į vadovu- jančius kraštotyros postus. Čia — Surblis, Sarmaitis, Strums- kis, Bauša, Jarmalavičius ir daug kitų menkesnių partijos veikėjų. Niekad anksčiau nesid- omėję jokia kraštotyra, jie at-ėjo čia dabar tam, kad sutruk- dytų betkieno pastangas domė- tis Lietuvos praeitimi, rinkti tikrąsias tautinės kultūros ver- tybes.

Tą patvirtino ir jų parašytas bei suredaguotas konferencijos nutarimo antrasis punktus:

"Pagrindinių paminklų ap- saugos ir kraštotyros visuome- ninio darbo Vilniaus mieste už- daviniai laikyti nuolatinį darbo žmonių telkimą TSKP XXV bei LKP XVII suvažiavimų ir Drau- gijos V-jo suvažiavimo nutari- ma TSRS ir LTSR konstitucijų idėjomis, paminklų apsaugos įstatymams įgyvendinti. Visapu- siškai tyrinėti aktualius miesto ekonomikos, istorijos, kultūros ir buities reikšinius, plačiau propaguoti tarybinės liaudies revoliucines kovų ir darbų tra- dicitas, socialistinį gyvenimo būdą, tarybinės kultūros laimė- jimus, aktyviau padėti parti- nės organizacijoms komunis- tiškai auklėti darbo žmones."

Štai tikrieji Sarmaitis ir jo tikslai. Jokios kultūros pamink- lų apsaugos kaip nebuvo iki šiolei, taip nebus ir toliau. Vi- sa tai — tik frazės tikriesiems tikslams maskuoti. Apie kokią kultūros paminklų apsaugą ga- lima kalbėti, jei — išidėmeki- me! — šiuo metu jau ruošia- masi griauti pats didžiausias tautos dvasinės kultūros pa- minklas — jos kalba.

Tad tie, kam rūpi nuosirdus ir prasmingas kraštotyros dar- bas, vargu ar ras sau dirvą šiandieninėje kraštotyros drau- gijoje. Ši draugija faktiškai at- imama iš visuomenės, nes bet- kuris prasmingas kultūros dar- bas čia gniaužė užgniaujamas.

Iš esmės paskutinė Vilniaus kraštotyrininkų konferencija — ne koks naujas veiklos etapas, o kraštotyros posūkis — į par- totyrą. Tiksliau sakant — jos šermenys.

V. Jasiūnas

• "TEVIŠKĖS ŽIBURIAI" metinė prenumerata nuo 1979 m. sausio 1 d. — \$14. Naujiem prenumeratoriui — \$10.

Kanados lietuvių solistai, dažnai pasirodantys įvairiuose renginiuose. Iš kairės: sol. V. VERIKAITIS, sol. R. STRIMAITIS ir akompaniatorius J. GO- VEDAS. Jie atliks meninę programą Hamiltono medžiotojų ir žūklautojų klubo ruošiamame žuikių baliuje.

Nuotr. B. Tarvydo

Naujai susidariusi tautinių šokių grupė San Francisco mieste, JAV-se, ir pasivadinusiu vardu "Vakarų vaikai". Vadovė — Danutė Janutienė. Grupė rengiasi dalyvauti VI tautinių šokių šventėje.

Nuotr. G. Kalinausko

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Lietuvių gimnazija - veiklos centras

Bendruomenės veikėjų, kultūrininkų ir jaunimo suvažiavimai. Mississaugos įvykiai Vokietijos spaudoje ir televizijoje

Lietuviška širdis gan stipriai plaka pačiame lietuvių centre — Huetttenfelde. Tai liudija du suvažiavimai: 1979 m. lapkričio 10 d. Vokietijos LB darbuotojų ir lapkričio 23-25 d.d. Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos. Jeigu pirmame vyravo vyresnės kartos atstovai, tai antrame jau- nimas džiaugėsi gražiai pavyku- siu IV PLJ Kongresu, juoba, kad liūto dalį darbų ant savo pečių nešė Europos lietuvių at- žalynas.

VLB darbuotojų suvažiavimas gildeno labai jautrų mūsų iš- eivijos gyvenimo klausimą — lietuviybės išlaikymą. Darbas la- bai sunkus, dirva labai plati, ta- čiau darbininkų labai mažai. Juk Vokietijoje yra likę dau- giausia dėl įvairių priežasčių negalėję į užjūrus emigruoti išvičiai. Kad ir sunkiomis lietu- viškam darbui sąlygomis jis rie- da palyginti neblogai. Tiesa, yra Vokietijos LB apylinkių, kurio- se palikę tik seneliai, tačiau ir jie sielojasi tėvynės reikalais, susirenka bent kartą į mėnesį aptarti savų vargų, pasikeisti lietuviškais laikraščiais, papra- šyti vietos parapijų klebonus at- laikyti Mišias už mūsų tautą ir kraštą. Švenčių proga vokiečiai kunigas pasako pamokslą, iškel- damas Lietuvos kančias. Tokiu būdu laimimi bičiuliai, kurie gali būti labai reikalingi ateities gyvenime.

Iš padarytų pranešimų susida- riau vaizdą, kad prie stipresnių VLB apylinkių reikėtų priskai- tyti Muencheną, Stuttgartą, Salzgiterį, Hamburgą, Memmin- geną, Misau ir Saarą. Čia ren- giami minėjimai, paskaitos, lai- komos lietuviškos pamaldos, yra tautinių šokių būreliai.

Huetttenfeldą — Romuvą, ku- rioje yra Vasario 16 gimnazija, tenka įrikiuoti į lietuvišką gyve- nimo "smegenų" centrą. Čia yra Vokietijos LB krašto valdy- vos būstinė, čia gyvena ir pirm. A. Smitas, reiklų vedėjas J. Lu- košius. Ypač VI. Česiūno trage- dijos metu telefonas skambėjo beveik iš visų Vokietijos laik- raščių, televizijos, Bundestago ir policijos.

Sportininko VI. Česiūno klau- simas nebuvo užmirštas priva- čiuose suvažiavimuose pasikalbė- jimuose, tačiau buvo viešai gvil- denamas Lietuvių Kultūros Draugijos suvažiavime 1979 m. gruodžio 2 d. Šiuo klausimu kal- bėjo dr. A. Veigel-Plechavičiūtė. Susidariau įspūdį, kad jaunimo suvažiavimas buvo geriau orga- nizuotas ir suplanuotas, įjun- giant labai įdomias paskaitas ir apvairiuojant visą suvažiavimą Mišiomis, IV PLJS kongreso fil- mu, pasilinksminimu.

Dabar Huetttenfeldas laukia

Vasario 16 minėjimo, kuriame meninę dalį žada atlikti kanadie- tės sol. G. Capkauskienė. Miela užjūrio lakštingala dar aplankys Anglijos lietuvius ir duos du koncertus šiaurės Vokietijos lie- tuviams. Laukiame!

***

Apie įvykusią nelaimę Kana- dos Mississaugoje sužinojome ankstyvoje radijo žiniose 1979 m. lapkričio 12 d. Matėm ir fil- mą vakarinėje televizijos pro- gramoje. Šį įvykį plačiai aprašė pirmuose puslapiuose Vokietijos spaudoje, europinė "Herald Tribune" laida — šalia plataus pranešimo įdėjo ir nuotrauką degančių vagonų. Mes, kanadie- čiai, (Huetttenfelde esame net 7 asmenys!) jaudinomės, žinoda- mi, kad Mississaugoje gyvena daug lietuvių. Bet pranešimai nieko neskelbė apie žuvusius šioje nelaimėje. Be to, paskam- binus vienai šeimai sužinota, kad lietuviai nenukentėjo. Ta- čiau pamatyti Mississaugos vaiz- dą televizijoje — tuščios gat- vės, patruliuojanti policija pri- minė "ghost" miestą. Nesulau- kėm ir "Tėviškės Žiburių". Mėgstamas ir laukiamas šis sa- vaitraštis Huetttenfelde. Gyve- nant jau tris savaites be jo, at- rodė, kad esame atkirsti nuo lietuviško gyvenimo, nuo gra- žios Kanados...

Dažnai pakalbame apie klevo lapo kraštą Vilniaus ir Jūrėtės Lemkų šeimoje. Jūrėtė yra gi- musi Toronte! Graži proga atsi- rado jų dukros Ramonos krikš- tynose (krikštė tėvais buvo Vo- kietijoje gyvenanti kūdikio teta Valerija Gaubienė ir jos vyras Pranas). Dalyvaujant gausiam svečių būriui Krikšto sakramen- tą suteikė gimnazijos kapelionas kun. J. Dėdinas. Gaila, kad bendrabučio ved. V. Lemkei te- ko tuoj pat daryti akių operaci- ją, ir jis negalėjo džiaugtis šia šeimos švente. Jūrėtės Baturai- tės-Lemkienės tėvai iš Toronto čia praleido Kalėdų atostogas.

***

Kalėdų eglutė gimnazijoje bu- vo surengta 1979 m. gruodžio 20 d., o mokiniai trijų savaitių atostogas pradėjo jau sekančią dieną. Vieni jų "pakėlė spar- nus" į JAV ir Kanadą, kiti — praleido atostogas lietuviškose šeimose. Dalis buvo nuvykusi į Romą ir Austrijos Alpes.

Metus žvilgsnį į praėjusius tris mėnesius, galima padaryti šias išvadas: 1. gimnazija yra reikalinga finansinės paramos; 2. gimnazija turi būti dar labiau sustiprinta jaunosios ažuoliukais. Pagalvokime apie tai, padary- dami iš anksto sprendimą siųsti savo vaikus 1980 m. į Vasario 16 gimnaziją.

K. Baronas

MYLIMAM TĖVELIUI

A+
KAROLIUI RUSINUI
mirus,

sūnų MARIŲ, žmoną, dukrą ir kitus artimuosius

nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto Lietuvių
Choras "Varpas"

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

1980 M. BIUDŽETAS

Augščiausioji taryba Vilniuje buvo supažindinta su sovietinamos Lietuvos 1980 m. biudžetu. Finansų "ministerio" R. Sikorskio pranešimu, naujajame biudžete numatoma turėti 2.358.372.000 rublių pajamų bei išlaidų. Pagrindinių pajamų šaltinių paliekamas apyvartos mokesčiai, biudžetui duosiantis apie 60% visų jo pajamų. Penktadali biudžeto pajamų sudarys pelno bei kitos valstybinių įmonių ir ūkinių organizacijų įmokos. Posėdyje taip pat buvo patvirtintas 1978 m. biudžeto įvykdymas. Tais metais biudžetas turėjo 2.711.706.000 rublių pajamų, o išlaidų — 2.656.312.000 rublių. Taigi, naujojo 1980 m. biudžeto pajamos bei išlaidos yra gerokai mažesnės už 1978 m. biudžeto.

PERKŪNIA GRUODYJE

"Tiesos" 1979 m. gruodžio 8 d. laidoje rašoma: "Naktį iš gruodžio 6 į 7 dieną daugelį vilniečių pažindino griastinis. Šis gamtos siurprizas prasidėjo 2 valandą 25 minutes ir truko penkiolika minučių. — Perkūnija gruodyje — retas reiškinys, — pasakė Eltos korespondentui Vilniaus orų biuro viršininkė J. Ralėnė. — Respublikos sostinėje nuo 1950 metų griustinio gruodžio mėnesį nė karto nėra buvę. Kaune jis užfiksuotas du kartus, o Nidoje — penkis. Mat, perkūnija žiemą dažniau pasitaiko pajūryje. Pagal savo prigimtį žiemos perkūnija skiriasi nuo šio gamtos reiškinio šiltu metų laiku. Ją sukelia galingi ciklonai, kai į aukštesnius atmosferos sluoksnius plūsteli šalto oro srovės, o žemės paviršiuje jis dar nespėja tiek atšalti. Susidarą dideli temperatūrų kontrastai, nepastovumai atmosferoje ir tuo pačiu — sąlygos perkūnijai. Šį kartą oro permainas sukėlė galingas ciklonas, einantis per visą Europą, išskyrus jos pietvakarių rajonus. Gruodžio 5 d. emė keistis vėjų kryptis, sąlygojusį staigų atšilimą. Paskutiniu metu buvo ir daugiau oro "išdaių". Štai pernai gruodžio pabaigoje temperatūra vietomis nukrito iki 38 laipsnių šalčio — antrą kartą per 80 metų. O šiemetinio gruodžio pradžia buvo šiltesnė negu paprastai: termometras vietomis rodė iki 10 laipsnių šilumos. Panašiai per šimtą metų tėra buvę 1881 metais. Neįprastai šalta šių metų lapkričio pradžia, neregėta šilta — iki 22 laipsnių — spalio vidury. Sinoptikai kiekvieną kartą nusako konkrečias tokių reiškinų aplinkybes, tačiau mokslui dar teks tarti žodį, giliau apibūdinant šitokių anomalijų priežastis."

NAUJAS "MINISTERIS"

Augščiausiosios tarybos 1979. XII. 10 prezidiumo įsakų iš ministerių tarybos nario pareigų buvo atleistas pensijonierius Danielius Petryla, senas revoliucioninkas, kompartijos išjungęs 1934 m., pasizymėjęs ne tik komunistų, bet ir laisvamaivio veikloje. Jo vieton paskirtas jaunėnis kompartijos veikėjas Algirdas Mikulis, ligšiolinis ministerių tarybos reikalų valdytojas.

MIRE ŽYMUS VILNIETIS

1979 m. lapkričio 26 d. Vilniuje mirė pedagogas, muzikas ir visuomenės veikėjas Antanas Krututys, sulaukęs 92 metų amžiaus. Velionis 1919-41 m. mokytojavo Vytauto Didžiojo gimnazijoje, vadovavo jos ir Lietuvių Studentų Sąjungos chorams. Su V. Kairiūkščių buvo įsteigęs muzikos, meno ir literatūros "Mildos" kuopą. 1927 m. suorganizavo dramos teatro studiją, kurios dėka vėliau išaugo "Vaidilos" teatras. Režisavo spektaklius, su jais apšlavė Vilniaus krašto lietuvių. 1900-40 m. rinko Vilniaus krašto lietuvių kultūrinio gyvenimo medžiagą. Po II D. karo dirbo dėstytoju Vilniaus J. Tallat-Kelpšos muzikos mokykloje. 1960 m. paruošė ir išleisdami "Trumpą muzikos žodyną". Ryškūs savo veiklos pėdsakai yra palikę įvairiose Vilniaus krašto lietuvių organizacijose.

AMBASADORIAUS VIZITAS

I sovietų okupuotą Lietuvą Maskva, siekdama tos okupacijos įteisinti, su oficialiais vizitais stengiasi pa-

siusti vis daugiau ir daugiau Vakarų valstybių konsulų bei ambasadorių. "Gimtojo Krašto" pranešimu, 1979 m. lapkričio 19-21 d. d. lankėsi Švedijos konsulas Leningrade A. Rusas. Vilniuje jį priėmė užsienio reikalų "ministerio" pavaduotojas J. Grigutis, surengęs svečiui pietus toje ministerijoje. Švedijos konsulas taip pat susitiko su Vilniaus miesto vykdymo komiteto pirm. A. Vileikiu, Vilniaus universiteto, Lietuvos kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos vadovais. Kaune konsulas A. Rusas apsilankė to miesto vykdomajame komitete.

1979 METŲ NELAIMĖS

Valstybinės automobilių inspekcijos instruktorės Z. Karklelytės pranešimu, per dešimtį 1979 m. mėnesių Lietuvos miestų gatvėse ir keliuose įvyko 5.268 automobilių nelaimės, kuriuose žuvo 639 ir buvo sužeisti 4.124 žmonės. Beyeik ketvirtadali nelaimių kaltininkų sudarė pėstieji. Jų žuvo 207, sužeistų buvo 1.097. Pėstieji daugiausia nukentėjo dėl neblaivumo. Pvz. Biržų-Rokiškio plente mirtinai buvo sužalotas girtas Apaschės kaimo gyventojas A. Šeškauskas. Panevėžio ligoninėn buvo atvežtas neblaivus šio miesto melioracijos darbininkas A. Laurenčikas, partrenktas ta pačia kryptimi važiuojančiu "Moskviciaus" Vilniaus-Panevėžio plente.

FILATELIJOS PARODA

Respublikiniuose mokytojų namuose Vilniuje 1979 m. gruodžio 10-19 d. d. buvo surengta Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai skirta filatelijos paroda. Savo pašto ženklų rinkinius jai pateikė 18 įvairių profesijų atstovų: doc. S. Makauskas, šaltkalvis A. Šiaučius, inžinieriai V. Vyšniauskas, A. Juknevičius, R. Balčiūnas, atsargos mjr. A. Eskinas, žurnalistas B. Jaščukas ir kt.

FILMAI MOKYKLOMS

Lietuvos kino studijos rež. V. Imbrasas paruošė dokumentinį dviejų dalių filmą apie Lietuvos augaliją ir gyvūniją. Jis yra skirtas vidurinėms mokykloms. Tokių filmų kasmet pagaminama po 2-3 mokyklų filmotekoms. Jūs užsako švietimo ministerija. Lig šiol daugiausia filmų yra gavę lietuvių literatūros kabinetai apie įvairius rašytojus — A. Gudaitį-Guzevičių, P. Cvirka, S. Nėrį, V. Mykolaitį-Putnį, I. Simonaitį, T. Tilvytį bei kitus. Mokykloms taipgi yra skirti filmai "LTSR transportas", "Lietuvių muzikinė kultūra". Prie jų bus prijungtas baigiamas kurti didesnis apimties filmas "Lietuvos dailė".

LAISKAS REDAKCIJAI

1979 m. gruodžio 8 d. "Valstiečių Laikraštis" paskelbė humoru pasaldintą P. Šipšo laiską: "Apsilankiau Dusetoje, tame Zarasų rajono mieste. Tikra romantika! Vištos, ir tos inteligentiškos. Vadovaujamose gaidžių ir individualiai vaikštinėja šaltgalviai. Yra universalinė parduotuvė. Užėjau. Nusprendžiau nusipirkti tarką. Kapeikas kainuoja. Drauge su tarka paduoda ženkliuką. Tokį popierinį. Kur klijuoja į vartotojų kooperacijos nario knygelę. — Mokėkite už tarką kapeikas, — sako. — O už ženkliuką — rublį. Aš šiaip ir taip. To ženkliuko nepagėdauju. Nenoriu būti kooperuotu. Tada iš mano rankų išplėšia tarką. — Atsirado mat nesamoningas tipelis! — dar meta pardavėja. Žiūriu, toks pažįstamas V. Binkauskas matuojasi paltą. Ir pinigų žmogus jau moka. Bet ir tam prideda ženkliuką. Iš pradžių V. Binkauskas spardėsi. Nenori imti. Tačiau vis dėlto tą rublį sumoka. Jam reikalai rimtesni. Žiemą be paltų gali neįstovėti. O man bėda nedidelė. Bulvių galiu išsivirti ir šiaip. Nebūtina tarkuoti."

BITININKYSTES MUZEJUS

Bitininkystės muzėjus sename Lietuvos liaudies buities muzėjaus svirne įsteigė Kauno bitininkai. Suteikti rodiniai lankytojus supažindina su Lietuvos bitininkyste, kaip seniau lietuviai bitininkai šeiminkavo, kokius įrankius naudojo. V. Kst.

● NAUJAM prenumeratoriui "Tėviškės Ziburiai" — tik \$10 metams. Reguliari prenumerata — \$14.

"Merkelis Giedraitis" -

nauja knyga apie šį didvyrį ir jo nuostabius laikus; gaunama pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, MI. 48084. Kaina: \$7.00 minkštasis viršelias, \$11.00 — kietasis.

Hamiltono lietuvių šeštadieninės mokyklos surengtoje kalėdinėje eglutėje buvo suvaizdintas ir atitinkamas scenos vaizdelis, kurio centre matyti prakartėlė. Nuotr. J. Miltenio

LOS ANGELES, CALIFORNIA

SOLISTĖ LAIMA STEPAITIENĖ 1979 m. gruodžio 1 d. Los Angeles lietuvių publika davė pasaulinių kūrinių ir lietuvių liaudies dainų recitalą. Gausi publika šiltai priėmė jauną solistę; koncertą rengė birutietės (pirm. Rūta Sakienė).

JULIJA SLEPELYTĖ, tautinių drabužių, juostų ir kitokios tautodailės audėja, lietuviškų lėlių, takelių bei kitokių liaudiškų gražumynų puoselėtoja, 1979 m. XII. 1 (taip pat birutietį globojama) surengė savo kūrybos parodą. Greta savųjų darbų, ji išstatė ir sol. Vincės Jonuškaitės labai senų audinių (iš 19 š.) rinkinį. Ši paroda turėjo gražų pasisekimą. Daug darbelių bei tautinių drabužių buvo parduota. Julija Slepelytė mieliai patarė visoms lietuvių tautinėms, kurios nori įsigyti autentiškų tautinių drabužių. Ji padeda net išmokyti austi juostas, takelius ir kitokius audimėlius. Jos adresas: 2836 St. George St., Los Angeles, Calif. 90027, USA. Tel. 213-664-5935.

RASYTOJO JURGIO JANKAUS

kūrybos vakaras praėjo su dideliu pasisekimu. 1979 m. gruodžio 8 d. Sv. Kaizmierio par. salė buvo beveik pilna. Programa (Fronto Bičiulių tradicinė) — literatūros ir muzikos pynė. Apie J. Jankaus naujausią romaną "Anapus rytuojas" kalbėjo prof. dr. Elena Tumienė. Ji rado romane stiprių psichologinių ir metafizinų atspindžių. Rašytojas Jurgis Gliauda labai trumpai ir vaizdžiai supažindino su pačiu autoriumi Jur-

St. Catharines, Ont.

KLV NIAGAROS PUSIASALIO SKYRIAUS ramovėnų metinis narių susirinkimas įvyks 1980 m. sausio 20 d., 10.45 v. r., tuojau po pamaldų, 75 Rolls Ave., mažojoje vienuolyno salėje. Bus renkama nauja valdyba ir revizijos komisija.

Prašome visus narius dalyvauti. Nustatytu laiku nesusirinkus kvorumui salėje, už pusės valandos įvyks susirinkimas, nežiūrint narių skaičiaus.

"Ramovės" skyriaus valdyba

giu Jankumi. Autorius trimis pasirodymais paskaitė ištrauką iš "Anapus rytuojas", novelę iš nacių laikų Vokietijoje ir komišką novelę apie Severiuką. Autorius tikrai "pagavo" publika ir išlaikė jos dėmesį per visų dviejų valandų vakarą. Solistas Rimtautas Dabšys, akompanuojamas Onos Metrikienės, padainavo keletą dainų Jurgio Jankaus kūryba paliko losangeliečiams labai gerą įspūdį. A. R.

Sol. LAIMA STEPAITIENĖ, dainuojanti įvairiuose lietuvių koncertuose JAV-se. Nuotr. L. Kanto

HAMILTON

PATIKSLINIMAS. J. ir Onutė Adamauskus nuosirdžiai atsiprašome už praleidimą įrašyti ir Kalėdų ir N. Metų sveikinimus per Tautos Fondą. Jie aukėjo \$10.

Z. Vainauskienė ir O. Kudžma aukėjo po \$ 10, bet parašyta \$5.

Labai atsiprašome už įvykusias klaidas.

Tautos Fondo Hamiltono apylinkės atstovybė

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo velandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių potekavimas. Kapitalas — virš \$14,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 12%
term. depozitus 1 m. 12 1/4%
term. depozitus 3 m. 11 1/2%
pensijų fondo 11 1/2%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 13 1/2%
osmenines paskolas 14%

JUSTINAS ŠAKINIS, atšventęs 80 metų amžiaus sukaktį

The Marlatt laido tuvių namai ir kopyčia

The J. B. MARLATT 615 Main Street East
Funeral Home, Ltd. (East of Sanford)

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

EUGENIJAUS KRIAUCELIŲNO vardo jaunimo premija paskirs specialią vertintojų komisiją: PLB atstovs jaunimo reikalams kun. A. Saulaitis, SJ, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. G. Aukštuolis, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovė V. Abariūtė, Kriauciūnų šeimos atstovės — R. Kučienė ir V. Jonašienė. Kandidatus šiai premijai buvo galima siūlyti iki 1979 m. gruodžio 31 d.

TAUTOSAKOS KAMBARYS bus įrengtas Amerikos Lietuvių Kultūros Archyve Putname, Conn. Jo įrengimui \$5.000 paaukojo tautosakininkas dr. Jonas Balys. Kambarys bus skirtas studijų reikalams, turės jame suteiktas tautosakos rinkinius, užrašytus iš JAV lietuvių. Pagrindą sudarys paties dr. J. Balio rinkiniai, bet savo tautosakinę medžiagą šiam kambariui galės atiduoti ir kiti JAV lietuvių tautosakos rinkėjai. Kambario įrengimas bei rinkinių sutvarkymas užtruks ilgesnį laiką.

"SCRANTON TRIBUNE" DIENRASTIS, leidžiamas Pensilvanijoje, paskelbė du savo bendradarbio H. J. Taylora straipsnius, kuriuose nematoma vietos tenka ir Lietuvai. Pirmajame jis rašo apie žmogaus teises, antrajame — apie sovietinės darbo stovyklas, nušviesdamas dabartinę Lietuvą, Latvijos ir Estijos būklę. Šiam savo rašiniui H. J. Taylor naudoja velionies K. Škirpos knygos apie lietuvių 1941 m. sukilimą duomenimis.

BOSTONO ROTUSĖS RŪMUS jau 10 metų prieš Kalėdas papuošia lietuviška kalėdinė eglė. Šią gražią tradiciją įvedė Bostono skaučių židyns, kurio dabartinę valdybą sudaro V. Čepienė ir L. Kilulienė. Šį kartą eglė buvo papuošta tikrais šiaudinukais.

RUSNĖ BALTRUSAITYTĖ Detroito yra įsteigusi naują tautinių šokių grupę "Audyns", kuriai jau yra tekę pasirodyti keliuose renginiuose "Audyns" jau yra užsiregistravęs ir ruošiasi dalyvauti VI-joje tautinių šokių šventėje Čikagoje. Lig šiol Detroitas plačiai buvo išgarsėjęs "Silaine", kuriai vadovauja G. Gobiene.

SV. PETRO IR POVILIO PARAPIJŲ ELIZABETH, N. J., 17 metų vargonininku dirbo muz. Vincas Mamaitis. 1980 m. pradžioje jis išvyksta į Sunny Hills, Floridą, kur steigiamas lietuvių kolonija. Apie 100 lietuvių jau yra įsigiję sklypus, apie 20 — pasistatydinę namus. Muz. V. Mamaitis 10 metų buvo žurnalo "Muzikos Žinios" redaktorium. Sv. Petro ir Sv. Povilo parapija, vadovaujama klebono kun. P. Zemeiko, vargonininku V. Mamaičiui surengė gražias šleisutes. Jo pareigas dabar perėmė naujasis vargonininkas M. Jekauskas.

Kolumbija

MIRE DAIL. JUOZAS PENCYLA. Žinia apie jo mirtį, deja, neatkleidė datos. Velionis buvo gimęs 1908 m. gruodžio 29 d. Kudirkos Naumiestyje. 1927 m. baigė Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją. Kauno universitete studijavo teisių fakultete, kartu lankydamas ir meno mokyklą.

Dail. J. Vienožinskio studiją baigė 1932 m., Vilniaus dailės akademijos portreto klase — 1943 m. Scenografijos mokesi pas dail. M. Dobužinskį. 1943-44 m. dirbo dekoratorium Marijampolės dramos teatre. Labiausiai išgarsėjo kaip talentingas karikatūristas bei iliustratorius "Lietuvos Aids", "Lietuvos Žinios", "Sėkma dienyje", "Suvalkietyje" bei kituose laikraščiuose. Penkis savo kūrinių parodas surengė Kaune, dalyvavo grupinėse Lietuvos Dailininkų Sąjungos parodose. Kolumbijos atvykęs 1948 m., gavo karikatūristo bei iliustratoriaus darbą Bogotos laikraščiuose ir žurnaluose. Jis taipgi perėjo tapybą, reikšdamasis kaip impresionistas, savo kūrinių parodas rengdamas Bogotoje ir Medeline.

Argentina

LIETUVIŲ VARDĄ Berisso mieste garsina jaunoji dainininkė Adriana Jocyte, kuri 1978 m. buvo išrinkta atievių karalaitė. Ji dalyvauja festivaliuose, pasirodo televizijoje. Su mama lankėsi ir savo koncertus surengė kairiuose JAV ir Kanados lietuvių kolonijose. Adriana jau keleri metai studijuoja dainavimą. Studijoms tęsti PLB valdyba jai paskyrė stipendiją.

Australija

BALTIETIŲ TREMIMUS SIBIRAN savo skaitytojams priminė dienraštis "The Australian" 1979 m. gruodžio 10 d. laidoje, kai Kanberon atvyko naujasis Sovietų Sąjungos ambasadorius N. Sudarikovas. Teigiama, kad šis "diplomatas" prieš II D. karą įsijungė į NKVD, 1943 m. gavo majoro laipsnį. Dirbo tiesioginėje anuometinio NKVD gen. I. Serovo žinioje. Pastarajam buvo patikėtas privertinis Baltijos respublikų įjungimas į Sovietų Sąjungą 1940 m., su juo susijusios dvi baltiečių tremimų bangos į Sibirą. Dienraščio duomenimis, N. Sudarikovas diplomatinė tarnyba perėjo 1956 m., bet ir dabar turi neabejotinų ryšių su KGB. Jo paskyrimą ambasada-

rium Australijai dienraštis laiko neįprastu žingsniu, nes Australijoje yra daug baltiečių ateivių, kurių giminės tapo Stalino laikų deportacijų aukomis.

SESTADIENINĖ SYDNĖJAUS MOKYKLA savo mokslo metus užbaigė 1979 m. gruodžio 2 d. pamaldomis ir specialia programa salėje. Vedėjos J. Lašaitienės pranešimu, mokyklą lankė 43 mokiniai, o ją baigė trys — M. Burokas, R. Cervinas ir V. Ladygaitė. Visi džiaugėsi gražia šiu abiturientų lietuvių kalba, ypač R. Cervino ir V. Ladygaitės, kurių motinos nėra lietuviškos. Deklamacijų, dainų ir tautinių šokių programą atliko mokiniai. Simbolines dovanėles mokyklos globėjams kun. P. Butkus įteikė mokytojas — J. Lašaitienė, E. Viržintienė, R. Sidlauskaitė-Ripphausen, J. Sarkauskai, V. Šliogeris, K. Anku, A. Stasiūnaitė, Marinai Cox ir akordeonistai V. Ladygai. Abiturientus pasveikino ir jiems po tautinę juostelę padovanavo ALB Sydnėjaus apylinkės valdybos pirm. dr. A. Mauragis.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIE-NOSE 1978 m. Sydnėje buvo suorganizuota X-ji dainų šventė. Prieš Kalėdas buvo išleista jos plokštelė, kurios įrašą padarė garso inž. K. M. Kazokas. Šia progą prisimenama, kad 1960 m. buvo išleista ir pirmosios dainų šventės plokštelė, kai ji buvo suorganizuota taip pat Sydnėje. Naujoji plokštelė kainuoja \$6. Ją galima gauti "Mūsų Pastogės" redakcijoje, 13 Percy St., Bankstown, N. S. W., Australia.

GEELONGO LIETUVIŲ SAJUNGA metiniame savo narių susirinkime, išsklausiusi pirm. J. Gailiaus parodyto veiklos pranešimo, naujon valdybą išrinko: pirm. J. Gailių, vicepirm. J. Medelį, sekr. C. Volodką, išd. V. Adomaitį, atstovė moterų reikalams — I. Gailienė. Naujoji valdyba surengė tradicinį prieškalėdinį pobūvį su suvestinėmis vaizdo Lietuvių Namuose, o sausio pabaigoje surengs gegužinę.

Britanija

PSICHIATRINĖS MEDICINOS PIKTAUDOJIMA politiniams kaliniams Sovietų Sąjungoje pasmerkė tarptautinis Londone įvykęs susirinkimas. Kalinių laiskus skaitė aktorius D. Markham. Dr. D. Clark protesto dalyvius papasakojo, kaip sovietiniai psichiatrai tarptautiniame suvaizdavime stengėsi sustabdyti rezoluciją, reikalaujusia ištirti psichiatrijos piktaudoviją Sovietų Sąjungoje. Jis taipgi siūlė reikalauti, kad sovietų akademikas A. Sņešneviskis būtų išbrauktas iš Anglijos kalnikosios psichiatrų kolegijos. Po jo kalbėjo dr. M. Voikanskaja, disidentas V. Bukovskis, dr. F. Wineberger iš V. Vokietijos. Pastarojo teigimu, laisvojo pasaulio psichiatrų susirašinėjimas su politiniais kaliniais psichiatrinėse sovietų ligoninėse esančiais svarbus, nes jiems daug padeda. Dr. S. Bloch priminė du lietuvių kalinius psichiatrinėje Rygos ligoninėje — Eugeniją Dargužį ir Zitą Kirsnauskaitę. Iš psichiatrinų ligoninių jau paleisti kiti lietuviai — Voldemaras Karalaitis, Petras Cidzikas, Arvydas Cekanavičius. P. Reddaway priminė ir A. Terlecko suėmimą.

AIRIJOS KATALIKAI beveik prieš trejus metus padovanavo Lietuvos katalikams Marijos statulą, kurios Lietuvon neįleido Sovietų Sąjunga. Ji dabar yra priglausta Londono lietuvių Sv. Kazimiero parapijos šventovėje. Artėjant trejų metų sukakčiai, BBC radijas transliavo R. Day pasikalbėjimą su tos dovanos Lietuvai iniciatorium airiu. Pastarasis papabrėžė, kad sukaiktis proga bus laikomos specialios pamaldos Dublino katedroje, Londone, Niujorke, Čikagoje, Filadelfijoje ir kituose miestuose.

Sveicarija

GLAUBE IN DER 2. WELT INSTITUTAS Zollikone prie Zuericho išleido informacinę knygelę "So leben Litauens Katholiken" ("Taip gyvena Lietuvos katalikai"). Leidiniui panaudota medžiaga iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 36 ir 37 numerių. Įvadas skaitytojus supažindina su lietuvių kilme bei šalies istorija. Knygelė iliustruota Vilniaus šventovių — Aušros Vartų, Sv. Onos ir Sv. Kazimiero nuotraukomis. Primenama, kad pastaroji dabar yra paversta ateizmo muzėjumi. Pridėta ir vysk. J. Steponavičiaus nuotrauka su pastaba, kad komunistinė valdžia jam neleidžia eiti pareigų. Sveicarijos LB krašto valdyba šią knygelę pasiuntė popiežiui Jonui Pauliui II, prašydama jį paskelbti maldos dieną už Lietuvos Katalikų Bendriją. "Kronikos" 36-37 nr. medžiaga jau liečia įvykius po Jono-Pauliaus II išrinkimo popiežium.

Vokietija

"ABN CORRESPONDENCE", Muenchene leidžiamas žurnalas, savo trisdešimtmečiui skirtame numeryje paskelbė ėikagiečio kun. dr. J. Prunskio straipsnį apie Sovietų Sąjungos kalėjimuose kankinamus ar jau kankintus lietuvius politinius kalinius — B. Gajauską, J. Gimbutą, H. Klimauską, V. Lapienį, P. Paulaitį, V. Petkų, P. Plumpą, N. Sadūnaitę, Š. Zukauską ir A. Žypre.

A+A

DR. STASIUI PACEVIČIUI

mirus, jo žmonai JANINAI, sūnui ALGIUI ir dukroms GRAŽINAI, DANUTEI su šeimomis, reiškiamė gilią užuojautą —

Anapilio Moterų Būrelis

A+A

DR. STASIUI PACEVIČIUI

mirus, jo šeimai ir giminėms reiškiamė gilią užuojautą —

Toronto Lietuvių
Golfo Klubas

A+A

DR. STASIUI PACEVIČIUI

mirus, reiškiamė gilią užuojautą žmonai JANINAI, broliui dr. ANTANUI ir jų šeimoms —

Albinas ir Elena
Ripkevičiai

A+A

DR. STASIUI PACEVIČIUI

mirus,

jo žmonai, sūnui ALGIUI, dukroms su šeimomis, broliui dr. ANTANUI su šeima ir visiems giminėms bei artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą —

Eglė, Algis ir Vladas Kobelskiai
Jūratė ir Jonas Platakiai, Čikaga

A+A

KAROLIUI RUSINUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, sūnui MARIUI ir dukrai LIUDAI reiškiamė nuoširdžią užuojautą —

Anapilio Moterų Būrelis

A+A

KAROLIUI RUSINUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, dukrą LIUDĄ ir sūnų MARIŲ nuoširdžiai užjaučiame —

J. I. Čirūnai
B. Čirūnienė

MIELAM BICIULIUI

A+A

KAROLIUI RUSINUI

mirus,

nuoširdžiausią užuojautą reiškiamė žmonai ALDONAI, dukrai LIUDAI, sūnui MARIUI, broliui ALBERTUI ir kitiems giminėms bei artimiesiems —

S. ir A. Staškevičiai
R. ir J. Piečiai
A. ir P. Drešeriai
D. ir Br. Staškevičiai su Linu ir Romu

Montreal, Que.

A+A

VILIUI VILEMBREKTUI

mirus, jo sūnui RUDOLFUI ir šeimai reiškiamė nuoširdžią užuojautą —

Londono šokėjų grupė
"Sugrįžki jaunystė"

A+A

W. WILENBRECHTUI

mirus,

jo žmonai, vaikams bei vaikiaičiams reiškiamė gilią užuojautą —

H. B. Šmitai

Seinų katedroje — bazilikoje lietuviai gieda gegužinių pamaldų giesmes. Šioje bazilikoje lenkų vadovybė neleidžia lietuviškų reguliarių sekmadienio Mišių. Dėlto lietuviai renkasi po lenkiškų pamaldų kiekvieną sekmadienį ir gieda lietuviškas giesmes. Jungtinių, laidotuvių ir kitos apeigos atliekamos tik tai lenkų kalba

DISKUSINĖS MINTYS

Laimėti galima ir taikiu būdu

S. SETKUS

Kalbėti ar rašyti apie lenkus reikia, bet ar reikia tai daryti visą laiką tik piktais ir aštriais žodžiais?

Niekas nemėgsta karčių žodžių bei priekaištų. Nemėgstame nė mes, lietuviai, todėl, norėdami ką nors iš lenkų laimėti, turime vengti šurkštumo. Kad tinkamas priėjimas duoda geresnius rezultatus, gali būti pavyzdžiui Buffalo miesto lenkų radijo stotis.

Ta stotis nuo senų laikų pasižymėjo propaganda už Vilniaus ir Lviso priklausomumą Lenkijai. Kartais atrodo, jog tai stoties nei Varšuva, nei Krokuva tiek daug nereiškia, kiek Vilnius ir Lvistas. Dabar jau antri metai to klausimo nebėliečia. Kodėl? Mat Pavergtų Tautų organizacija St. Catharines mieste prieš porą metų išsiuntinėjo bendrąsias visom sovietų pavergtom tautom, kviečianti nusišalinti kiršinti vieni kitų tautinius jausmus, bent kol bendras priešas nebus nugalėtas ir pavergtieji neatgaus savo laisvės bei nepriklausomybės.

Netenka abejoti, kad ir Seinų lietuvių reikalai galėtų atrodyti šiandienai kitaip, jei būtų iš lietuviškos pusės panaudota daugiau taktiškumo ir mažiau šurkštumo.

Bepigū paimti plunksną, atsistoti prie stalo ir papilti lenkams pagiežos tulžį. Šios rūšies rašėjai nuolat primena, kad mes, lietuviai, nesame pakankamai griežti lenkam ir kad neretai jiems "pataikaujame". "nusižeminame", reiškiamė "vergišką toleranciją". Jie sako, kad visuomet lenkam turime rodyti sukaštus dantis ir sugniaužtus kumščius. Jie mano, kad tada tikrai iš lenkų laimėsime daugiau. Šios rūšies rašėjams vis dar atrodo, kad tebe gyvename viduramžių laikais. Iš tikrųjų mūsų jėgos tokiems dalykams yra permažos. Ko negalime pasiekti jėga, galime pasiekti sumanumu, kuris visų tautų yra vadinamas diplomatiškai.

Diplomatija nėra apgaudinėjimas, bet veikimas oponento linkme, naudinga abiem pusėm. Veikti Seinų lenkus galima įvairiausiais taktiškais būdais. Nors naujasis popiežius palaiko artimus ryšius su lietuviais dvasiškiais, nors jis turi geriausius norus padėti ir lietuviams, tačiau jis turi skaitytis ir su kitomis jėgomis, nevisad mums palankioms. Aišku, Seinų lenkai turi ką pasakyti ir iš savo pusės.

Bene daugiausia šiame reikale galėtų padėti lenkų išeivijos organizacijos. Deja, mes vengiame ryšio su jomis. Padėtis yra beveik tragikomiška: norime iš lenkų ko nors gauti, bet vengiame su jais betkokio ryšio. Labai džiaugiamės, jei lenkas popiežius ką gražaus apie mus pasako, džiaugiamės kai Bžezinskis, prezidento Carterio patarėjas, pasikalba su mūsų atstovais. Būname labai patenkinti, kai kongreso narys E. Derivinskis judina Lietuvos laisvės reikalus ir tai daugiau, negu kas kitas!

"TZ" 1979 m. 50 nr. korespondentas iš Vankuverio aprašo įvykį karo metu, kai lenkai partizanai sulaukė transportą. "Visus tris šoferius, — rašo jis, — du estus ir vieną vokiečių, ten pat prie plento sušaudė", bet devynis lietuvius paleido, kad ir apipilėstus, žygiuoti į Vilnių. Reiškia tie lenkai šiek tiek pagalvojo apie lietuvius. Ir greičiausiai atsiminė, kaip Lietuva pasielgė gražiai su lenkų dali-

niais, peržengusiais sieną vokiečių-lenkų karo metu. Tai aiškiai rodo, kaip kiekvienas taktiškas veiksmas duoda gerus rezultatus.

Ne tik reiktų lenkus veikti Seinų reikalu, bet ir įsteigti naują fondą lietuvių remti Vilnijos ir Gudijos kraštuose. Be reikalo tų fondų bijom. Yra daug lietuvių tiek Amerikoje, tiek Kanadoje, kurie iš tikrųjų nebeturė kur pinigų dėti, o jų vis ateina naujų senatvės pensijų čekių forma. Kas negali ar nenori, gali neaukoti, bet kas nori lietuvių padėti, Tautos ir Lietuvių Fondai nevisad yra atsakymas. Kai žmogus nori paukoti specialiam tikslui, tokia galimybė jam visad turėtų būti prieinama. Kiek lietuvių pinigų tenka JAV ir Kanados valdžioms!

Rūgščių lietus - nauja rykštė

B. STUNDZIA

Įsivaizduokite iš dangaus krintantį ir viską naikinantį lietų! Sunku būtų nuo jo pasislėpti ir nedaug ką pavyktų išgelbėti.

Skandinavijoje, V. Europoje, Ontario, Niujorko, Niudžersy ir kitose vietovėse lyja ne ugnimi, bet rūgštimis, kurios pamažu degina ir naikina aplinką.

JAV prezidento patariamasis komitetas aplinkai saugoti rado, kad rūgščių lietus yra antra svarbiausia aplinkos teršimo problema, su kuria tenka susidurti.

Deginant naftos gaminius, akmens anglis, per gamybos ir biologinius procesus, per ugnikalnių išsiveržimą paleidžiama į orą tonos įvairių dujų bei smulkių medžiagų dalelių. Tos dujos atmosferoje oksiduojasi ir, susijungusios su vandeniu, sudaro rūgštis, iš kurių daugiausia pasigamina sieros ir azoto rūgštys.

Rūgštingumo ar šarmingumo laipsnis išreiškiamas vandenilio rodikliu arba sutrumpintai pH, kurio skalė yra nuo 0 iki 14. Skalėje nuo 0 iki 7 parodomas rūgštingumo laipsnis, o nuo 7 iki 14 — šarmingumo. Rodiklis 7 rodo, kad skystis yra neutralus — nei rūgštingas, nei šarmingas. Paprastai geriamas vanduo yra truputį šarmingas, ir jo vandenilio rodiklis būna maždaug tarp 7.5 ir 8.5. Svarus lietaus vanduo dėl jame ištrupusių anglies dioksido dujų, kurios sudaro su vandeniu angliarūgštę, yra truputį rūgštingas, ir jo vandenilio rodiklis būna 5.6, o užteršto lietaus pH būna tarp 2.5 — 4.5.

Atmosferoje susidariusios rūgštys su krituliais nusėda ant dirvožemio, jūrų, upių ir ežerų. Dirvožemyje rūgščių lietus tirpina mineralus, uolienas, paveikia medžius, augalus, ypač jų daigus ir žiedus, todėl kaikuriose vietovėse gaunamas mažesnis derlius. Kaikur matosi apgadinti marmoro paminklai, pastatai, išėsti metalai, o tūkstančiai ežerų, ypač Norvegijoje ir rytinėje Š. Amerikos dalyje, pasidarė beveik negyvi — juose nyksta žuvis, kiti gyviai ir augalai. Tvirtinama, kad paveikiami ir žmonių kvėpavimo organai.

Rūgščių lietaus Kanadoje daugiausia gauna Ontario provincija. Slinkdamas iš Meksikos įlankos šiltas, drėgnas oras stumiasi per pramoningas rytines JAV sritis ir per metus prineša į Ontarią, Kvebeko provincijas ir pajūrį 15 milijonų tonų sie-

gerai žinome, kad Amerikoje doleris daro magiškus dalykus, bet jis niekur nėra tiek magiškas, kiek sovietų "rojuje". Juo labiau, kad ta "magika" ten yra priimta kaip būtinas kasdieninis reiškinys, be kurio žmogus vargiai galėtų egzistuoti. Kodėl tad laužti kaktą sieną, jei durys atviros?

Tokią ir panašią veiklą turėtų išvystyti Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, remiama visų lietuvių. Kaip kadaise turėjo me išigiję Vilniaus pasus, taip panaši veikla galėtų būti ir dabar. Vilnijos kraštai yra Lietuvos dalis, kuri ateityje vistiek turės sugrįžti tam, kam ji priklauso. Siekimas tų kraštų taikiai ir kultūringu būdu nieko negali piktinti, nes tai šventa mūsų tautos pareiga.

ros dioksido, 24 milijonus tonų azoto oksidų.

Didžiausi oro teršėjai Ontario provincijoje yra Sudburio metalų lydymo įmonės — jos per metus paleidžia į orą netoli 2 milijonų tonų dujų ir kitų medžiagų. Norvegija ir Olandija kenčia nuo Anglijos pramonės ir iš dalies nuo Vokietijos. Augšti dūmtraukiai Anglijoje išsklaido orą teršiančias medžiagas dideliame plote. Iš Sudburio nikelio bendrovės augsto dūmtraukio plaukianti dūmų juosta nusidriekusi per 200 km.

Ontario aplinkos ministerija prieš metus suorganizavo kritulių cheminės analizės laboratoriją Toronte, kur, naudojant naujausius automatizuotus instrumentus, tirama šimtai kritulių pavyzdžių. Taip ministerijos laboratorijose tiriami sausi krituliai, oras, rūgščių lietaus įtaka žuvmis, miškams ir kitiems augalams. Buvo daromi bandymai kalkinti ežerus, turinčius rūgščių vandenilio rodiklius. Šis bandymas pasirodė labai brangus ir tik laikinai pagerinantis ežerų vandens kokybę. Iš viso renkami įvairūs duomenys, kuriuos planuotojams parūpina chemikai, biologai ir inžinieriai, o planuotojai juos pateikia politikams.

Skandinavijoje, Olandijoje, Kanadoje ir kitur rūgštingą lietaus sudarantis dujos oro srovės atnešamos iš kito krašto. Todėl ta problema tapo tarptautine. Ji buvo svarstoma Atlanto ir Europos Ekonominės Bendruomenės kraštų mokslinės konferencijose.

Šioje Atlanto pusėje ateities neatrodo džiuginanti. Jeigu JAV vykdys savo nusistatymą mažiau išvežti naftos ir daugiau vartoti akmens anglį, tai rūgštis sudarančių dujų, ypač sieros dioksido ir azoto, kiekis ore padidės. Norint tų dujų kiekį sumažinti, reiktų vartoti naftą su mažesniu sieros kiekiu arba pereiti prie kitų energijos šaltinių, panaudojant atominę, saulės ir vėjo jėgaines, statant daugiau elektros jėgainių ant upių ir upelių. Taip pat reiktų įtaisyti dūmtraukiuose brangius įrengimus, valančius išleidžiamus dūmus.

Peršasi išvada, kad Š. Amerikos ir Europos gyventojams reikės keisti gyvenimo būdą, mažinti energijos suvartojimą, atsisakyti per daug patogios buities. Mokslininkai turės rasti priemones, kaip panaudoti prieinama kaina kitus energijos šaltinius ir išvengti karo dėl gaunamo iš naftos skysto kuro išteklų.

P a d ě k a

A.A. EDVARDUI LENAUSKUI

mirus, nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir pažistamiems už užuojautas, gėles, lankymą koplyčioje ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Nuliūdę: sūnus Vytautas su žmona

anūkas dr. Vytautas su žmona

anūkė Loreta

Padėka

A+A

ANTANUI ALONDERIUI

mirus,

nuoširdžiai dėkojame Niagaros pusiasalio Tėvų pranciškonių misijos vadovui kun. Juvenaliui Liaubai, OFM, už Rožinį ir maldas koplyčioje, šv. Mišias ir pamokslą šventovėje, palydėjimą į amžino poilsio vietą. Dėkojame kun. Eugenijui Jurgučui, OFM, už aplankymą ir maldas koplyčioje bei šv. Mišias; A. Paulioniui ir ponai už muziką ir giedojimą šv. Mišių metu; KLB St. Catharines apylinkės pirmininkui A. Setikui už tartą žodį kapuose Bendruomenės ir skautų vardu.

Ačiū giminėms ir draugams už gėles, šv. Mišias, lankymą koplyčioje. Ačiū karšto nešėjams ir palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą.

Ačiū P. Kalainienei ir V. Zemaitienei už paruošimą pusryčių. Ačiū visiems, kurie lengvinote mums liūdesio valandą ir pareiškėte užuojautą.

Brolis Juozas ir žmona Vanda
Alonderiai

A+A

MIKALINAI JASENAUSKIENEI

Suvalkų trikampyje mirus,

dukrą BRONĘ VILKIENĘ ir jos vyrą nuoširdžiai

užjaučiame —

B. Agurkis, Čikaga

O. S. Kiršinai

O. J. Ažubaliai

M. Kniukštos

G. J. Bacevičiai

B. S. Prakapai

O. P. Derliūnai

O. V. Marcinkevičiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

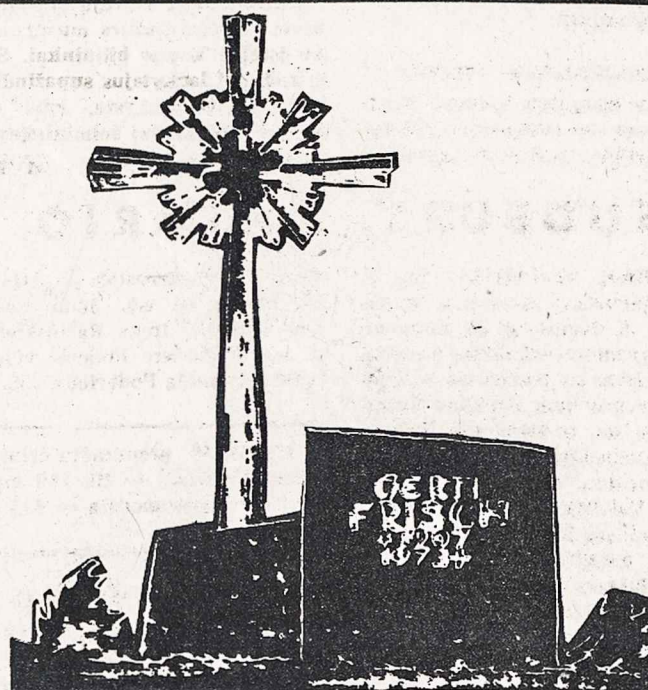
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

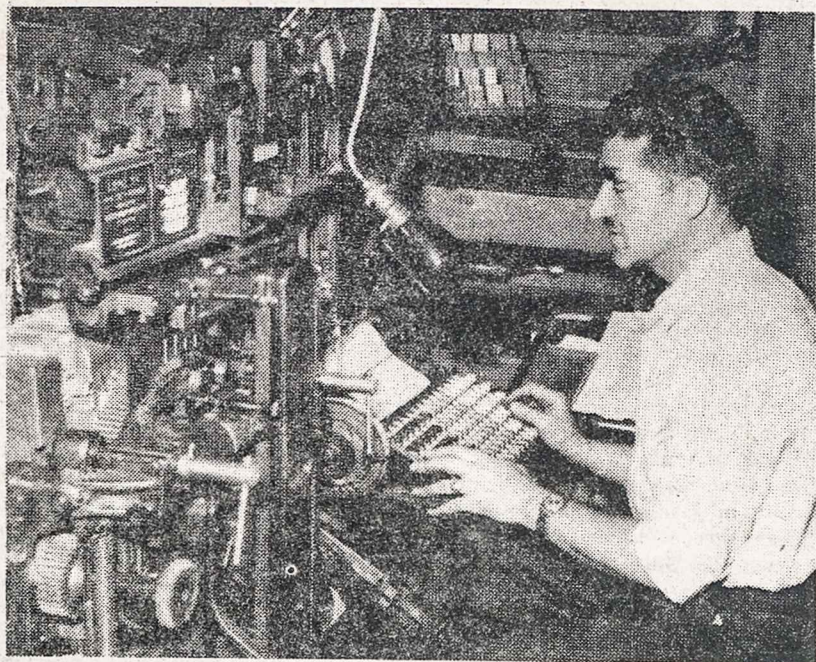
YONGE MEMORIALS LTD.

2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

A. a. KAROLIS RUSINAS, buvęs "Tėviškės Žiburių" linotipininkas ir spaus-tuvės vedėjas kūrėsi laikotarpį. Jis po ilgos ligos mirė 1979 m. gruodžio 23 d. Palaidotas gruodžio 26 d. lietuvių kapinėse Mississaugoje, dalyvau-jant labai gausiai visuomenei. Gedulingas pamaldas Lietuvos Kankinių šven-tovėje laikė kun. Pr. Gaida, kun. P. Ažubalis ir kun. J. Staškus. Vėlonies nuopelnus lietuviškajai spaudai išryškino savo pamoksle kun. Pr. Gaida. Ka-pinėse atsisveikinimo žodį skaitė ir "Gintaro" ansamblio vardu tarė J. Ka-rasiejus. Vėlonis buvo 65 metų amžiaus, gimęs Rygoje, bet užaugęs ir gim-naziją baigęs Lietuvoje. Kurį laiką dirbo "Vilties" spaustuvių Kaune. Ka-rinė tarnybą atliko nepriklausomoje Lietuvoje ir gavo atsargos leitenanto laipsnį. Kanadon atvyko kaip miškakirtis. Kurį laiką dirbo kanadiečių spaus-tuvėje Sudburio mieste. Vėliau persikėlė į Montrealį ir pagaliau į Toronto. Apie 15 metų dirbo "T. Žiburių" spaustuvių, po to keletą metų dienraščio "The Telegram" ir "Time Press Ltd." spaustuvių. Kurį laiką gyvai reiškėsi visuomeninėje lietuvių veikloje. Prieš keletą metų grįžo į "T. Žibu-rius", bet neilgai begalėjo dirbti, nes neleidė sveikata. Visų bendradarbių, šeimos narių, artimųjų ir visuomenės palydėtas, išleisk ramybėje!

Mielam kolegai

A.A. DAKTARUI STASIUI PACEVIČIUI

atsiskyrus nuo mūsų profesinio darbo gretų ir iše-
liavus amžinybėn, dalinamės bendru liūdesiu su jo
šeima, su broliu DR. ANTANU bei jo šeima ir visais
artimaisiais, reikšdami gilią užuojautą —

Kanados Lietuvių
Medikų Draugija

Iš veiklaus bei sėkmingo gyvenimo
iškeliavo

A.A. DR. STASYS PACEVIČIUS.

Jo liūdinčiai žmonai, brangiam broliui dr. ANTANUI
PACEVIČIUI bei jo šeimai reiškiamo gilią užuo-
jautą —

Dr. Anzelmas Gailius
ir žmona Aldona

A+A

DR. STASIUI PACEVIČIUI mirus,

jo žmoną JANINĄ, sūnų, dukras, brolių dr. ANTANĄ
ir seseris nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdimė —

Vincas ir Verutė
Treigiai

Delhi, Ontario

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor 3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO

• NAMAI
• VASARNAMIAI
• ŪKIAI

Stayner, Springhurst,
Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO

ISTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta

482 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont. M6R 2N5

Telefonas
531-3098

Savininkai
S. ir F. Janavičiai

DRAUDA BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

džioje, rodė didėjantį liberalų
partijos populiarumą. Už libera-
lus pasisakė 47%, už konserva-
torius — 27%, už socialistus —
23%. Tarp abiejų pagrindinių
partijų buvo susidarys net 20%
skirtumas liberalų naudai. Ty-
rimo metu kanadiečiams jau bu-
vo žinomas P. E. Trudeau pas-
kelbtas pasitraukimas iš vado
pareigų. Kokios įtakos turės
min. pirm. J. Clarko valdžios
nuvertimas dėl biudžeto ir P. E.
Trudeau grįžimas į liberalų va-
dus, paaiškės sekančiuose Gal-
lupo tyrimuose sausio pradžio-
je. Federacinio parlamento rin-
kimuose vasario 18 d. nutarė
nedalyvauti liberalas R. Andras,
parlamente praleidęs 14 metų,
iš kurių 11 metų jis vadovavo
įvairioms ministerijoms. Pasi-
traukimas iš politikos motyvu-
jamas asmeniniais reikalais.

Toronto dienraštis "The Glo-
be and Mail" turi plačiausiai vi-
soje Kanadoje skaitomą finansi-
nį skyrių "Report on Business".
Redakcija, remdamasi verslini-
kų, finansininkų ir aplamai į re-
alizmą linkusių skaitytojų atsi-
liepimais, labiausiai šioje srity-
je pasižymėjusiu vyru 1979 m.
paskelbė Kanados finansų minis-
terį John Crosbie, nors jo biu-
džetą atmetė federacinis parla-
mentas. J. Crosbie pagerbiamas
už jo pastangas priminti kana-
diečiams diržo susiveržimą, įti-
kinti juos, kad visą laiką negali-
ma gyventi su kredito kortelė-
mis, kad anksčiau ar vėliau Ka-
nada turės sumokėti savo skolas.
Atmestasis biudžetas turė-
jo aiškų posūkį ta realistine
linkme. 1978 m. pabaigoje Ka-
nados įsiskolinimas užsieniui
siekė 118 milijonų. Išdalinus tą
sumą dirbantiems kanadiečiams,
kiekvienam tektų po \$11.800

skolos. Vien tik palūkanoms
už paskolas pastaruoju metu
biudžetė reikia turėti \$8,6 bili-
jono išlaidų.

Stratfordo festivalis šios On-
tario vietovės "Avon" teatre ga-
li nutraukti savo veiklą 1981
m., jei nebus gauta didesnė fe-
deracinės ir provincinės vyriaus-
ybių parama. Festivalin yra
įjungtas augšto profesinio lygio
reguliariai veikiantis dramos te-
atras, priskiriamas prie geriau-
sių pasaulyje. Metinis biudžetas
reikalauja beveik \$7 milijonų,
o 1979 m. finansinės paramos
iš abiejų vyriausybių tebuvo
gauta \$700.000. Tais metais tu-
rėta \$647.000 nuostolio, kurį
beveik iki \$250.00 sumažino
1978 m. sukauptos \$400.000 at-
sargos. Užsitikrinti 1981 m. se-
zonui esanti būtina \$1,5 milio-
no parama. Naujų Metų dieną
prie "Avon" teatro užsidedė ve-
teranų klubas. Teatrui žalos pa-
darė jin įsiveržę dūmai ir van-
duo. Ontario kultūros ministe-
ris R. Baetzas pažadėjo skirti
didesnį dėmesį finansinėms šio
teatro problemoms. Jis yra lai-
komas svarbia kanadiška kultū-
rinė institucija ne tik prestiži-
niu, bet ir praktiniu požiūriu.
"Avon" teatre gerą mokyklą tu-
ri kanadiečiai aktoriai, kopian-
tys į profesines augštumas.

Kanados paštas savo 1980 m.
ženklais paminės 1880 metus,
kai Britanija Kanadai atidavė
Arktikos salas, deimantinę Sas-
kačevano ir Albertos provincijų
sukaktį, auksinę — uranijaus
atrastą šiaurės-vakarų terito-
riją. Specialiais ženklais taip-
gi bus pagerbti: vėlonis J. Die-
fenbakeris, pasaulines irklavi-
mo varžybas 1880 m. laimėjęs
N. Hanlanas, muzikai Healey
Willan ir Emma Albani.

Linksmam atokvėpiui

Doroviški reportažai

Naujieji metai

Rašyti apie naujuosius metus,
nežinant senųjų prasmės, yra
pavojinga, draugai — gali įdur-
ti ragai.

Mes žinom, kad senieji negrįš,
o naujieji bėmąnt praeis. Kaip
visuomet, draugai — laiką su-
bado ragai.

Per senuosius padarėm skolų,
kad būtų gyventi smagiai.
Bet ilgainiui, draugai — skolos
pavirsta ragais.

Teisybė

Juk be teisybės niekad neįma-
noma gyventi. Tiesos įieškoji-
mas neleidžia mums pasenti.
Platoniskame pasaulyje, kas vi-
suomet kovoja už teisybę, galų
gale pasiekia šlovę ir galybę.
O vis dėlto, medinciai, leiskit
pasakyti kuklią abejonę: gal tei-
singenis tas, kuris už teisybę
niekad nekovoja?

Žydrioji Versija

Prisiminiau — žydrioji Versi-
ja, užbūrusi mane, paliko va-
zų be drėgmės.

Atlėkęs į namus, radau pas-
svirusį į šoną stiebą. Ji merdė-
jo, nelyginant įrodymas: kokie
mes esame nerūpestingai.

Optical Studio OKULISTAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvos Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neužgostas
kainos. Gaunami kontakto lęšiai
(contact lenses).

Okulistas

S. Brogowski, O.D.

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

ŠYPSENOS Parinko Pr. Alš.

Dvikalbis

Sėdi senukas Maskvos parke
ant suolo ir varto hebrajų kal-
bos gramatiką. Pro šalį eina
KGB agentas.

— Kas čia per knyga tokiom
keistom raidėm? — klausia pra-
eivis.

Pastebėjęs, kad tai Izraelio
kalba, sako:

— Nemanau, kad tokiame
amžiuje galėtum išvažiuoti Iz-
raelin.

— Galimas dalykas, kad Jūs
teisybė. Bet danguje taip pat
kalbama hebraiškai — aiškino
senukas.

— Iš kur Jūs žinote, kad eisi-
te į dangų? O jeigu pateksite į
pragarą?

— Tenai nebus problemos —
rusiškai aš jau moku, — atšovė
senukas.

Muziko' pastaba

Kompozitorius Joseph Haydn
kartą apsilankė pas garsiąją jo

Skautų veikla

• Vasario 16-tosios sueiga — va-
sario 3 d., 4 v.p.p., Lietuvių Namuo-
se. Skautų-čių vienetai, tėvai, remė-
jai ir visi tautiečiai kviečiami šioje
sueigoje dalyvauti.

• Pianisto Vyt. Smetonos koncer-
tas — kovo 30, sekmadienį, 4 v.p.p.,
Priskelimo auditorijoje. Bilietai jau
platinami. Visi kviečiami juos išgy-
ti. Koncertą rengia Kanados rajono
vadija.

• Visi ir visos yra prašomi kaip
galima greičiau sutvarkyti LSS mo-
kesčius ir kartu pratesti 1980 m.
"Skautų Aido" prenumeratą. Delsi-
mas be reikalo apsunkina turtin-
kų darbus. Būkime judresni ir neati-
dėliokime tai, kas būtina padaryti.

• Užjaučiame šeimą ir jos arti-
muosius, mirus dr. St. Pacevičiui.
C. S.

Skaitytojų poezija

SUDIEV, GIMTINE

Sudiev, gimtine mano brangi,
Aplaišyta prakaitu, ašarom, krauju.
Daugiau aš tavęs nematysiu,
Nes grįžti man bus pervelu.

Sudiev laukams ir pievoms,
Kur ganiau, pjoviau ir ariau.
Sudiev tenai ir kryžiams,
Kur prie kelių eidamas mačiau.

Sudiev kapams tėvų, brolių, seserų
Ir visų senolių nuo neatmenamų
laikų.

Sudiev visiems kovų draugams,
Kurie žuvot gimtos žemės laukuos.

Daugiau aš jūsų nematysiu,
Nes laikas bėga taip skubiai,
Kaip širvintos upė pavasarėlį
Lauždama žiemos ledus kietai.

J. Kulbokas

EINU KELIU

Regiu — didingas laisvas kraštas,
Tai pasaka, kurioj aš gyvenu.
Pasidabinusi margiaisiais raštais,
Kanada — šalis skaidriųjų vandenu.

Balti kalnai padanges remia,
Ir mirga tiliuose beribės.
Šiaurės pašvaisčių panorama,
Dangaus skliautuos augštai sužibus.

Einu keliu man pažadėtu,
Kur slenka amžių ilgos eilės.
Šios žemės burtais sužavėtas,
Aš čia tik svečias, pakeleivis.

A. Lukošius,
Torontas

MOTINOS NETEKUS

Beliko motina tėvynė
Ir toji prieš pavertta.
Pikto valia laisvę sutrynė,
Liko našlaitė nuskriausta.

O vis dėlto aš dar tikiu
Į Dievo globą jai šventą —
Kelsis iš vargo ir kančių,
Gyventi jai dar lemta.

O Lietuva, šalie gimtoji,
Tik tu man motina likai.
Jėgas ir darbą tau aukojau,
Kad tu gyventum amžinai.

A. Firavičius

Atpažinimo paslaptis

Kai romanistas Conan Doyle
(Serloko Holmsno nuotykių au-
torius) atvažiavo į Ameriką, jį
iš stoties į viešbutį gabenė veži-
kas. Kai Doyle norėjo vežikui
sumokėti, tasai tarė:

— Aš labai norėčiau gauti bi-
lietį į tamstos paskaitą.

— Pasakykit, kaip jūs atpaži-
note mane, ir aš duosiu bilietus
visai tamstos šeimai, — pasido-
mėjo nutebęs rašytojas.

— Ant lagamino užrašyta:
"Conan Doyle".

A+A

GERAM LIETUVIUI

DR. STASIUI PACEVIČIUI

mirus, reiškiu nuoširdžiausią užuojautą jo žmonai,
sūnui, dukroms, jo broliui dr. ANTANUI, seserims,
vaikaičiams ir visiems artimiesiems —

Albina Vingevičienė

A+A

IRENAI PRANEVIČIENEI

staiga mirus,

jos vyrui mūsų mielam nariui MEČISLOVUI reiškia-
me nuoširdžiausią užuojautą —

Šiauliečių sambūris
Torontė

A+A

ANTANUI RICKEVIČIUI

mirus Amerikoje, jo broliui BRONIUI su žmona ir
sūnui su šeima Kanadoje reiškiamo nuoširdžiausią
užuojautą —

Marcelė D. V. Simonaitis

A+A

KAROLIUI RUSINUI

mirus,

jo žmoną ALDONĄ, dukrą LIUDĄ, sūnų MARIŲ
nuoširdžiai užjaučiame —

V. R. Kaknevičiai
Br. Mackevičius

A+A

JURGIUI REKEŠIUI

Patersone, N.J., mirus 1979 m. gruodžio 22 dieną,
nuoširdžią užuojautą reiškia jo žmonai ONAI, sūnui,
EDMUNDUI ir šeimai, seseriai ONAI VIRBALIENEI
ir šeimai —

Putrimų šeima

Testamento surašymas

Kiekvienam mūsų, turinčiam
turtą ir norinčiam jį kam nors
palikti bei paskirstyti, yra svar-
bu jį tinkamai surašyti. Dar
svarbiau yra mums, lietuviams,
kurie turime giminių ir artimų-
jų Lietuvoje, o, be to, norėtume
savo palikimą ar jo dalį paskirti
organizacijoms. Dėl netinkamo
testamento surašymo nukentčia
palikėjo valia ir jo palikimu pa-
sinaudoja visai pašaliniai asme-
nys ar suinteresuota valstybė.
Tokių atsitikimų jau yra.
Palikimo testamentų reikalu
buvo tartasi su advokatais. Jų
nuomone, testamentui surašyti
ir apsaugoti savo interesams
yra keletas pirmiausių sąlygų.
1. Palikėjo -testatoriaus var-
das, pavardė ir adresas.
2. Atšaukti anksčiau buvu-
sius testamentus.
3. Paskirti vieną ar daugiau
testamento vykdytojų, patikėti-
nių (In trust arba my trustee-s).
4. Norint palikimą išsiųsti
siuntiniais ar kitais daiktais gi-
minėms bei artimiesiems Lietu-
voj, reikia paskirti patikėtinį ar
patikėtinius, kuriems būtų pa-
vesta pagal jų nuožiūrą (in their
discretion) vykdyti palikėjo va-
lią.
5. Nurodyti patikėtiniams,
kaip turėtų būti apmokėtos tes-
tamento vykdymo ir kitos pa-
likėjo išlaidos, skolos.
6. Nurodyti kam ir kaip turė-
tų būti paskirstytas palikimas:
asmenys, jų vardai, pavardės,
adresai, organizacijos, jų pava-
dinimai ir adresai.
7. Testamento surašymo vie-
ta ir data.
8. Palikėjo ir liūdininkų pa-
rašai.
Šios sąlygos yra pagrindinės
mums, lietuviams, norintiems
testamentu savo palikimą pa-
skirstyti artimiesiems, gyvenan-
tiems Lietuvoje, ir čia organizaci-
joms. Kitas testamento deta-
les gali nurodyti advokatas.
KL Fondo valdyba

W. G. DRESHER REAL ESTATE
REALTOR

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE
AGENCY LTD.

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.,
Narys "Better Business" Biuro

FIVE STAR TRAVEL

3830 B BLOOR STREET WEST • ISLINGTON, ONT.

Telefonas 233-5871

Kelionės grupėms ir paskiriems asmenims į visus pasaulio
kraštus (ir Lietuvą). Teirautis nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

E. CELEN — I. DRESERIENĖ

INSURANCE

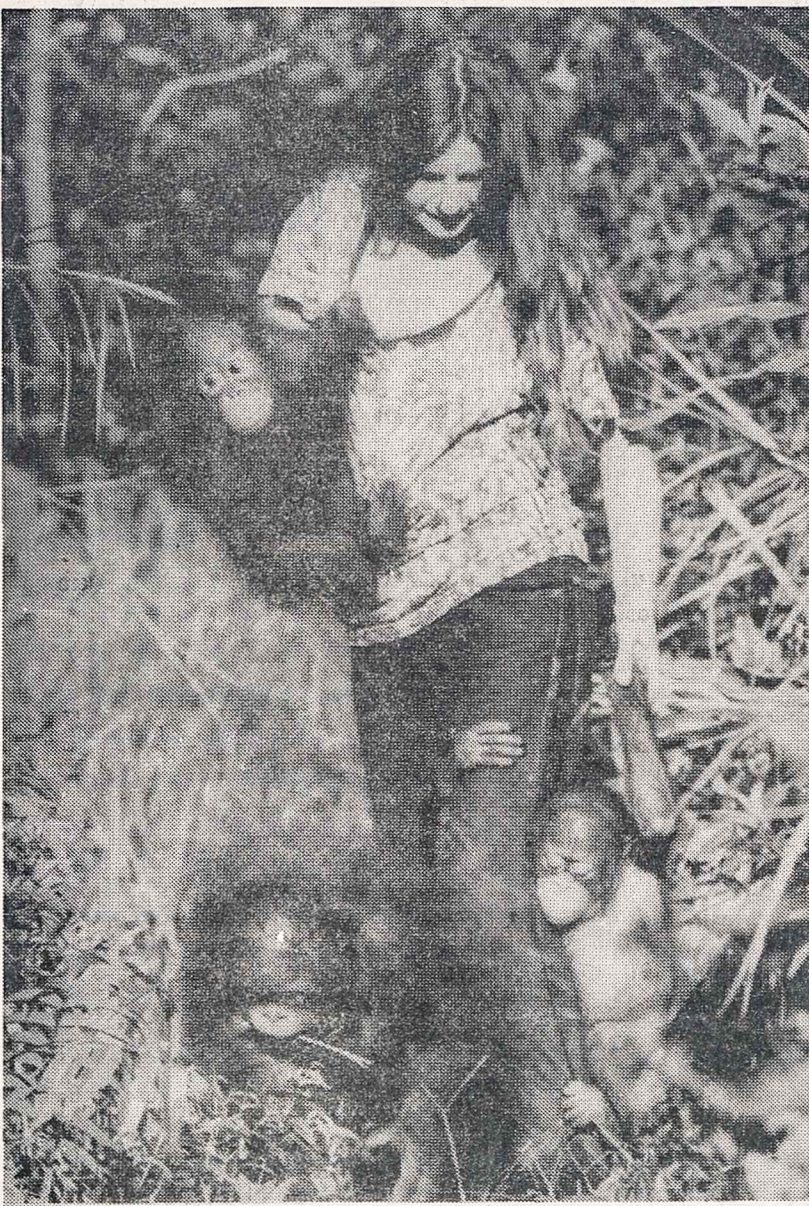
★ Namų — Gyvybės.
★ Automobilių
★ Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Dr. BIRUTĖ GALDIKAITĖ-BRINDAMOUR, orangutangų tyrinėtoja, apie kurią buvo rašyta "T. Žiburių" 1979 m. 50 numeryje
Nuotr. "National Geographic": Rod Brindamour

"Arti tikslo"

Kun. Jono Burkaus knyga apie skaistykklą

Autorius neduoda savo knygai pavadinimo, iš kurio paaiškėtų apie ką joje kalbama. Tik perskaitęs pratarinę, supranti apie ką rašoma. Nevenioje knygos vietoje tvirtinama, kad vėlių skaistykloje buvimo trukmė labai nevienoda — nuo vienos kitos valandos iki pasaulio pabaigos. Pastarosios tikslas — perėjimas į palaimintųjų būklę arba dangų gali būti ir labai tolimas, nebent išsipildytų adventistų teiginiai, kad jau esame paskutinio teismo išvakarėse.

Kun. J. Burkus yra kelių mažesnių ir nemažų knygų autorius. Jis parašė net dvi knygas apie Konnersreuth Teresę, plačios apimties veikalą "Du dvasinių būtybių pasauliai" ir "Arti tikslo", apie kurią čia kalbame.

Naujosios knygos pratarinėje pateikiamas nevisai tikslus skaistyklos aptarimas, būtent, "vėlių pereinamoji stovykla pakelyje ir dangų". Juk antgaminiame pasaulyje, amžinybėje, vietos ir laiko negalima imti žemiškojo gyvenimo prasme, juo labiau skaistyklos negalima vadinti stovykla, kuri primena grupę barakų, dargi aptvertų spygliuota viela. Kai kuriuose knygos vietose ir autorius kalba apie skaistykklą kaip ypatingą vėlių būklę, kurioje jos nušaidrėja per kančią ir ilgesį, atsilypina Dievo teisingumui už per nuodėmes užsitrauktą bausmę, jeigu ji nebuvo atlikta žemėje. Tuo būdu jos pasirodys išjungti ir amžinąją laimę dangyje ir būti Dievo artumoje.

Iš dieviškojo apreiškimo ir viešojo K. Bendrijos mokymo teturime dvi skaistykklą liečiančias tiesas, būtent, kad ji tikrai yra ir kad gyvieji gali padėti jai esančioms vėlėms, sutrumpinkami ten buvimą, malda, gerai darbai, atgaila ir ypač šv. Mišių auka.

Šv. Rašte nėra skaistyklos pavadinimo, bet yra tokių tekstų, kurie, kad ir netiesiogiai, iškelia jos buvimą. Autorius skaistyklos buvimą skyrė jai rašo apie skaistykklą Šv. Rašte, K. Bendrijos, jos tėvų ir teologų mokyme.

Kalbėdamas apie privatinis apreiškimus, autorius teigia,

"kad niekas negali paneigti tikros galimybės, jog vėlės gali apsiereikšti gyviesiems, kai iš tikrųjų tokie dalykai nėra reti atvejai" (p. 38). Toliau tuo klausimu teisingai pastebi: "Žinoma, mes esame laisvi priimti ar nepriimti tokius privačius apsiereikšimus bei apreiškimus, tikėti jais ar ne... Tačiau ne visados yra išmintinga atmesti ir privaty apreiškima... Privatus apreiškimas yra priimtinas ir skaitytinas kaip dvasinis skaitymas arba kaip medžiaga mastyti, kada jis neprieštarauja viešajam apreiškimui ir Bendrijos mokymui" (p. 39).

Vis dėlto autorius tolimesniuose knygos puslapiuose remiasi tokiais privačiais apreiškimais (jie sudaro daugumą knygos medžiagos), nenurodo jų šaltinių, net knygų pavadinimų, iš kur jie paimti, tačiau daro įpareigojantį išvadą, vaizduoja tokią skaistykklą, apie kurią nekalba viešasis K. Bendrijos mokymas. K. Bendrija nemoko, kad yra keturios skaistyklos padalos arba rūšys: gi-liausioji, prie pat žemės rutulio centro, visai arti pragaros, o ketvirtoji jau žemės paviršiuje. Iš kur autorius žino, kad pragaras yra žemės gelmėse? O jei ir būtų, tai kaip fizinė ugnis galėtų paliesti dvasinės prigimties vėlės? Niekuo neparemtas teiginys, kad vėlės skaistykloje atlieka bausmes pagal žemėje padarytas nuodėmių rūšis. Šv. Liudvina Schiedamietė ekstatėje mačiusi vėlę pervertę ilgoms vainims, o šv. Marija Alacoque — gulincia aštrių vinių lovoje už tinginlavimą (p. 74).

Tačiau knyga, nežinot fantastišnių ir sunkiai tikėtinų teigimų, kylančių iš abejotinių privačių apreiškimų, turi ir nemažą teigiamų pusių, teisingų ir naudingų minčių, ypač skyrėse, kaip skaistyklos kentėjimų priežastys, pagalba skaistyklos vėlėms, motyvai mirusiems padėti, skaistyklos išvengimas. Knyga naudinga tiems, kurie sugeba atskirti grūdus nuo pelų.

K. J. G.

J. Burkus, ARTI TIKSLO. Suduvas leidinys. Spaudė M. Morkūno spaustuė. Čikaga 1979 m., 256 psl. Kaina — \$6.

Atsiūsta paminėti

CRÓNICA DE LA IGLESIA CATOLICA DE LITUANIA, No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 1972-1973. Tomo I. Tai vertimas ispanų kalbon "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos". Leidėjas — Loyola University Press y Asociacion para la publicacion de La Cronica de la Iglesia Catolica de Lituania, P. O. Box 29105, Chicago, Ill. 60629, USA.

Jurgis Blekaitis, RUDENS RITMU. Eilėraščiai. Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas. Dailininkas — Pranas Lapė. Tiražas — 600. Čikaga 1979 m., 135 psl.

SANTARA — SVIESA, 25 metų sukaktuvinis leidinys, 400-aisiais Vilniaus universiteto metais. Atsakin-gasis redaktorius — Valdas V. Adamkus. Leidėjas — Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas. Tiražas — 1000 egz.

Louis Stanke, LES PRENOMS, Editions Heritage (300 Arran, Saint Lambert, Que. J4R 1K5, Canada). Montreal 1979, p. 187. Kaina — \$5.95. Tai lietuvių kilmės autorius leidinys prancūzų kalba apie įvairių vardų kilmę.

Menas ir moralė

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Meilės piktnaudžiavimas ir moters paniekinimas

Todėl nenuostabu, kad veisimosi instinkto daugiau ar mažiau paveikti dailininkai, rašytojai, teatralai yra sukūrę neapžvelgiamą daugybę įvairių kūrinių meilės temomis. Jeigu pasitenkinsime pasaulinio garso literatūros kūrinių, pamatysime, kad erotinio jausmo įtakoję rašytojai yra nuėję dviem priešingom kryptim. Vieni meilę parodo kaip kilniausią ir gražiausią jausmą. Antai, ją tokią sutinkame Dantės Alighieri "Vita nuova", Francesco Petrarkos "Canzoniere", romantikų A. L. Martine'o ir Novalio-Hardenbergo lyrinėse giesmėse. Tuo tarpu Boccaccio "Dekamerono" ir prancūzų Guy de Maupassanto novelėse rasime erotinę meilę degraduotą iki seksualinių kaprizų.

Kaip veisimosi instinktas klaidingai suvilioja ir net užhipnotizuoja literatūros mėgėjus ir rašytojus, gal niekas geriau nepailiustruoja, kaip pabėgėlio nuo rusų revoliucijos Vladimiro Nabokovo atvejis. Šis rašytojas didžiąja savo gyvenimo dalį praleido JAV-se profesoriaudamas, dėstydamas rusų literatūrą ir rašydamas romanus. Ilgą laiką tais jo kūrinių mažai kas domėjosi, bet kai jis parašė "Lolito" romaną (1958), kuris stovi prie pornografijos ribos, Nabokovas netrukus tapo garsus beveik visame pasaulyje: jo "Lolita" buvo išverstas į daugelį kalbų ir išleista dideliais tiražais. Tada žmonės susidomėjo ir jo rimtaisiais romanais.

Bet yra dar blogesnių pavyzdžių už Nabokovą. Tie rašytojai, kurie neturi jokių rimtų problemų išskirti visuomenei arba kurie savo kelias mintis jau yra išsėmę iki dugno, griebiasi seksualinio-erotinio temų bei nuogybių vaizdavimo, tikėdamiesi, kad smalsuolių sukeltas triukšmas visuomenėje padidins jų uždarbi bei išgarsins jų vardą. Jiems tikriausiai mažai rūpi, kad tie seksu pasūdyti jo kūriniai yra menki ir tinka tik būgalingės vaizduotės poreikiams. Jie galbūt nepagalvoja, kad šitokia jų kūryba nėra moralė.

Veisimosi instinktas, labiau negu jėgos, reikalauja partnerio, tačiau priešingos lyties partnerio, dažniausiai moters ir jos nuogo kūno, nes šis slapta byloja apie pažadus, apie kuriuos viešai nekalbama. Zvelgdami i moterį rašytojai, panašiai kaip meilėje, neišvengia dviejų kraštutinumų, kurių viename, ypač mūsų laikais, vyrauja moters paniekinimas. Tik tie rašytojai — vyrai, kurie su tinkama pagarpa yra žiūrėję i moteris, nes tarp jų auga žmogiško tauromo gėlės, yra sukūrę gražių jų taurėsio žmoniškumo paveikslų. Tarp šitokių pavyzdžių galima suminėti Beatričės Dantės "Dieviškojoje komedijoje", F. Schillerio Joanną d'Arc y "Orleano mergeleje", Grožvydą Vyduo "Amžinojoje ugnyje".

Be abejonės, būtų absurdas norėti, kad visuose dailės ir literatūros kūriniuose moters būtų vaizduojamos tokios taurios ir kilnios, kaip ką tik paminėtos. Juk ir jos — žmonės. Tačiau ir rašytojai realistai, kurie nemėgsta nieko idealizuoti, bet nėra pasiverge piktam, vis dėlto yra sukūrę taurių moterų paveikslų. Tarp jų gal užteks čia paminėti H. de Balzaco Eugėniją Grandet (šito pat vardo romane), Antano Vienuolio apysakos Veronika — paslydusi mergina ir savižudė. Žinoma, prie Onos Kareninos ir Vienuolio Veronikos savižudybių daug prisidėjo joms labai nepalanki socialinė aplinka, kaip ir prie Goethės "Fausto" Margaritos nusikaltimo (jos vos gimusio kūdikio nužudymo). Tačiau visų čia minimų sutriuskių moterų nelaimės užsimėgė dėl tų moterų nusilenkimo seksualinio instinkto prievartai.

Ar vyrai šitokios prievartos nejaucia? Bet kur jų to instinkto padiktuoti ir išryškinti nusi-

kaltimai literatūroje, nors kaip tik vyrai dažniausiai būna organizatoriai tokių meno pramogų, kuriose moterys tampa priemonėmis kitų gašlavimams sužadinti ir galbūt patenkinti? Šituo moterų pažeminimu ir piktnosios L. Tolstojus, rašydamas: "Spektaklis nebus spektaklis, jeigu kokio nors dingstimo scenoje nepasirodys iš viršaus arba iš apačios apnuogintos moters. Romansai, dainos — visa tai įvairiais laipsniais supoetintu gašlumo išraiškos" ("Čto takoje iskustvo", Letchworth, 1963, 97 psl.).

Prie šito L. Tolstojus pasi-piktinimo gal reiktų pridurti, kad dailusis menas, kuris savo grožiu turėtų tarnauti gyvenimo tobulumui, per pataikavimą klaidingam seksualiniam instinktui visuomenėje daug kur tapo ir tampa degraduotas i pramoginį meną įvairiu laipsniu. Per gausią literatūrą, per daugybę teatrų spektaklių, per neskaitytus kinematografų seansus meilės ir moters pajungimas padailinto sekso tarnybai yra mus pristūmęs prie šaltinio abejingumo žmogaus asmeniui ir prie nepagarbos jos dvasinėms vertybėms. Mūsų laikų nukriščiūnėjusioje visuomenėje tai nebėstebina. Tik reikia neužmiršti, kad sekso užmačių toleravimas visuomenės viešumoje yra pataikavimas biologiniams polinkiams, kurie kultūrai nepatarnauja.

Vaizdavimo būdo reikšmė

Tikariant, kad dėl mūsų laikų dorovinio nuosmukio yra atsakinga visuomenė bei įvairių menų kūrėjai, reiktų numatyti išimti mūsų dienų abstraktiniams skulptoriams bei tapytojams. Juk maždaug nuo XX š. vidurio abstraktinės dailės kūriniuose nebėra vietos žmogui, taigi ir moteriai. Dabar keli gelžgaliai sujungti ar sumenami tik akmenys atstoja moteriškes statulų, o drobieje, kuri už spalvotų brūkšnių turi atvaizduoti gryną erdvę, nebėra vietos moters siluetei. Tik mūsų dienų daugelis dailininkų iš savo kūrinių yra pašalinę žmogų ne dėl kokios nors dorybės, bet dėl madingos technikos ir naujo vaizdavimo būdo, kuris, kaip kraštutinai antinaturalistinis, neigia regimąją, visų pažįstamą tikrovę būsimio žiūrovo laisvos vaizduotės labui.

Šis pavyzdys vėl primena, kad meno ir dorovės santykiams didelės svarbos turi meno kūrėjų vaizdavimo būdai, kurie daugiausia priklauso nuo kuriančiųjų pasaulėjautos. Tai iš dalies taip pat liudija didieji rusų rašytojai realistai, palyginti su to paties vaizdavimo būdo prancūzais. Antai, rusų I. Turgenavas, F. Dostojevskis, L. Tolstojus buvo prancūzų realistių G. Flauberto, G. de Maupassanto ir E. Zola amžininkai. Šie prancūzai, savo raštuose dažnai niekinę meilę bei moterį ir apskritai žeminę žmogų, buvo ne tik realistai, bet taip pat gilūs skeptikai, gal net ateistai ir nihilistai. Tuo tarpu čia suminėti rusų realistai buvo krikščionys, ypač Dostojevskis ir Tolstojus.

Pastarųjų krikščioniška pasaulėjauta atsiliepė pozityviai ir i jų žmogiškos tikrovės vaizdavimą. Niekšybių nuodėmių ir skausmo pasaulyje jie regėjo ne tik gėrio prošaiščių, bet ir didelių meilės bei ryto darbų. Jie ir moterų nesuniekino ir jų meilės nesuvedė i seksualinio instinkto žabangas. Taigi šiuo atžvilgiu, kuriuo dažnai nusizengia rašytojai realistai-naturalistai, Tolstojus ir Dostojevskis išliko be priekaištų. Gal šia kryptimi juos veikė jų stipri genijų prigimtis? Bet vis dėlto save jie apreiškė taip pat vaizdavimo būdu.

Kiek svarbus vaizdavimo būdas meno kūrinio dorovingumui, gali paliudyti tiek L. Tolstojus savo romanu apie svetmoterę ir savižudę Anną Kareniną, tiek F. Dostojevskis savo "Nusikaltimo ir bausmės". Vaizdavimo būdo atžvilgiu ypač pamokantis šis pastarasis kančios ir tamsos kūriny, kur blogis knibždėte knibžda namuose ir gatvėse įvairiausiomis formomis — suaugusių ir vaikų kančiomis, girtuoklyste, paleistuvyste, melu, apgaule, prievarta ir mirtimi (žmogžudystėje bei savižudybėje). Šito romano svarbiausi herojai vyrai — beveik visi, išskyrus vieną, pasirodo kaip įvairių blogybių bendrininkai, tarnai ir vergai. Šviesesnės jų tarpe atrodo moters,

Dr. Jonas Grinius

dažnai vyrų skriaudžiamos, nors pačios atsisikleidžia užuojautą, pasiaukojančia meile ir kitokia veiklia kova prieš pikta.

Situo atžvilgiu "Nusikaltimo ir bausmės" romane ypatingą vietą užima Sonė. Dėl meilės savo ligotos pamotės pusbdžiams vaikams ji yra tapusi slapta prostitute, tačiau labiausiai ji nori tarnauti gėriui atgaila ir pasiaukojimu. Ji įstengia lemiamai paveikti išdidų intelektualą Raskolnikovą, kad šis prisipažintų padaręs žmogžudystę ir už ją laisvai prisiimtų bausmę Sibiro kalėjime. Šitaip Sonė daug prisideda prie to, kad romane atvaizduotas įvairus blogis neturi nei žavinčios, nei nugalincios jėgos. Bet tai gal daugiausia nulemia paties Dostojevskio pomėgis ryškiai vaizduoti nuodėmių priežastis ir pasekmes, negu piešti nuodėmingų veiksmų paveikslus.

Sakysim, kitokia vaizdavimo būdo realistas-naturalistas, kuris nelaikytų nusizengimu pataikauti miniai, mėgstančiai kutenančios juslinius smagumus, tikriausiai būtų pavaizdavęs Sonę su kokių nors nutukusių pirklių lovoje. Dostojevskiu šitokie epizodai nepriimtini, nes jie pakenktų bendrajai Sonės paveikslui. Juk Sonė — slapta prostitutė. Todėl rašytojas vaizduoja tik jos matomus poelgius. Antra, jam svarbiau jos nusikaltimo motyvai — gelbėti prasi-gėrusio (alkoholiko) tėvo ir džiovininkės pamotės pusbdžiants vaikus, — kartu neužmirštant Sonės giliojo širdies užmojo padėti išdidžiam idėjiniam (lupikautėvių) žmogžudžiui Raskolnikovui per atgailą sugrįžti i žmonių bendruomenę.

Panašiai kaip su Sone "Nusikaltimo ir bausmės" autorius elgiasi su jusliniu aistrų nusikaltėliu Svidrigailovu. Nei jo ankstesnių juslinių nuodėmių, nei jo savižudybės vaizdo rašytojas neparodo, bet už tai plačiai atskleidžia jo psichinį stovį aną laiką ir slogią naktį, kuri pasibaigė Svidrigailovo savižudybe — jo kelione i Ameriką, kad jis sakė.

Taigi Dostojevskio krikščioniška pasaulėjauta iškėpė rašytoją, jam sugestijonudama, ką jis turi vaizduoti plačiai bei iškalbiai ir ką pasakyti tik keliais žodžiais arba tik ženklų, kad subtilių blogio pinkių tamsi galia būtų romane jaučiama, bet skaitytojų i savo tinklį nepasi-gautų bei nepažemintų moters, nes ji, kad ir silpna bei nuodėminga, vis dėlto pasilieka žmoni-jos ziedu.

Salia "Nusikaltimo ir bausmės" būtų galima rasti ir kitų literatūros bei meno kūrinių, kurie taip pat paliudyti, kad įvairios vaizdavimo būdo ypatybės lemiamai paveikia kūrinio nemoralumą, neutralumą arba gerumą, kuris apsiereikia meno kūrinio pabudimo fazėje. Vaizdavimo būdas yra vienas meno kūrėjo veidrodžių, kuris patvirtina St. Salkauskio mokymą, kad meno kūrinio moralumas pirmiausia priklauso nuo jo autoriaus dorovingumo. Prancūzų Guy de Maupassanto ne viena novelė yra pažymėta prostitutijos antspaudu, nes jų autorius sirgo venerine liga (sifiliu) ir, nuo jos išprotėjęs, mirė.

(Bus daugiau)

MILDA J. DANYTĖ, 1979 m. lapkričio 30 dieną gavusi daktarės (Ph. D.) laipsnį Toronto universitete iš anglų literatūros. 1976-78 m. dėstė anglų literatūrą N. Skotijos universitete (Universite Ste. Anne). Dabar, tarp kitų darbų, rašo knygą anglų kalba apie lietuvių imigraciją i Kanadą po II D. karą ("Lithuanian Immigrants to Canada after World War II")

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DETROITO LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRE 1979 m. gruodžio 1 d. buvo suvaidintas Antano Gustaičio "Sekminių vainikas", pastatytas bendromis trijų menininkų pastangomis — rež. Justo Pusdešrio, muziko Stasio Sližio ir tautinių šokių specialistės Galinos Gobienės. Spektaklyje, be vyresniosios ir jaunesniosios kartos aktorių, dalyvavo S. Sližio vadovaujamas mišrus Detroito lietuvių jaunimo choras ir tautinių šokių grupė "Silainė", parušta vadovės G. Gobienės. Šokėjai atliko tris šokius — "Aušrelė", "Berniškis apgavikas", "Subatėlė", o choras bei jo nariai — net 13 dainų. S. Sližys i "Sekminių vainiką" buvo įjungęs keletą savo harmonizuotų liaudies dainų, kurias papildė A. Bražinsko "Vakaro dainos" ištrauka, A. Raudonikio "Du draugai", K. Kavecko "Susitikt tave norėčiau", B. Dvariono "Užtalės daina", J. Gaizausko "Do-biluos", B. Budriūno "Valio, ilgai-sių metų", B. Gorbulskio "Sugrįžimas tėviskėn" ir A. Bražinsko "Liep-tas". Scenovaizdžius buvo sukūręs pats rež. J. Pusdešris: Pianinu grojo S. Sližys, klarnetą — A. Matvekaitė, akordeoną — V. Neverauskas.

VAIZGANTO KULTŪROS KLUBE Niujorke lankėsi rašytojas Eduardas Cinzas, grįžtantis i nuolatinę savo gyvenvietę Briuselyje. Susitikimui su juo skirton popietien atvyko apie 60 Niujorke bei apylinkėse gyvenančių lietuvių. Svečiai iš Belgijos pasveikino Lietuvių Rašytojų Draugijos pirm. kun. L. Andrieus, OFM. Apie E. Cinzo gyvenimą bei kūrybą kalbėjo Pranas Naujokaitis ir Alina Staknienė, o pokalbui vadovavo Paulius Jurkus. Pasiškęs, kad E. Cinzas jau yra užbaigęs ir leidykli atidavęs savo romano "Raudonojo arklio vasara" II tomą. Iš jo jis pasakait trumpai ištrauką. Grįžęs Belgijon, žada tęsti darbą prie dviejų naujų savo knygų.

TRADICINĖ DAILES PARODA Vasario 16 proga, jau vienuoliką iš eilės, LB Niujorko apygardos valdyba surengs vasario 9-10 d. d. Kultūros Židinys. Rengėjų komiteta sudarė: pirm. A. Vakselis, nariai — K. Bačkuskas, Č. Janušas, P. Jurkus ir M. Klivėskienė. Kviečiami dalyvauti visi Niujorke bei jo apylinkėse gyvenantys dailininkai su 10-15 vidutinio formato darbų. Komitetas jau organizuoja lėšas premijoms. Paroda bus užbaigta literatūros vakaru ir koncertu.

VILNIAUS UNIVERSITETO 400 met sukaktį išpuodingai paminėjo Adelaidės lietuvių Australijoje. Jis buvo pradėtas juostelėn įrašytu Vilniaus šventovių varpų gaudimu, įvadiniu ALB krašto valdybos pirm. V. Neverausko žodžiu. Paskaitas skaitė: "Vilniaus universitetui 400 metų" — L. Šimkutė-Pocienė, "Vilniaus universitetas okupacijos" — V. Neverauskienė. Pastaroji įpnė ir savo atsiminimų iš studijavimo laikų Vilniuje. Porą B. Dvariono ir A. Kačauskio dainų padainavo sol. G. Vasiliauskienė, dvi J. Gruodžio ir M. K. Čiurlionio kompozicijas atliko Australijoje viešėjęs astrofizikos prof. dr. V. Vasyliūnas, kuris taip pat yra plataus pripažinimo susilaukęs vargonų muzikas, surengęs keletą koncertų Australijos lietuviams. Programon taipgi įsijungė i choras "Lituanija", vadovaujamas G. Vasiliauskienės. Bene didžiausio dėmesio susilaukė "Vaidilos" teatro suvaiddintas Prano Pusdešrio vaizdelis "Gaisras", minėjimo dalyvius nukėlė i 1610 m., kai degė Vilniaus katedra ir kai Vilniaus akademijos prof. Konstantinas Sirvydas, SJ, jaudinosi, kad gali sugesti M. Daukšos "Katkeizmas" ir "Postilė".

ANTROJI M. K. ČIURLIONIO GALERIJĄ Čikagoje surengė dail. Sofijos Butkienės keramikos ir dail. Veros Svabienės grafikos darbų paroda. Jos yra Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos narės, meną studijavusios dail. Povilo Kaupo studijoje, grafika — pas dail. Viktorą Petravičių, dalyvavusios keliose grupinėse parodose, kurios Vasario 16 proga buvo surengtos Jaunimo Centro M. K. Čiurlionio galerijoje.

ČIKAGOS "ANTRAS KAIMAS" pirmą kartą aplankė Baltimorės lietuvių, pakviestas šio miesto LB valdybos ir jos pirm. V. Eringio, i Baltimorės Lietuvių Namus pasižiūrėti satyrinių škių atvyko i Vašingtono bei apylinkių lietuvių. Vakaro dalyviams buvo suvaiddinta apie 40 škių: pusė iš senesnio repertuaro ir pusė naujai paruštos. Jiems buvo panaudoti K. Almeno, A. T. Antanaičio, K. Barėno, J. Erlicko, A. Giedriaus, A. Landsbergio, R. Stakausko, Pr. Visvydo kūriniai. Visi jie daugiausia lietė dabartinio mūsų gyvenimo aktualijas. Tai liudija patys škių pavadinimai: "Teta iš Europos", "Mūsų vyras Maskvoje", "Pensininkų klubas", "Kalbos patarėjas", "Atkalbinėjimas nuo pagundų" ir kt. Išvykoje i Baltimorę dalyvavo "Antr-o kaimo" prievaizdas A. T. Antanaičio, aktoriai — J. Jakštytė, D. Nolte-Mikuzienė, E. Butėnas, J. Kapačinskas, J. Riškis ir R. Stakauskas. Techninio scenos reikalus tvarkė J. Aleksūnas, dėl ligos nesusukkęs parušti vaidmenų. Šia proga Baltimorėje buvo surengta ir Floridėje gyvenančių dail. A. Petrikonio darbų paroda.

TARPTAUTINIUS VAIKO METUS Lietuvos teatralai užbaigė Vilniuje surengtu festivaliu "Teatral vaikams", kuriame dalyvavo visi 11 Lietuvos teatrų. Diplomus ir pinigines premijas laimėjo: Kauno muzikinio teatro vyr. rež. R. Vaitkevičius už B. Britteno veikalą "Statykime operą", Panevėžio dramos teatro rež. V. Blėdis už R. Kiplingo pasaką "Kaktė, kuri vaikščiojo viena", Vilniaus jaunimo teatro vyr. rež. D. Tamulevičiūtė už A. Tolstojaus "Amušinį raktelį". Pinigines premijas iškėlė: Vilniaus "Lėlės" teatro dail. ir rež. Mazūrius, Kauno muzikinio teatro dail. G. Riškutei, pedagogėi D. Vaitkutei ir sol. V. Christauskiui, Vilniaus jaunimo teatro aktoriams V. Petkevičiui, K. Smoriginui ir R. Vilkaičiui, Panevėžio dramos teatro aktoriams E. Koryznaitei, M. Maslauskaitėi, R. Urvinui.

VILNIAUS DAILES SALONE savo darbų parodą surengė 20 šiame mieste dirbančių teatro, kino ir televizijos dailininkų. Parodai jie su-telkė pastarųjų dvejų metų savo laisvalaikio kūrinius — tapybos, grafikos, skulptūros, batikos ir keramikos darbus. Dalyvavo vyresniosios bei vidurinėsios kartos scenografi S. Lukackis, R. Lukšas, M. Percovas, R. Songailaitė-Balčikonienė, jaunieji — A. Jacovskis, G. Kličiūnas, A. Kepežinskis ir kt. Vyravo tapybos kūriniai. Grafikos skyrėję išsiskyrė žaismingas F. Linčiūtės-Vaitiekienės knygynėlių ciklas "Mano pasaulis". Parodos aprašyme minima R. Songailaitės-Balčikonienės batika "Saulės simbolis", deko-ratyvinė S. Staulionio medžio skulptūra, keramikinės D. Šušaitės-Vanagenės plastikės.

TARPRESPUBLIKINIAME AUGSTŲJŲ MOKYKLŲ mišrių chorų konkurse "Juventus-79" Kaune dalyvavo 14 studentų meno kolektyvų iš septynių respublikų. Pirmą premiją laimėjo Petrozavodsko O. Kuusineno universiteto choras, antrą — Latvijos P. Stučkos universiteto choras, trečią — Kauno politechnikos instituto choras "Jaunystė". Pastarajam taigpi teko premijos už geriausią liaudies ir klasikinį dainų atlikimą. Geriausia soliste vertintojai pripažino Kakanės V. Uljanovo-Lenino univesriteto studentę L. Chasanovą.

VILNIAUS VYRŲ CHORAS "VARPAS", vadovaujamas Aniceto Arminto, dvi savaites gastroliaavo Kuboje. Jo koncertai, susitikimai su profesijonaliais bei saviveikliniais kubiečių choralais buvo surengti Havanoje, Santjago, Gvadalakovoje. Tai buvo jau devintoji "Varpo" išvyka užsienin.

W. A. MOZARTO "REQUIEM" Tbilisyje ir Goryje atliko Vilniaus operos solistai — G. Kaukaitė, V. Šiškaitė, A. Čiplys, V. Prudnikovas, valstybinis Kauno choras ir simfoninis Gruzijos orkestras, diriguojamas J. Domarko.

RYGOS KATEDROJE koncertavo žymusis vargonininkas Leopoldas Digrys, pirmojo koncerto dain išklausė XX š. kompozitoriai — O. Machos, P. Ebena, O. Messiaeno kūrinius. Antroje dalyje jis su E. Digriu ir T. Sernu atliko B. Kutavicius kūrinių "Prutena". Koncertas užbaigtas su paties kompozitoriaus oratorija "Paskutinės pagonių apeigos", dalyvaujant L. Digriui, S. Gizaitei ir M. K. Čiurlionio meno mokyklos chorui, diriguojamam R. Zdanavičius.

PROF. ZENONAS PAULAU-KAS, Vilniaus konservatorijos solinio dainavimo katedros vedėjas, "Literatūros ir Meno" skaitytojus supažindina su IX-ju sąjunginiu M. Glinkos vardo jaunųjų dainininkų konkursu Taline. 1962 m. šio konkurso laurus pirmasis Lietuvos parsivėžė V. Daunoras. Dviejose sekantiuose konkursuose Lietuvos atstovai nieko nelaimėjo, o vėliau keturiuose konkursuose iš eilės laurus buvo apvainikuotos — G. Kaukaitė, R. Maciūtė, A. Stasiūnaitė ir I. Milkevičiūtė. Talino konkurse varžėsi 138 dainininkai iki 30 metų amžiaus; tarp jų buvo ir 7 Vilniaus konservatorijos auklėtiniai. I antrąjį konkursą ratą pateko Vilniaus operos solistai B. Tamašauskas, V. Prudnikovas ir dainavimo studijas P. Čaikovskio konservatorijoje Maskvoje gilinantis S. Diršė. Gražiausių vilčių teikė I-jame rate daugiasia taškų surinkęs B. Tamašauskas, bet II-jame rate jam nepavyko atskleisti savo galimybių. Nei vienas Vilniaus konservatorijos auklėtinis šį kartą nepateko i baigminę 18-kos geriausių dainininkų grupę. Bendrojo lentelėje S. Diršė buvo XIX, V. Prudnikovas — XXIII. Stipriausia buvo vyrų grupė, kurioje pirmą premiją laimėjo maskvietis baritonas A. Lošakas, antrasis — tadžiuk bosas V. Karimovas ir estų baritonas V. Pura, trečiasis — Šaškento konservatorijos studentas bosas J. Zinovenka, Maskvos konservatorijos absolventas buriatų tenoras V. Balžinimajevs. Moterų grupėje nė vienos premijos nelaimėjo mezzo-soprana. Sopranams paskirti dvii premijos — kijevietė L. Zabliastaitė ir Tulos filharmonijos sol. L. Bičkova, divi III — leningardietės T. Limarjovai ir E. Ustonovai. Prof. Z. Paulausko nuomone, M. Glinkos konkursams reikia rimtai ruoštis, nes jų reikalavimai nuolatos auga, kelias i laurus sunkėja. V. Kst.

R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE

ISLINGTON - EGLINTON rajone puikus 6 kambarių vienaauštis; visai nauji kilimai, užbaigtas rūšys, 2 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu; tuojau galima užimti. Turim dar keliolika namų tame pačiame rajone.

PRINCE EDWARD DR. - BLOOR, dviejų aukštų 6 kambarių atskiras namas, kvadratinio plano, užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu.

BABY POINT rajone, 6 kambarių atviras namas, moderni virtuvė, užbaigtas rūšys, kvadratinis planas, 2 prausyklos, dvigubas garažas, prašoma kaina \$89,900.

JANE - ANNETTE, 6 kambarių mūrinis namas; alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina tik \$59,900; skubus pardavimas.

INDIAN ROAD - HIGH PARK, palikimas, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, 2 prausyklos, vandeniu-alyva šildomas; dvigubas garažas.

SCARLETT ROAD - LAMBERTON SQUARE, 6 kambarių bendranamis (condominium) — "penthouse"; 2 prausyklos, centrinis vėsinimas-šildymas; didžiulis balkonas; vaizdas į golfo aikštinę pusę, puikus vaizdas.

SOUTH KINGSWAY, 6 kambariai bendranamyje (condominium), 2 prausyklos, plaukiojimo baseinas, pirtis ir t.t.; arti susisiekimo bei krautvių.

NEMOKAMAS ĮKAINOJIMAS.

2336 Bloor Street West - Tel. 763-5555

PRANAS KERBERIS
namų 239-5923

ANTANAS GINIOTIS
namų 769-9356

Dalis V. Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimo dalyvių su paskaitininkais. Suvažiavimas įvyko 1979 m. lapkričio 23-25 dienomis Vasario 16 gimnazijoje Huetttenfelde. Nuotr. G. Wiegando

Valgymas ir nutukimas

Nutukimas yra perdidelis riebalų kiekis po oda ir vidiniuose organuose. Svoris, didesnis kaip 10% virš normalaus svorio, laikomas nutukimu. Sunku nustatyti visiems tinkamą matą, nes žmogaus svoris priklauso nuo kūno dydžio, griaučių sudėties ir raumenų. Ilgai buvo manoma, kad žmogus turi sverti tiek kilogramų, kiek jo ūgis centimetrais siekia virš metro. Šiandien idealus svoris laikomas pagal organizmo tipą — tarp 55-70 kg, to paties ūgio moteriai — tarp 60-65 kg. Perdidelis svoris beveik visada atsiranda dėl nenuosaikos valgymo. Tik retais atvejais jis atsiranda dėl organizmo apykaitos trūkumų — skydlinės liaukos hormonų sumažėjimo arba dėl antiinkstinės liaukos padidėjusio veikimo, dėl nervinių sutrikimų ir dėl hipotalamo (srities prie smegenų bazės) ligos.

Neurozė

Pergausus valgymas (gluttony) yra neurozė. Jei asmuo pasigydo nuo to polinkio, bet nepasikeičia jo neurotiniai palinkimai, tai sutrikę jausmai ir motyvavimas, stūmė jį į pergausų valgymą, gali skatinti į azartinį lošimą, gėrimą ir fanatizmą. Daugeliui nutukimo rūšių vienintelis gydymas yra psichoterapija. Neurotikui nutukimas yra jo "aš" gynyba. Nutrauk jo maistą, ir gali išsivystyti tikra protinė liga (psichozė).

Nutukęs žmogus gali būti nerviškas arba nelaimingas, ir jam maistas yra pakaitalas to, ko jam trūksta gyvenime. Valgymas jam yra malonumas ir kartais tarsi pabėgimas nuo planų bei vilčių žlugimo. Neturįs dvasinės pusiausvyros žmogus įeškos valgyje išsilaisvinimo nuo rūpesčių. Rūkantysis, atsakęs rūkymo, dėl tų pačių priežasčių pradeda daugiau valgyti, nes jam reikalingas pakaitalas prarastai nusiramimo ir paskatinimo priemonė.

Nutukimas nėra paveldimas, bet dėl aplinkos įvyksta "kultūrinis paveldėjimas". Vaikas, kurio tėvai perdaug sveria, jau ankstyvame amžiuje gali įsisavinti klaidingus valgymo įpročius, taip kad vėliau tai gali sudaryti jam didžiausią sunkumą juos atitaisyti.

Pavojingos kalorijos

Ne maisto kiekis sukelia nutukimą, o kalorijų kiekis. Gausūs riebalais maisto gaminiai ypač daug turi kalorijų: pvz. sviestas, margarinas, grietinė, majonezas, kiaušiena, beveik visi pyragaičiai, šokoladas ir riešutai. Prisideda prie nutukimo angliavandenių maistas, t.y. pergausus vartojimas pyragaičių, miltinių valgių, bulvių ir cukraus betkokia forma. Angliavandenių maistas, lengvai pavertiamas riebalais, yra pigiausias ir daugiausia vartojamas ribotų pajamų žmonių. Ir taip galima sudaryti riebalų atsargas iš maisto, kuris turi daug kalorijų, bet kuriame trūksta baltymų, mineralų ir vitaminų. Riebalų perteklius susikrauna pas vyrus daugiausia pilve, o pas moteris sėdimose vietose. Daug gėrimų, įskaitant alkoholinius, irgi turi kalorijų. Pvz. alaus butelis turi per 100, o degtinės (whisky) taurelė apie 100 kalorijų.

Perdaug sverią asmenys daugiausia valgo gausu kalorijomis maistą ir permaži liesos mėsos,

lieso sūrio ir varškės, daržovių ir vaisių. Blogas įprotis valgyti saldumynus ir kitką tarp pagrindinių valgių. Penki ar šeši užkandžiai yra geriau nei tas pats maisto kiekis trijuose valgiuose.

Negalima nustatyti visiems tinkamos taisyklės kasdieniam kalorijų suvartojimui, nes kalorijų suvartojimas priklauso ne tik nuo kūno svorio, bet ir nuo atliekamo darbo. Vyras, sverias 65 kg, dirbęs sėdintį darbą, reikalingas kasdien daugiau kaip 2500 kalorijų, kai dirbantis sunkų fizinį darbą suvartoja žymiai daugiau. Moters kalorijų poreikavimas paprastai yra mažesnis. Žmogaus, dirbančio sėdintį darbą, svoris augs, jei kasdien suvartos daugiau kaip 2500 kalorijų. Kasdien suvartojant 1000 kalorijų perdaug, svoris priaugs kasdien iki 100 gramų. Net ir mažesnis nereikalingų kalorijų suvartojimas per ilgesnį laiką gali žymiai padidinti svorį; 100 nereikalingų kalorijų kasdien per metus sudarys keturių kilogramų svorio perteklių.

Mankšta nepagdydo nutukimo. Vienintelė sėkminga mankšta svoriui sumažinti yra atitraukti kėdę nuo pietų stalo tuo momentu, kai peržengiama valgymo riba.

Nutukimas ir ligos

Kraštuose su augštu gyvenimo lygiu, kaip Europoje ir JAV, nutukimas yra gana plačiai paplitęs ir sudaro vieną svarbiausių sveikatos problemų. Nutukimas sustiprina palinkimą įvairioms ligoms. Širdis turi pakelti didžiausią papildomo darbo dalį. Arteriosklerozė, širdies priepuoliai ir padidėjęs kraujospaudimas pas perdaug sveriančius asmenis yra daug dažnesnis, kaip pas normalaus svorio žmones. Taip pat dažniau pasireiškia cukraus liga, tulžies ir inkstų akmenėliai. Nutukimas padidina riziką didesnėse operacijose ir dažnai sukelia sąnarių skausmus, venų išsiplėtimą ir pilnapadystę. Perdaug sveriančių asmenų gyvenimas yra daug trumpesnis, kaip asmenų su normaliu svoriu. Todėl nu-

tukėliai moka didesnę gyvybės draudą. Pasak Cornell universiteto prof. H. S. Osgoodo, apie 30% amerikiečių miršta dėl persivalgymo.

Kaip sumažinti svorį

Lengvas nutukimas suderinamas su gera sveikata, bet kai asmuo, atlikdamas raumenų darbą, sunkiai alsuoja ir greitai pavargsta, jam reikalinga profesinė gydytojo pagalba.

Daugeliu atvejų pasninkavimas yra geriausias būdas sumažinti svorį. Dietiniame pasninkavime vengiama riebalų įvairiausiomis formomis, vartojama liesa mėsa, žuvis, varškė, daržovės, salotai ir vaisiai. Toks liesėjimo kursas turi vykti be pertraukos, ir tai gydytojo priežiūroje. Aplamai, negalima dieta ir vaistais sumažinti didesnio nutukimo be gydytojo priežiūros. Pasiekus šiek tiek geresnių rezultatų, bus lengviau sekti dietos nurodymus ir išlaikyti idealų kūno svorį. Naujųjų valgymo įpročių reikės laikytis ir ateityje.

Deja, gyvenimo praktika rodo, kad dažnai nutukėliai, pradėję savo svorio perteklių, vėl jį atgauna, kai grįžta į senuosius kompulsyvaus valgymo įpročius. Kompulsija reiškia nenugalimą impulsą ar jausmą atlikti neprotinę veiksmą. Asmenims, negalintiems kontroliuoti savo kompulsyvaus valgymo, rekomenduojama "Overeaters Anonymous" draugija. Ši draugija, įsteigta 1960 m., šiuo metu turi pasauliškai per 4000 grupių. Ji yra pelno nesiekianti draugija, norinti padėti savo nariams pagal "Alcoholic Anonymous" modelį. Jos nariai prisipažįsta esą bejėgiai įveikti savo kompulsyvių persivalgymų, bet nori pakeisti savo gyvenimą su Dievo pagalba.

"Toronto Overeaters Anonymous" tel. 783-9445. Šios draugijos patyrimas rodo, kad jos programa yra sėkminga betkokiai nutukėliui išsigydyti nuo kompulsyvaus persivalgymo, jei jis nuosirdžiai to siekia.

Pagal įvairią literatūrą šį rašinį paruošė —

J. Str.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Vilniaus "Statybos" krepšininkai viešėjo Maroke ir ten sužaidė trejas rungtynes. Rabate jie nugalėjo šio miesto klubų rinktinę 132:75, Maroko rinktinę — 113:90. Paskutinis "Statybos" susitikimas su Maroko rinktinė įvyko Kasablankoje, kur vilniečiai jį vėl užbaigė 108:102 pergale. Daugiausia krepšį šioje išvykoje įmetė A. Vaitkus, E. Narmonas ir R. Girsks. Vilniečiai augščiausioje Sovietų Sąjungos krepšinio lygoje yra laimėję bronzos medali. Dėl išvykos Marokan "Statyba" nesuskubo laiku sugrįžti ir įsijungti į pradines šios lygos naujojo sezono kovas.

Tris pergales iš gastrolių R. Vokietijoje parsivežė Kauno "Granito" rankininkai. R. Berlyne "Granitas" įveikė "Rotacion" komandą 25:20, Eberswalde — R. Berlyno "Dinamo" komandą 20:18, Halėje — vietinę "Dinamo" komandą 28:23.

Talino "Kalevo" 50 m baseine įvyko Sovietų Sąjungos taurės plaukimo varžybos. Plaukikai per dvi dienas turėjo įveikti keturis nuotolius: du kartus po 50 metrų, vieną kartą 100 ir 200 metrų. Krūtine plaukianti pasaulio čempionė Lina Kačiušytė surinko 662 taškus ir Vilniui parsivežė taurę. Šį kartą ji pralenkė pagrindines savo varžoves pasaulio rekordininkes — S. Varganovą (III v.) ir J. Bogdanovą (VIII v.). Talline 200 m L. Kačiušytė nuplaukė per 2 min. 34,72 sek. Jos pasaulinis rekordas, pasiektas 1979 m. balandžio 6 d. Potsdam, yra 2 min. 28,36 sek.

Specialistų nuomone, Talino rezultatas nesąs blogas sezono pradžioje — geresnis už kitų plaukikų. Tallino varžybose vilniečiai L. Zinkevičiūtė, plaukdama delfinu 50 m, du kartus įveikė visas savo varžoves ir taip pat du kartus pagerino Lietuvos rekordą — 34,48 sek. ir 29,73 sek. Tris naujus Lietuvos rekordus plaukimo nugarą pasiekė kaunietis Tomas Lagunavičius: 200 m — 2 min. 10,20 sek.; 100 m — 1 min. 0,59 sek.; 50 m — 28,67 sek.

Jaunieji Lietuvos plaukikai dalyvavo tarptautinėse "Karpatų taurės" varžybose Rumunijoje. Tą taurę laimėjo Vilniaus A. Vienolio vidurinės mokyklos moksleivė Aiškutė Buzelytė, treniruojama A. Staro ir G. Starienės. Plaukimuose nugarą ji išsikovojė dvi pirmąsias vietas 100 ir 200 m nuotoliuose (1 min. 15,57 sek. ir 2 min. 44,28 sek.). "Karpatų taurę" jai įteikta už 100 m plaukime pasiektą rezultatą. Be lietuvių, varžybose dalyvavo R. Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos ir Rumunijos plaukikai. Geriausia šių varžybų plaukike buvo pripažinta A. Buzelytė ir už tai gavo Karpatų trofėjų. Varžybose Rumunijoje du Lietuvos moterų rekordus pagerino trylikametė kaunietė R. Siupilaitė, 100 m nugarą nuplaukusi per 1 min. 8,71 sek. ir 200 m — per 2 min. 26,33 sek. Šiuose nuotoliuose ji laimėjo II ir III vietas. Kaunietis R. Spokas užėmė II vietą 100 m plaukime laisvu stiliumi (58,04 sek.), kaunietis A. Furmavičius — III vietą 1500 m plaukime laisvu stiliumi (17 min. 29,99 sek.).

Lietuvos ledo rittulio taurę laimėjo Kauno "Staklių" komanda, baigminėse rungtynėse Elektrėnuose nugalėjusi Kauno "Atletą" 6:2.

TRADE WINDS MOTEL

10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA

Tel. (813) 360-0490

Savininkė RŪTA KRAUCIONAITĖ.
Kanados lietuvių, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

REAL ESTATE LTD.

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

Alfonsas Garbenis jums sąžiningai patarnaus parduodant ar perkant nekilnojamą turtą, tvarkant mortgičių reikalus, įkainojant namus ir t.t.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.
NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS
UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
12 % už 6 mėn. term. indėlius	13 1/2 % už asm. paskolas
11 1/2 % už 1 m. term. indėlius	13 % už mortgičius
10 % už 3 m. term. indėlius	15 % už perviršio kreditą (line of credit)
11 % už pensijų ir namų planą	
11 1/2 % speciali taup. sąsk.	
10 % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FLORIDA REAL ESTATE

Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apstatymai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, Hi-Fi ir radijo aparatai.
Pritęs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER/photographers

2374 Bloor Street West, Toronto, M6S 1P5 769-4488

Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų fotografinių darbų.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
Telefonai 533-8451, 533-8452

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10 - 3	term. indėlius 1 metų 11 3/4 %
Antradieniais 10 - 3	term. indėlius 2-3 metų 10 %
Trečiadieniais uždaryta	pensijų ir namų s-tas 11 %
Ketvirtadieniais 10 - 8	taupomąją s-tą 10 %
Penktadieniais 10 - 8	spec. taup. s-tą 11 1/2 %
Šeštadieniais 9 - 1	depozitų-čekių s-tą 6 %
Sekmadieniais 9.30 - 1	DUODA PASKOLAS IŠ:
	osmenines 13 1/2 %
	mortgičius 13 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir piniginės perlaidos. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO-VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVUVA (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simons TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas
bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn
prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen
gatvę tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

THE PORTRAIT GALLERY

Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,

Specialistas portretų,
vestuvinių ir vaikų
nuotraukų. Įreminimai

ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)

Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Rašytojo JURGIO JANKAUS kūrybos vakaro Los Angeles mieste programos dalyviai ir vietiniai rašytojai. Iš kairės: Pr. Visvydas, Alė Rūta, Jurgis Gliuda, Jurgis Jankus, Kotryna Jankuvienė, Bronys Raila, kompoz. Ona Metrikienė, sol. Rimantas Dabšys, prof. Elena Tumienė, Bernardas Brazdžionis. Nuotr. L. Kanto

Lietuviškoji veikla ir benzinai

AL. GIMANTAS

Atrodo, kad JAV gyventojai ir vėl esame skysto kuro trūkumo išvakarėse. Jei tas nemalonas faktas liestų tik atskiras grupes, gal dar būtų pakenčiama. Tačiau kur kas liūdniau, kai tas reiškinys palies ir krašto mažumas, tiesiogiai turės įtakos ir į bendrąją veiklą. Jau ir dabar, kai galono benzino kaina siekia gerokai virš dolerio ir kiekvieną savaitę vis kyla po vieną ar du centus, mūsų tautiečiai ima baimintis, nes kelionės vis daugiau reikalauja iš šeimos biudžeto. Visoms pragyvenimo išlaidoms beveik kasdien didėjant, tenka išvesti pirmumo rodiklius ir bandyti taupyti ten, kur "mažiausiai skauda".

Lietuviškoji veikla vyksta daugiausia šeštadieniais ir sekmadieniais. Imkime konkrečius pavyzdžius. Lituanistinė mokykla pradeda veikti šeštadienio rytą. Tos pačios dienos vakarą ten pat ar artimoje apylinkėje vyksta koks nors renginys. Sekmadienio rytą — pamaldos, po jų — susirinkimas, minėjimas ir pan.

Nusiskundę anądien vienas pažįstamas tautietis: jam bei jo šeimai vienas toks nuvažiavimas ir sugrįžimas namo iš lietuviškosios veiklos židinio dabar kainuoja \$4. Jei, sakykime, šeštadienį vyksti po du kartus (rytais ir vakarais), jau susidarys \$8. Pridėjime dvi sekmadienio keliones, ir susidarys \$16. Tiek reikia išleisti vien tik už skystąjį kūrą.

Dar taip neseniai nebuvo sunku važiuoti lietuviškon salon dvim automobiliams iš vienos šeimos. Patogu buvo: vieni pasi- lieka ilgiau (sportas, repeticijos, sueigos), kiti šeimos nariai, turį kitokių dienos planus, grįždavo anksčiau. Dabar tokia prabanga dėl iškilusių kainų kaip ir neįmanoma. Tenka vykti vienu autovežimiu ir bandyti tik iš dalies patenkinti kitų šeimos

narių poreikius. Juk nesėdėti visą dieną, kol prasidės ir pasibaigs treniruotė, susirinkimas, minėjimas, kuriame dalyvauja gal tik vienas iš visos šeimos. Kompromisai nebūtinai patenkina šeimos narių daugumą.

Dėl skysto kuro brangumo, žinoma, nesustos bendroji veikla. Pavojingesnis dalykas yra numatomas skysto kuro trūkumas bei jo apribojimas. Pirmu atveju bus ilgos eilės prie paskirstymo stotelių, antru atveju — ribotas kiekis benzino. Kalbama apie galimybę gauti tik 1½ galono į dieną vienam automobiliui. Toks kiekis aiškiai nepakankamas net ir kasdieninei kelionei į darbovietę, krautuves, o ką jau bekalbėti

apie nuvykimą į lietuvišką centrą, esantį už kelių kilometrų (kaikada keliasdešimt) mylių.

Todėl ar tik ne pats laikas bendrojo lietuviško gyvenimo veiklos planotojams rimtai pasvarstyti artėjančią ir vargiai beišvengiamą padėtį, kurioje reikės persiorientavimo ir naujų veiklos būdų, taikantis prie naujų sąlygų.

• Labdarybė, norinti reklamos, nustoja būti labdarybė (Hutton).

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams tik \$10.00 metams

reguliari metinė prenumerata — \$14.00

Prašau siuntinėti "Tėviškės Žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

Siunčių prenumeratą ..... dol., auką ..... dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės Žiburiai",
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

DALYVAUKITE ATNAUJINTOJE LOTERIJOJE "PROVINCIAL"

DABAR DAUGIAU LAIMĖJIMŲ KAIP BETKADA!

IVEDAMOS NAUJOVĖS "PROVINCIAL" LOTERIJOJE. NAUJAS MĖNESINIS BILJETAS... IR IKI 18 STAMBIŲ LAIMĖTOJŲ KIEKVIENĄ MĖNESĮ.

BE TO, tūkstančiai kitų neapmokėtinamų laimėjimų ir visai naujas lošimo būdas: dabar seksite spalvotus numerius ant savo bilieto (A, B ir C) ir žiūrėsite, ar jie atitinka ištrauktus spalvotus numerius. Numeriai A yra žali, numeriai B — raudoni, numeriai C — mėlyni. Štai kaip reikia lošti, norint laimėti: LAIMĖTI \$1 MILIJONĄ: Jeigu žali ir raudoni numeriai (A ir B) ant jūsų bilieto atitinka žalius ir raudonus ištrauktus numerius, laimėsite milijoną. LAIMĖTI \$250.000: Jeigu jūsų žali ir mėlyni numeriai (A ir C) at-

itinka ištrauktus žalius ir mėlynius numerius, laimėsite \$250.000. LAIMĖTI \$100.000: Jeigu jūsų raudoni ir mėlyni numeriai (B ir C) yra tokie pat kaip ištraukti raudoni ir mėlyni numeriai, laimėsite \$100.000. LAIMĖTI \$25: Turi atitikti raudonas (A) jūsų bilieto numeris ištrauktąjį raudoną numerį arba mėlynas jūsų bilieto numeris (C) turi atitikti ištrauktąjį mėlyną numerį. Tuo atveju tampa vienu iš 24.000 laimėtojų po \$25.00. PAPILDOMIEJI LAIMĖJIMAI: Kaip papildą čia pat galite laimėti

likučius — \$1000, \$100, \$20, \$5 arba nemokamus bilietus. Yra tūkstančiai laimėjimų.

Pirmas mėnesinis traukimas SAUSIO 27

Dalyvaukite atnaujintoje loterijoje "PROVINCIAL" \$5 gali padaryti jus milijonieriumi!

VYTAUTAS-ALEKSANDRAS

JONYNAS

Prisimėję, kad 1979 m. vasarą pasirodė pomirtinė poeto H. Radausko eilėraščių knyga, M. Dainius netvėrė nekantrumu papasakoti, ką ir jis žinąs apie didįjį mūsų lyriką. Žlugter, taip sakant, savos gamybos atsiminimų samtuką ("TŽ" 1979 m. 48 nr.).

Deja, iš viso ko matyt, kad toji pažintis buvo išimtinai kepurinė. Tiesa, ten, kur Dainius aprašo lotynų kalbos kursą universitete, jo atsiminimų nuotrupos gal ir turi šokiškos tokios pažintinės vertės. Bet šiaip tiek ankstyvoji, tiek vėlesnė Radausko lyrika lieka Dainiui "terra incognita". Net tada, kai jis tariamai apgailestauja, kad ji likusi neskaitoma, nepopuliari, — rašinyje nematyti jokios pastangos į ją įsijausti. Priešingai, jis kartoja visiemis žinomus dalykus, o kartais remiasi ir abejotinu autoritetu pasisakymais, kaip kad to mokytojo, kurio vaikučiams (kokio amžiaus?) Radausko lyrika buvusi nepatraukli.

Visa tai tačiau Dainiaus neatbaido daryti toli siekiančių išvadų ir pirmo vietoj įrodinėti, kad Radausko lyrikos raidą paveikusi jo santuoka su svetimtaute Vera Sotnikovaite. Dainius, netgi svečiavęsis Radauskų namuose, pateikia tokį jos portretą:

"Man atrodė, kad ji galėtų jam būti motina. Ji buvo augsta, sudžiūvusi, negražaus veido, pražilusiais plaukais ir pusėtinai pageltusiais nuo rūkymo dantimis. Žmona man papasakojo, kad ji yra iš Sančių rusė ir vadinosi Vera Sotnikovaite. Studentai ją vadino 'matuška'."

Prisipažinęs, kad jo vaizduotė tiek kaitino jaunavedžių Radauskų buvusias paslaptys, kad negalėjęs susikaupti per lotynų kalbos paskaitas, Dainius pateikia savo atsakymą į klausimą, kaip jiedu galėję suėti į porą:

... Mat, tais laikais kiekvienam jaunam studentui buvo svarbu turėti kambarį ir bent kartą per dieną pavalgyti. Tokiu globotiniu tapo ir H. Radauskas, kurį V. Sotnikovaite taip "globėjo", kad juodu net ir susituokė. Daug kas mano, kad už tą "globą" jis turėjęs pamokyti lietuvių kalbos. O jos lietuvių kalba buvo tikra "šanska rozmova".

Logikos Dainiaus pasakojime iš viso nekažinkie. Spėliodamas toličiau kokią įtaką galėjęs turėti Radauskui toji neįkertanti lietuvių kalbos moteris, jis prieina išvadą, kad jinai galėjusi padėti tikram augščiaučiui Radauskui "šlifuoti tuos visus eilėraščių ritmus ir rimus netgi iki muzikalumo". O dar toliau Dainius visiškai drąsiai teigia, kad jos "nuopelnas" esąs, jog H. Radausko eilėse jaučiama rusų itaka. Straipsnio pabaigoj Dainius netgi bando tai iliustruoti konkrečiais pavyzdžiais. Jie naivūs. Kodėl Radauskas panaudojo žodį "okeanas", o ne "vandenynas", kaip buvo moka mokykloje? Nagi — rusų itaka! Kodėl vartoja žodį "akacija", kurių Kauno gyventojas Dainius nepastebėjo išilgai Vydušo alėjos? Vėlg rusų romano itaka! Taip blusinėjant nebūtų vargo įrodyti, kad daug mūsų poetų buvo "surusėję". Pirmoj vietoj Tysliava, rašęs: "Iš okeano kyla vėjas, iš okeano pakraščiu, naktis dainuodama atėjo padangių vieškelio plačiu".

Apsidrausdamas visur žodėliais "atrodo", "gal", "lyg ir", Dainius skuba mesti kaltinimą (mano nuomone, visai nepelnytą, žinant, kaip Radauskai buvo neveržlūs), būtent, kad žmonos itakoj Radauskas plūkęsi į "tarpautinius vandenis".

"... Juk atrodo, kad Radauskui daugiau rūpėjo eilėraščių forma, negu jų turinys. Be to, jaučiama, kad jis lyg ir nepergyveno kenciančios tautos nelaimių, suėmimų, kankinimų, žudymų, baisiųjų birželio trėmimų ir pan. (...)"

"Bet pagalvokime, ar čia nėra jo žmonos itaka. Gal jinai ji nuteikdavo, kad jis mažiau kapstytųsi apie "samanotą bakūžę", bet plauktų į tarptautinius vandenis".

Laimė, į tuos klausimus iš dalies atsako pats straipsnio autorius. Prisipažinęs, kad šiuo laiku jis turįs daug laisvo laiko, rašo: "Tad tikrai būtų įdomu paskaityti kieno nors parašytą

Atsiliepiant į M. Dainiaus atsiminimus "Tėviškės Žiburiuose"

straipsnį ar net studiją, kiek moterys prisideda prie savo vyrų kūrybos".

Sancta simplicitas! Vargeli tu mano, tik dabar skaitytoji paaiškėja, kad Dainiaus keverzonės būtumė išvengė, jeigu jis būtų pasiskaitęs J. Blekaičio straipsnį "Radauskas" "Metmenyse" 1977 m. 33 nr.

Štai kelios ištraukos iš minėto žurnalo. Jose išryškėja gerokai skirtingas V. Radauskienės profilis.

"Prisimenant Henriką Radauską, negalima nuolat neminėti ir jo pačia giliausiaja prasme gyvenimo draugės Veros.

Štai, vieną iš tipiškų Čikagos pavakarių šnekučiuojam pas Radauskus Škema, Saulius ir aš, keturi lietuvininkai ir viena rusė. Kažkaip užkliūva iš kalbos, katras kur esame gimę? Pasirodo, Radauskas Krokuvėje, Škema Lodzėje, Saulius Rygoje, o aš Kelomakki Suomijoje. Ir tik viena Vera Sotnikovaite gimusi Šiauliuose 1903 metų kovo 18-tą dieną.

Ji augo, atrodo, pasiturinčioje šeimoje. Buvo miglotų užuominų iš jos pusės — visada pusiau lūpų, neišbaigtai — apie kažkokią aukštą, kone kunigaikštiską jos kilmę. Jaunystėje ji mokiusis baletu garsioje caro Rusijos baletu mokykloje, bet, nelaimingai krisdama, sužeidusi koją ir į šokėjas nebeišėjo. Bet liko visą gyvenimą karšta baletomanė, Lietuvoje prie Valstybės teatro ir prie Olekos-Zilinskio Jaunųjų teatro darbo prisidėjo savo žiniomis apie išraiškingą judesį. Kaune ji sukosi elitinėje rusų emigrantų aplinkoje, bendraudama su tokiomis tikrai nuostabiomis šviesios asmenimis, kaip profesoriai Leonidas Karsavinas (beje, didžiosios balerinos brolis), filosofas Vasilijus Sezemanas ir kai kurie kiti. Ištekėjusi už Henriko, bus tikriausia įvedusi ir į ton kultūriškai stimuliuojančią aplinką, kurioje imlus ir talentingas poetas galėjo nemąstyti pasisėdėti. Pati Radauskas buvo labai aktyvi, godi knygų skaitytoja, meno, ypač teatro, entuziastė.

Septynetą metų vyresnė, Henriku ji buvo ne vien žmona ir draugė. Į jį buvo sutelkti ir jos motiniški instinktai, ypač kad vaikų juodu neturėjo. "Mano meškutį" reikėjo globoti, jis daiktų pasaulyje esąs toks bejėgis, pats jis ne arbatos nemokąs išsivirti. Bet svarbiausia — ji buvo vienišam, nesocialiam, niekada neturėjusiam daugelio draugų Henriku, sakykime, vieno asmens "kultūrinė aplinka". Ypač tas vaidmuo pasidarė svarbus po Lietuvos gyvenant kur nors Reutlingene ar Čikagoje. Ji norėjo dalintis su Henriku visais literatūros, teatro, meno, muzikos įspūdžiais, visur ir visada eidama su juo drauge. Ji žinojo, kad Radauskas, nors ir nelengvai prieinamas, buvo patraukli, originali asmenybė, ir tuos, kuriuos jis prisileisdavo, Radauskienė stengėsi padaryti ir savo draugais.

Ji vienintelė žinojo Henriko silpnumo valandas, jo abejones, jo pažeidžiamumą, jautrumą ar spaudos pastabas, ar žodžiui ir stengėsi jį suprasti, apginti ir guosti. Kad ir anaipol ne visosomeniškam, ne veikėjui, ir jam vis dėlto reikėjo žmonių atliepimo, o tokių jam artimų žmonių niekad negalėjo būti daug. Tad ji ne vien atitraukdavo nuo Henriko kiek galėdama gyvenimiškus rūpesčius — visokius tvarkymus, valymus, pirkimus bei taisymus, — bet ir stengėsi palaikyti jo nuotauką, domėdamasi jo interesais. Ji drauge su Henriku žavėjos ir drauge bodėjos, ir priarė jo nuomonei, ji atspėdama palaikė jo skoni, kad jis, nelabai sveikas ir kartais linkęs į liūdesį, į depresiją, jaustųsi mažiau vienišas.

Draugai nebuvo tokie jautrūs — jie kartais su Henriku ginčios, vertė jį karščiuoti. O Henriku reikia vengti susierzinimo: širdis. Ta širdis seniai kapriziniga, protarpiais vargina skausmais, nelygiu plakimu. Tokiais atvejais Henrikas dieną — dvi nenuveina į darbą, praguli lovoje, labai prislėgtas. Apie tai jis liepia niekam nesakyti, bet mums, artimiausiems, ji neiškencia nepakauždėjus — man, Sandrai ar Nykai, kad štai Henrikėlis vėl blogai jautėsi. Gal ir nevisai nesąmoningai, — kad ir mes jį pasaugotume, neerzintume.

Ji turėjo ir savo atskirą nuomonę, ir skoni, bet aukėjo tai jam. Dažnai tai būdavo patetiška, net komiška. Išėjim iš koncerto ar spektaklio. Tyčia kreipiuosi pirmiausia į ją: — "Na, ponio, tai kaip patiko?" O ji tučtuojau pasisuka, jo pusen: — "Henrikėli, o kaip tau?" Jis pasakys ką nors vienaip ar kitaip, dažniausiai gan santūriai ir lakoniškai, o ji tuoj pritaris, tik žymiai karščiau — kad, be abejo, taip, žinoma, kaipgi! Jei aš imsiu žavėtis Brahmsio ketvirtąją simfoniją, Henrikas pasitenkins suraukęs nosį, o Radauskienė skubiai pridės: — "Fui, fui, fui!" Tik tais atvejais, kada reikals Henrikui nesvarbus, ji parodys, jog turi savo požiūrį — parodys, jog su Henriku sutinka, kai, be abejo, ir reikia sutikti, nes kiekvienas gero skonio žmogus kitaip manyti negalys. Bet ji, Dieve gink, sutinkanti ne dėl kokio pataikavimo! Štai, judu su Jurgiu žavėtis kriminaliniu filmu "Riffifi", o ji vos galinti sulaukti pabaigos. Už tokį nuomonės skirtumą Henrikas, aišku, nepyks. Damai tinka nemėgti kriminalinių filmų ar smurto.

Nes ji supo Henriką nenuilstamai, bet taip pat nepasitraukė, kiek pavydžiū dmesiu vyresnės moters, kuri, deja, atrodė vyresnė ir už savo amžių, kad Henrikas dar keletą metų prieš mirtį visada atrodė jaunesnis už savo amžių.

Už jos meilę ir pasiaukojimą Henrikas atsilgygino taip pat jautrumu, dmesiu ir lojalumu. Jis ir pats nesiveržė niekur eiti be jos. Ir kur jis būtų ejęs, neturėdamas jokių pašalinį pomėgių? Nesidomėjo sportu, ypač jam nežinomą amerikietišku, kaip baseballas ir futbolas. (...).

Nakčiai Radauskienę vežamės pas Nyką — jos vienos negalima palikti. Ir kitą dieną jos neįmanoma sugrąžinti realybėn — ji delsia pamatyti pašarvotą Henriką, tarsi bijo, kad jis dabar bus visai ne tas. Liūdno mūsų atsisveikinimo metu ji dalyvauja tarsi makabriškame teatre, rimtai, bet visticiek netikėdama tuo, kas aplinkui dedasi. Iš tikrųjų, tai ji nuo šiol miršta, merdėdama ilgai ir pusiau be

sąmonės trejus metus; mes visi mirštame jai, o Henrikas lieka nepakeliamai gyvas. Ji kalbasi su juo bute, apsupta jo knygų, paveiklų, kiniečių vazų ir nuotraukų. Ji sašo man, taip bekalbėdama, paprašiusi Henriką atsiliepti — duoti ženklą, kad jis ją girdi. Ir tuoj iš didelės vazos su rožėmis iškritusi viena gėlė.

Po kelių savaičių nuo mirties esu nusigandęs tokio jos pokalbio liudininkas. Ją gydo nuo labai aukšto kraujo spaudimo, duoda raminamų vaistų, ji sunykusi ir nusilpusi. Bet prisiprašo, kad važiuodamas jai maisto nupirkti, pasiimčiau ir ją. Baisiai pavargsta, vos nenualpsta jau krautuvėję. Grįžus parpuola mėlynos sofutėn po Kasiulio paveiksiais, ima sunkiai gaudyti orą, visa drebėti. Kol iekiau ir pats drebančiom rankom jos vaisto, ji, pusiau šaukdama, tankiai aiškina ir teisinasi: — "Henrikėli, aš tuoj, aš tuoj ateisiu pas tave, dar truputį palauk, aš dar nesusitvarkiau, palūkėk, Henrikėli..." Tuokart šurpia pajutau, kad jis — jai čia pat, — nekantrus, raginąs nedelsti čia vienai, pasimetusiai, nelaimingai ir ligotai. Jis, tas pats visada vaikiškai nekantrus Henrikas.

O j mane, į mus visus ji kalba, lyg būtume už miglotos uždangos, ir ji sunkiai mus išgirsta, supranta ne tai, ką sakom, sako ne tai, kas iš tikrųjų dedasi. Gal tai mes jai — anapustiniai, šmėkliški.

Kai ji perduoda man Henriko eilėraščių užrašų knygeles, kuriose randu nemažą nespausdintą pluoštą, nustebęs suprantu, kad ji pati kažkodėl jų nedrįsta skaityti, bet nori, kad mes, likę draugai, rūpintumės jų išleidimu.

Ji negali nei likti jų abiejų gyventame bute, nei ilgam iš jo pabėgti — ar pas Nyką, ar į Čikagą. Pagaliau Čikagon išsikelia, nes gauna butą greta Saulių, gretimam name. Tik tada ji ir man atskleidžia, jog dar Henriku gyvam esant žinojo, kad turi vežio ligos pradžią, bet jam nesakė ir nieko nedarė. O dabar sąmoningai nieko nedaranti: — "Tai mano sąjudydybės forma", — sako man.

Tai paskutinis kartas, kada matau ir ją gyvą."

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odo, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Toronto atžalyniečių šokėjų pora tautybių festivalyje 1979 m. Thunder Bay

TORONTONT

Anapilio žinios

— Po Kalėdų atostogų tikybės pamokos vaikams prasideda šį sekmadienį 10 v.r. klebonijos posėdžių kambaryje.

— 1979 m. Lietuvos kankinių parapijų pakrikštyta 21 (1978 m. 15) sutuokta 28 (18), palaidota 36 (39). Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidota 88 (82).

— 1979 m. pabaigoje išmokėtos visos mažos paskolos, gautos iš privačių asmenų. Pagrindinė paskola liko Toronto kurijai \$315.000. Lietuvos Kankinių šventovės statyba pareikalavo virš \$800.000. Šios sumos pusė milijono dolerių jau sumokėta.

— Praėjusią savaitę iš parapijos šventovės palaidotas a.a. Antanas Banylis, 85 m.

— Lietuvos Kankinių šventovės fondui aukėjo \$500: N.N., po \$250: J. Jasiukas ir W. Drešeris; \$200: P. Z. Linkevičius; po \$100: P. A. Vilutis, V. Lapaitienė (prisiminimui a.a. Antano Lapaičio), Pr. Juodienė, V. Aušrotas, J. Prisas; po \$50: B. S. Marijošius, A. M. Empakeriai, M. Dausienė.

— Pamaldos šį sekmadienį, 10 v.r. už a.a. Stasį Perminą, 11 v. už J. Beinorį ir a.a. Ramanauškiene.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojo parapijos žinios

— Ketvirtadienį, 8 v.v., renkasi vietnamiečių šalpos komitetas.

— Sekmadienį, 9.45 v.r., pamaldos su sekmadienio mokykla, po kurių įvyks visuotinis parapijos susirinkimas ryšium vien tik su vietnamiečių klausimu.

— Sausio 22 d. mūsų šventovėje įvyks kaimyninių parapijų ekumeninės pamaldos už krikščionišką vienybę. Pradžią — 7.30 v.v. Giedos lietuvių choras.

— Dėkojame Prisikėlimo parapijos bankeliui už \$200 auką.

Lietuvių Namų žinios

— Tradicinis Naujų Metų sutikimas įvyko gruodžio 31 d. Karaliaus Mindaugo menėje. Dalyvavo 360 asmenų, jų tarpe daug jaunimo. LN valdybos narys S. Kuzmas pasveikino susirinkusius ir visiems palinkėjo laimingų naujų metų. Visi dalyviai, orkestrui pritarant, sugiedojo Lietuvos himną. Prie šio renginio labai aktyviai prisidėjo LN moterų ir vyrų būrelių valdybos bei jų nariai.

— Nuo š. m. sausio 6 d. 1 v. p. p. sekmadienį popiežių metu Vytauto D. menės balkone vyks LN šachmatų klubo narių greito žaidimo turnyras. Kviečiami ne tik nariai, bet ir svečiai dalyvauti šiose varžybose.

— Gruodžio 23 d. LN sekmadienio popietėje dalyvavo apie 1000 asm. Svečių knygoje pasirašė: N. Kizys ir T. Slivinski iš Klevelando, B. ir Dr. J. Pilipavicius iš Edmontono. Gruodžio m. 30 d. LN popietėje dalyvavo apie 200. Svečių knygoje pasirašė: M. Vaitiekūnaitė ir V. Maleckaitė iš Melburno, Australija, I. Rinkevičiūtė-Vijeikienė iš Lietuvos, M. Gudienė, dr. A. ir K. Adomoniai, S. ir V. Gortai iš Montrealio, J. Augis iš Edmontono, A. ir A. Jessen-Petraitytė iš Danijos, kuri LN paaukojo \$10. Sausio 6 d. buvo 150 svečių. Knygoje pasirašė: V. Vainauskas ir K. H. Norkai iš Hamiltono.

Oakville, Ontario

KLB OAKVILLES APYLINKĖS visuotinės susirinkimas — sausio 13, sekmadienį, valdybos pirmininko J. Žiuraitės namuose. Vasario 16-šios minėjimas įvyks vasario 2 d. Anapilyje.

PADEKA

Nuoširdiai dėkoju visiems už lankymą Uršulės Petkūnienės ligoninėje ir už atsiųstas gėles.

Visiems dėkinga —
duktė Elena Aukštakalnienė

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

FOTOGRAFAS.

Darau nuotraukas įvairiomis progoms. Skambinkite — **JAUNIOS BAKVICIUS** po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronto.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvos Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuvių, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštytas Augis Vitas, Almio ir Danguolės (Stončiūtės) Kuočių sūnus, ir Christian Dainius, Jaučiuo ir Živilės (Juraitytės) Selmų sūnus.

— Mišių tvarka šiokiadieniais: 7.15 v.r. pirmos Mišios, po kurių kunigai kalba brevijorių, 8 v.r. pasakutinės koncelebruotos Mišios.

— Pirmos Komunijos pamokos — sekmadieniais po 10 v.r. Mišių seselių namuose.

— KLM Moterų Dr-jos šios parapijos skyriaus susirinkimas — šį sekmadienį, sausio 13, po 11.30 v.r. Mišių, Parodų salėje. Programoje — ses. Paulės paskaita.

— Aukų vokeliai 1980 išsiuntinėti. Jei kas negavo, prašom pranešti parapijos raštinei.

— Kun. Izidorius Grigaitis, atvykęs iš Vankuverio, apsigyveno pranciskų vienuolyne ir talkina sielovados darbe.

— Šventėm praėjus, parapijiečių lankymas tęsiasi iš anksto susitarus.

— Parapijai aukėjo: U. A. Kartavičiai \$400, O. A. Pleniai \$300, P. Karaliūnas \$254, M. Pranevičius \$250, J. O. Mickai \$200, J. Janušas \$200, Č. K. Joniai \$180, V. R. Augaičiai \$150, J. Čepukas \$150, J. O. Gustainiai \$150, A. L. Stulginskai \$150, A. E. Sudikai \$100, M. V. Simanavičiai \$100, A. E. Prialgaukai \$100, S. V. Liūimos \$100, M. Statulevičienė \$100, J. M. Vaškevičiai \$100, L. G. Vyšniauskai \$100, I. V. Ignaičiai \$100, P. F. Remeikos \$100; M. Z. Rumeikos \$100, J. Budrys \$100, V. P. Melnykai \$75, H. Butkevičius \$75, po \$50: I. J. Nacevičiai, E. G. Kuchalskiai, A. D. Kuolai, A. Blūdžius, K. Aranauskas, V. D. Salvaicius, J. A. Raškauskai, J. Didžpeteris, B. O. Saulėnai, D. Siminkevičius, A. R. Sapijonai, A. R. Šlekiai, D. A. Naušėdai, K. A. Rūkai ir S. Grizikas; po \$40: M. Valaitis, E. S. Spudai, V. Bartnikaitienė, I. R. Kymantai; \$30: J. M. Lazdauskai.

— Pianinui pirkti aukėjo: R. A. Karkos \$50, M. S. Meškauskai \$25, T. Stanulis \$25, J. Z. Stravinskai \$25, I. Kairienė \$25.

— Pabėgėlių reikalams aukėjo: T. V. Salvaicius \$100, E. Ališauskienė \$50, V. I. Ignaičiai \$50, V. M. Tamuličiai \$50, A. Pyragius \$40, S. Olekienė \$25, M. Raškauskienė \$20, J. Strazdas \$20, J. O. Dirmantai \$10.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Savickų ir Astravų šeimų mirusius, už pr. P. Astravičienę, 8.30 už Eleonorą, Algimantą ir Andrių Tareilą, už pr. S. Kučinskienę, 9 v. už Oną Aukštutienę, už pr. B. S. Ulozai, 9.20 už Raveičių šeimos mirusius, už pr. K. B. Cepaičią, 10.45 už Valę Pocienę, už pr. J. B. Maziliauskai, 11.30 už Ireną Pranevičienę, už pr. M. Pranevičius; sekmadienį 8 v. už Luką ir Oną Gataveckus, už pr. M. Karasiejeienę, 9 v. už Agotą Ramanauškiene, už pr. E. Norvaišienę, 10 v. už Jurgį Smolskį, už pr. J. Smolskienę, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Moniką ir Kazimierą, už pr. K. Gaputis.

A. a. dr. Stasys Pacevičius, miręs 1979 m. gruodžio 29 d., palaidotas gruodžio 31 d. lietuvių kapinėse. Vėlonis buvo paršavotas Turnerio-Porterio laidotuvių namuose. Budėtuvių maldas atliko kun. P. Ažubalis. Dalyvaujant labai gausiam būriui tautiečių, atsisveikinimo kalbas pasakė KLB pirm. J. R. Simanavičius, KLF valdybos pirm. inž. E. Čuplinskis, gydytojų bei "Gajos" korporacijos vardu — dr. J. Sungaila. Laidotuvių pamaldas Lietuvos Kankinių šventovėje laikė kun. P. Ažubalis, kun. Aug. Simanavičius, OFM, ir kun. B. Pacevičius. Pamokslą pasakė kun. P. Ažubalis, iškeldamas vėlonies nuopelnus kaip paslaugaus gydytojo. Solo giedojo V. Verikaitis, R. Strimaitis, vargonavo J. Govėdas. Kapinėse Kanados lietuvių gydytojų vardu atsisveikinimo žodį tarė dr. M. Uleckienė. Laidotuvėse dalyvavo apie 500 asmenų.

Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimą Toronto universitete plačiai aprašė jame dalyvavusi Angelė Česnulienė laikraštyje "Laisvoji Lietuva" 1979. XII. 1 laidoje. Ji yra buvusi abiejų šių universitetų studentė, dabar gyvenanti Paris, Ont., ir dirbanti vietinėje bibliotekoje. Jai atrodė, kad tame minėjime dalyvavo apie 700-800 žmonių (buvo žymiai mažiau). Minėjimas jai palikęs geriausių įspūdžių, su kuriais jį naini jungė savo atsiminimus iš studijų metų Vilniaus universitete.

JAUNAS LIETUVIS, gyvenantis Čikagoje, nori susipažinti su inteligente lietuvaitė, nevyresne kaip 30 metų amžiaus, veddybų tikslu. Rašyti "TZ" administracijos adresu, pažymint "Čikagiečiai".

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS, virtuvė ir atskira prausykla. Skambinti tel. 536-4968 Toronto.

Linksmi nusiteikę menininkai "Tėviškės Žiburių" trisdešimtmečio iškilmėje. Iš kairės: sol. G. ČAPKAUSKIENĖ, sol. VYT. PAULIONIS, akompaniatorius J. GOVĖDAS. Jie dalyvavo koncertinėje programoje Nuotr. St. Dabkaus

MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ KLUBO "TAURAS"

metinis BALIUS įvyks

sausio 12, šeštadienį, Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje

Bufetas atidaromas nuo 6 v.v. Meninė programa, atliekama "Atžalyno" prasidės 7 v. Po programos — šilta vakarienė su vynu.

Įėjimas suaugusiems — \$12.50, pensininkams ir studentams — \$8.- Pakvietimai iš anksto gaunami V. Drešerio draudos įstaigoje (tel. 233-3334), V. Dauginio draudos įstaigoje (tel. 533-1121) ir Lietuvių Namuose sekmadienio popiežių metu.

Sausio 13, sekmadienį, 4 v.p.p., Lietuvių Namuose

Toronto "AITVARAS" vaidins VYTAUTO ALANTO

3-jų veiksmų komediją

"Saulėgrąžų sala"

- Vaidina daugiausia jaunimas
- Režisuoja ALDONA DARGYTĖ-BYSZKIEWICZ
- Visuomenė kviečiama atsilankyti
- Dalyvaus ir veikalo autoriaus

- Įėjimas — \$4.00, pensininkams ir studentams — \$3.00.

SLA 236 kuopos susirinkimas — sausio 13, sekmadienį, 1.30 v.p.p., Lietuvių Namuose. Programoje: valdybos rinkimai ir einamieji reikalai. Valdyba

Etninės spaudos paroda rengiama Otavoje (National Library) 1980 m. sausio 22 d. Joje bus atskleista etninės spaudos (neanglų ir neprancūzų) istorija, prasidedanti 1787 m., kai buvo išleistas pirmas etninis laikraštis "Der Neuschottlandische Calendar" (Nova Scotia Almanach). Taip pat bus pavaizduota spaudos agentūros "Canadian Scene" veikla, susijusi su etnine spauda, nuo 1951 m.

Ar prisimenate IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą? Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba rengia vakaronę — "Viva Kongreslotas" sausio 25, penktadienį, 7.30 v. v., Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Bus rodomos skaidrės iš V. PLJK ir meninė programėlė. Veiks vyno, alaus, kavos baras, gros pritaikyta muzika. Visa visuomenė kviečiama dalyvauti. KLJS valdyba

Toronto VI. Pūtvio šaulių kuopa š. m. sausio 26, šeštadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų Gedimino pilies menėje ruošia šeimyninio pobūdžio lietuvišką subatvakarį. Programoje — trumpa meninė dalis, šokiai, loterija, kuklios vaišės. Atsilankymu paremsite šaulių veiklą. Renginio pelnas skiriamas kilniems tikslams. Įėjimo auka — \$5. Valdyba

Planuojama surengti Toronto sporto žaidynes (kontrolinpiadą), kuriose dalyvautų sportininkai ukrainiečių, latvių, estų ir lietuvių kilmės. Tikslas šių žaidynių — paskelbti visuomenei, kad valstybės, kurios bus atstovaujamos šiose žaidynėse, nebus atstovaujamos šią vasarą įvyksiančioje olimpiadoje Maskvoje. Numatyta surengti šias žaidynes liepos 5 d. savaitgalį kartu su įvairiais kultūriniais renginiais. Lietuvių sportininkų atstovavimą šiose žaidynėse koordinuos ŠALFAS.

R. P.

Metinis "T. Žiburių" spaudos balius rengiamas Atvelykių šeštadienį, balandžio 12, Anapilio salėje. Ta proga bus ir loterija spaudai paremti. Jau telkiami tai loterijai laimikiai. Galintieji paaugoti stambesnių laimikų malonai prašomi tuojau pranešti "TZ" administracijai, nes iš anksto reikia gauti vietinės savivaldybės leidimą rengiamai loterijai. Prašyme reikalaujama surašyti visus laimikius.

"T. Žiburių" skaitytojai gana dažnai keičia savo adresus, bet nevisi, tai darydami, praneša administracijai senąjį savo adresą. Tai sudaro painiavą, nes yra daug panašių pavardžių ir net vardų. Nepriėmus senosios adresų, nežinia kuris skaitytojas keičia adresą.

"T. Žiburių" trisdešimtmečio programa dar gauta aukų: iš prel. J. Kučingio \$100, Vinco Bačėno — \$25. Dėkojame maloniems rėmėjams.

A. a. Elenos Gutauskienės atminimui vietoje gėlių "TZ" paaukojo \$25.00: P. Z. Sakalai, M. P. Vaitonai, E. Kairienė, J. Gimzauskas, E. Diršenė.

A. a. K. Rusino atminimui vietoje gėlių "TZ" paaukojo \$35: S. A. Staškevičiai, R. J. Piečičiai, A. P. Drešeriai, D. Br. Staškevičiai su Linu ir Romu.

M. Pranevičiaus padėkoja "TZ" 1 nr. praleistos šios pavardės: D. French, Frisch family, V. P. Garnellai iš Tillsonburgo, V. Jasas, A. R. Jokūbaičiai, M. S. Jokūbaičiai. Atsiprašome už įvyksią klaidą.

"Gintaro" ansamblio 25-čiui rengti komitetas posėdžio 1979 m. gruodžio 5 d. p. p. Karasieju namuose. Dalyvaujant 17kai iš 20 narių, pasiskirstyta pareigoms ir aptarta visa eilė klausimų. Posėdis užtruko tik pusantros valandos, pirmininkaujant šiam darbe prityrusiam V. Biretai.

"Gintaro" 25-čio minėjimas įvyks š. m. gegužės 24 d. Anapilyje. Iškilmės bus pradėtos koncertu. Po to bus pokylis ir pasilinksminimas. Jau dabar kviečiame visuomenę tą datą rezervuoti mūsų šokančiam jaunimui ir tuo įvertinti pastangas, kurie su juo dirba. Tokiu būdu moraliai ir materialiai paremsime "Gintarą". Juk norime, kad jis ir toliau klestėtų ir ugdytų lietuviškumą mūsų jaunumoje.

Taip pat nutarta paruošti leidinį, kuris bus gausiai iliustruotas nuotraukomis, surinktomis per 25 veiklos metus.

"Gintaro" ansambliš dėkoja šauliams ir ateitininkams, paaukojusiems jo veiklai po \$75.

Vidmantas Valiulis ir Vida Petkevičiūtė susiliedavo Kūčių dieną. Vestuvės numatytos š. m. rugpjūčio mėnesį Anapilyje.

"Amerikos Balsas" 1979 m. gruodžio 23 d. abiejose laidose perdavė ir Lietuvą radijo bangomis reportažą apie "Tėviškės Žiburių" trisdešimtmetį. Reportažą atpasakota iškilnių eiga ir įterptos 7 ištraukos iš prakalbų ir koncerto.

Planuojate pirkti rašomąją mašinėlę? Dabar pats laikas.

Nuo 1980 metų vasario 1 dienos kainos vėl pakils.

SCM SMITH-CORONA

fabiriko atstovas (dealer) St. PRAKAPAS
(49 Norseman St. Toronto, Ont. M8Z 2P7) Tel. 233-4486

Jums parūpins mašinėlę su lietuvišku arba anglišku raidynu ir pristatys į namus. Siunčiu ir į Lietuvą rašomąją mašinėlę su lietuvišku raidynu "SMITH-CORONA CLASSIC 12" už \$285.00 su visais mokesčiais.

TORONTONT

Pasaulio Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės valdyba, kuri pastaruoju metu buvo sudaryta iš Kanadoje gyvenančių kunigų, perkelta į JAV, nes anos kadencija pasibaigė. Tai padaryta atsižvelgiant įvairiuose kraštuose veikiančių kunigų organizacijų. Naujos valdybos pareigas eis JAV Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės valdyba, pirmininkaujama kun. dr. Z. Smilgos. Iki šiol tai valdybai pirmininkavo kun. J. Staškus, Londono, Ont., lietuvių parapijos klebonas.

Lietuvių Tautodailės Instituto Toronto jau išsiuntinėjo dail. A. ir A. Tamošaičių leidinį "Lithuanian National Costume" visiems jį užsiskakusiems. Pasakutinė siunta išsiųsta 1979 m. gruodžio 18 d. LTI valdyba

Prancūzijos Lietuvių Bendruomenė leidžia biuletinį prancūzų kalba ir tuo būdu informuoja savo narius apie lietuviškąją veiklą. 1979 m. kalėdinėje laidoje rašoma apie torontiečius — Snaigę (Valiūnaitę) ir Antaną Šileikas, kurie gyvendami Paryžiuje susituokė (ten studijuodami išgyveno dvejus metus). Biuletinio žinutėje sakoma: "Jų išvažiavimas paliko tuštumą, juoba, kad buvome įpratę prie jų malonios paramos. Jie niekad nepraleisdavo progos dalyvauti mūsų veikloje ir mus visuomet drąsindavo įgyvendinti lietuviškai. Jie mums buvo tikrai brangūs, iškaitant stovyklą Anglijoje praėjusį liepos mėnesį, kur jų dėka galėjome užmegzti svarbius ryšius su Kanados lietuiviais. Dabar jiedu gyvena Toronte. Antanas pradėjo rašyti naują romaną, o Snaigė ir toliau dirba graviūrų srityje, kurioje jai gerai sekėsi Paryžiuje. Prisiminkime, kad Antanas Šileika laimėjo pirmą vietą (taip pat K. Masulis ir R. Vaičekauskas) rašinių konkurse, rengtam IV kongreso proga. Mes labai nuoširdžiai linkime jiems daug laimės."

Policija ir etninės grupės. Ontario teisingumo ministerija (Ministry of the Solicitor General) praneša, jog yra sudaryta speciali komisija tyrinėti klausimus, susijusius su policijos pareigūnų telkimu, etninėmis bei rasinėmis grupėmis. Ši komisija kviečia suinteresuotas grupes bei asmenis pateikti raštu savo siūlymus bei samprotavimus, kurie galėtų padėti jos svarstymams. Komisijos uždavinys nėra priimtinai skundus bei juos spresti. Jai rūpi išstudijuoti esamą būklę ir padėti policijai orientuotis sudėtingoje, daugiautautėje Ontario provincijos visuomenėje. Pasiteiravimus bei siūlymus siųsti: The Task Force on the Racial and Ethnic Implications of Police Hiring, Training, Promotion and Career Development, Ministry of the Solicitor General, 25 Grosvenor Street, 11th Floor, Toronto, M7A 1Y6. Tel. 965-2196.

Raštus siųsti iki 1980 m. sausio 31 d.

"Gintaro" ansamblio 25-čiui rengti komitetas posėdžio 1979 m. gruodžio 5 d. p. p. Karasieju namuose. Dalyvaujant 17kai iš 20 narių, pasiskirstyta pareigoms ir aptarta visa eilė klausimų. Posėdis užtruko tik pusantros valandos, pirmininkaujant šiam darbe prityrusiam V. Biretai.

"Gintaro" 25-čio minėjimas įvyks š. m. gegužės 24 d. Anapilyje. Iškilmės bus pradėtos koncertu. Po to bus pokylis ir pasilinksminimas. Jau dabar kviečiame visuomenę tą datą rezervuoti mūsų šokančiam jaunimui ir tuo įvertinti pastangas, kurie su juo dirba. Tokiu būdu moraliai ir materialiai paremsime "Gintarą". Juk norime, kad jis ir toliau klestėtų ir ugdytų lietuviškumą mūsų jaunumoje.

Taip pat nutarta paruošti leidinį, kuris bus gausiai iliustruotas nuotraukomis, surinktomis per 25 veiklos metus.

"Gintaro" ansambliš dėkoja šauliams ir ateitininkams, paaukojusiems jo veiklai po \$75.

Vidmantas Valiulis ir Vida Petkevičiūtė susiliedavo Kūčių dieną. Vestuvės numatytos š. m. rugpjūčio mėnesį Anapilyje.

MONTREALque

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LTAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einaamasis s-tas	Asmenines .....
Taupomasis s-tas	Neklin. turto .....
Pensijų planas	Cekijų kreditai .....
Term. ind. 1 m.	Investicines nuo .....
Trumpol. term ind. iki	

Duoda nemokamą gyvybės draudg iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemokama gyvybės drauda iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemont Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.